

18458
Dublet

CAPITOLUL

REVOLUȚIUNII ROMÂNE

DELA 1848

JUDECAȚI PRIN PROPRIELE LOR ACTE.

DE

C. D. ARIȚESCU.

VOL. I.

BROȘURĂ I.

PREȚUL UNUI ESEMPLARŪ O ½ SFANTHŪ

BUCURESCI

TYPOGRAPHIA STEPHAN RASSIDESCULUI

Strada Germană, Hanul German, No. 2.

1866.

COTA 48458

Doublet

INVENTAR 501860

12421
107406 28421

CAPII

REVOLUȚIUNII ROMÂNE

DELA 1848

JUDECAȚI DE PROPRIELE LOR ACTE

DE

C. P. Arieșcu.

BUCUREȘTI

TYPOGRAPHIA STEPHAN RASSIDescu

Strada Germană, Hanul Germany, No. 2.

1866

Biblioteca Centrală Universitară
BUCUREȘTI
Cota 48458 Sublet
Inventar 501860

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ
BUCUREȘTI
COTA 48458 Sublet

Biblioteca Centrală Universitară
"Carol I" București
Cota 48458

„Nu veți că, dacă te veți ocupa să ne ceri so-
cotelă, ne espuî măi pe toți la faliment?

„A lupta, ș'a lupta necurmat, și contra oră cui, a-
cêsta era devisa marelui patriot Manin.“

(Epistola D. Rosetti către C. Aricescu, publicată în *Românul* Nr. 39 pe 1859)

B.C.U. Bucuresti

C501860

PREFAȚA.

Acastă operă, trasă din Memoriile mele, era destinată a vedea lumina încă dela începutul anului 1864; diferite împrejurări au amânat publicarea ei. Orî ce piedică spre folos; căci cele întâmplăte de atunci încoa au contribuit a justifica și mai mult critica Bălcescului făcută unora din capiî Revoluțiunii năstre dela 48.

Daca, în interesulă adevărului, voiî fi silit a reproduce chiar și epistole alle unora din Capiî Revoluțiunii năstre dela 48, cellū puçin D. Rosetti un ne va face o crimă din acastă, adducendū'si aminte ceea ce ðice Negulici în epistola sa contra D. Eliad, publicatū în *Românulū* Nr. 22 pe 1859 „că chiar scrisorile Democrațiilor cată să fie așa cum să se pôtă și publica.“

Apoi, tolerând publicarea epistolei citate ș'a cellor din *Românulū* Nr. 130 pe anulū 1859, D. Rosetti a consimțit la divulgarea epistolelor, în interesulū publicū.

Daca ni s'ar observa că nimeni nu pôte fi responsabilū decât numai de acelle acte saū scrieri unde figurēdă semnătura sa proprie, vom responde și la acastă cu publicistulū Rosetti.

D-lū Boerescu, redactorulū *Naționalulū*, apărând pe D. Eliade contra atacurilor necalificabili alle D. Rosetti, acesta i ðicea în *Românulū* dela 26 Mai, 1859:

„Să nu'mi ðici că Dumnéta nu cști respundătorū de celle scrise de D. Eliade: fiind că însuți declarî pē „D. Eliade *collaboratorū* allū ðiarului D-le; și astfel fiind, „știî bine că *ieî asupra'ți* *respunderea tuturor actelor sēlle.*“

Apoi tot D. Rosetti a ðis, în multe rēnduri, în fōea

sa, că tot ce nu e suscris într'o foaie privește Redacțiunea.

Publicând această operă, credă a'mi împlini o datorie, nu cu speranța d'a îndrepta pe cei retăciți: căci *sângele, creșterea, deprinderca și vârsta* (omulū cellū vechiū, cum numia D. Rosetti pe D. Eliade la 1849) ¹⁾, nu permit asemenea metamorfose; o facū cu convicțiunea că greșalele cellor rătăciți și intrigele culpabile alle ambițioșilor vor servi pôte de exemplu altora.

Publicând această operă, scopulū nostru principalū este a demasca pe *Comedianii politici*, cum numeșce Bălcescu pe unii din Capii Revoluțiunii nōstre dela 48; pe aceia adică cari, falcificând simțulū publicū, aū retăcit opiniunea publicū, pentru satsifacerea unei ambițiuni culpabile, ș'aū paralisat adesea realizarea principiilor sacre alle Democrației.

Fiind că, afară de Bălcescu, Negulici și Voinescu II, cei-lalți capi ai Revoluțiunii nōstre dela 48 sunt încă în viață, sperăm că mulți din ei vor completa opera nōstră, revărsând lumina asupra punturilor obscure, saū împlimit lacunele din această operă.

Încă fiind în viață, e bine omulū a priimi resplata faptelor salle; și acesta, în interesulū Societății.

¹⁾ Apelulū la oamenii liberi, de D-nu C. A. Roseti.

C. D. Aricescu.

INTRODUCERE

Nu putem începe mai bine descrierea mișcării române dela 48 decât cu următoarea introducere din opera istoricului Bălcescu, mortă la 1852, allă căruia originală illū posedă D. Bolliac, și din care s'aū publicat fragmente în *Bucimulū* dela $\frac{3}{15}$ Octombrie 1863.

„Revoluțiunea de la Iuniū, țice Bălcescu, nu a fostū fabricată nici născocită nici de mine, nici de Eliade, nici de altū revoluționariū. Ea este numai desvoltarea a-cellei lucrări neobosite și providențiale începută în societatea noastră, ca în tôte cele alte societăți, de la originea ei. Ea purcede mai vĕrtosū d'a dreptulū din revoluțiunea din 1821. La acea epocă, asuprați de Fanarioți și de Ciocoi, în numele Statulū, noi făcurēm, împotriva acestorū duoē partite, o revoluțiune națiionale și democratică. Reclamarēmū încă de la Turci păstrarea capitulațiunilorū nōstre. Resultatulū acestorū revoluțiuni fusse că căstigarēmū causa nōstră în faciă cu Turcii. Căstigarēmū încă revoluțiunea națiionale, adică furēmū desrobiți de Fanarioți; dĕrē perdurāmū în urmă revoluțiunea democratică: căci Regulamentulū organicū constitui cu mai multă țăriă aristocrațiā; și poporulū, în loc de a fi assupritū numai în numele Statulū, fusse încă mai multū împilatū în numele proprietății. Care trebuia dĕrē a fi programma revoluțiunii din 1848? Era desvoltarea progressivă a revoluțiunii din 1821; *era a organisa democrațiā* și a desrobi pe țĕranī făcĕndu-i proprietari: o revoluțiune dĕră democratică și sociale era de făcutū. Astū-feliū fusse *scopulū și programma nōstră din 1848*. Este în totū aceeași ca cea din 1821,

mai puçinü Fanarioții, și mai multü cestiunea socialë. Noi n'amü făcutü o revoluțiune nici contra Turcilorü nici contra Rușilorü. Dreptulü nostru spre a face revoluțiune era dreptulü nostru de autonomiä, care ne fusse recunoscutü de celle duoë puteri, cu tôte că se călcase, din cândü în cândü, și chiar în Regulamentü. Noi reclamarëmü a se observa, fără a voi a ne deslega de tractate. Acëstä revoluțiune realizatä, ne rămânea duoë alte revoluțiuni a face: o revoluțiune de *unitate naționalë*, și mai târziü de *neatërnare naționalë*, spre a face să intre în acestü chipü națiunea în întregimea drepturilorü sëlle naturalï. Este dërä cunoscutü de toți aceia cari înțellegü ceva despre progressü și desvoltarea istoricä, că revoluțiunea ce are să vinë nu se va mâr-gini a fi numai democraticä și socialë; dërä că, urmân-dü tendințelorü actualï alle ideelorü în tötä Europa, și mai allessü între Români, ea se va face în vederea Unității naționale. Revoluțiunea democraticä și socialë va servi mai curindü de mijlocü de câtü de scopü; ces-tiunea de unitate a făcutü mare progressü și s'a sim-plificatü pré multü. *Unirea Valachiei și Moldavei este unü faptü dobânditü* pentru tötä lumea, și chiar în o-chii *Rușilorü*, și nu pöte întârđia a se împlini. Româ-nii din Austria, resemăți pe constituțiunea de la 4 Mar-tiü și pe făgăduielele făcute, cerü cu glötele ca să fie con-stituiți într'unü singurü corpü de națiune de trei miliö-ne și ȑumëtate ¹⁾, și vorü isbuti pënë în sfërșitü a fi ascultați de Austria. Cândü dërä duoë mari grămeđi de cinci miliöne și de trei miliöne și ȑumätate de Ro-mâni vorü fi constituiți una alläturi cu alta, cine va putea să-i oprëscä d'a se uni? România dërä va fi, amü convicțiunea intimä; orbï cei ce nu o vëdü! România pöte essista prin și în folosulü Turciei sëü al Austriei, du-pe cum una sëü alta se va gräbi a o favora. Pöte es-sista chiar împotriva amëndurora, dëca aceste duoë se vorü împotrivi. Maghiarii luminați nu se mai oppunü, și sunt fericiți cu acestü prețiü să trăiască în confedera-țiune cu noi. Ei nu perdü nimicü, ci din contra cästigä.

¹⁾ Patru milioane și ȑumätate, de și almanahulü Gotta și alti autori assigurä că suntü 5 miliöne. Red.

„Se p^ote asemenea ca casul^u s^ă se arr^étte, c^ând^u revo-
lu^{ți}unea de unitate na^{ți}onal^ă s^ă fi^e tot^u de odat^ă o
revolu^{ți}une de neat^êrnare. P^ote, ^înainte de a ved^e na-
^{ți}unea n^ostr^ă reintrat^ă ^în t^ote drepturile s^elle, s^ă tr^éc^e
un^u secul^u, un^u secul^u, pe c^ând^u noi vom^u fi uni^{ți} a
resboi contra Ru^șilor^u, pre cum a^u trecut^u ^đece se-
cul^u a resboi contra barbarilor^u, ^{și} patru contra Tur-
cilor^u. D^er^e c^e este un^u secul^u ^în vi^eța unei na^{ți}uni?
Cred^u ^înc^ă c^ă nu vom^u av^e mult^u timp^u a sufferi ^{și}
a ascepta. Ast^ă-^đi progresul^u merge c^o mi^șc^ăre f^orte
r^ăpede; ^{și} nu m^ă mai tem^u de Ru^și. Cred^u din potriv^ă,
c^ă noi Rom^âni^u suntem^u mai apr^op^e de a-^ı cuceri cu
deele n^ostre de c^ât^u de a fi noi cuceri^{ți} de d^en^și...“

I CAPII

REVOLUȚIUNII ROMÂNE

JUDECAȚI DE EI ÎNSUȘI.

Nicu Bălcescu.

D. Rosetti dicea despre N. Bălcescu la 1860 :
„Nicolae Bălcescu a fost ursit¹⁾ de Sörtă a fi pre-
„fuit²⁾ în drepta sa valoare de totă țerra.“¹⁾

D. Ion Ghica dicea la 1853 despre N. Bălcescu :
„Nicolae Bălcescu avea o imaginațiune viă, o inimă
„caldă, un³⁾ spirit⁴⁾ profund, cugetări înalte, un⁵⁾ stil⁶⁾
„pur⁷⁾ și bogat⁸⁾. Ell⁹⁾ muri¹⁰⁾ prea june¹¹⁾ pentru speran-
„țele¹²⁾ ce România¹³⁾ punea¹⁴⁾ într'ensul¹⁵⁾. Operile¹⁶⁾ ce a lăsat¹⁷⁾
„sunt¹⁸⁾ destule¹⁹⁾ pentru gloria²⁰⁾ numelui²¹⁾ se²²⁾.”²⁾

D. Eliade a fost nedrept³⁾ chiar cu N. Bălcescu, du-
pă cum a fost cu mai tot⁴⁾ii⁵⁾ colegii⁶⁾ se⁷⁾ de la 48 ; și ac⁸⁾sta
a dat⁹⁾ drept¹⁰⁾ și altora¹¹⁾, tot așa de passiona¹²⁾ți¹³⁾, a fi cu Dom-
nu¹⁴⁾ Elliad cum acesta a fost cu¹⁵⁾ colegii¹⁶⁾ se¹⁷⁾.³⁾
Vom vorbi¹⁸⁾ despre ac¹⁹⁾sta la locul²⁰⁾ se²¹⁾.

Ión Eliade.

„Ce¹⁾ doi²⁾ Văcăres³⁾ci⁴⁾, dice⁵⁾ D. Ión Ghica⁶⁾, transmit⁷⁾
„gustul⁸⁾ litteraturei⁹⁾ naționale¹⁰⁾ lui¹¹⁾ Ioan Văcărescu¹²⁾ și

¹⁾ Rumanul Nr. 22 (22 Ianuarin) pe 1860.

²⁾ Dernière occupation des Principautés danubiennes par la Russie, page 77

³⁾ Vezi Memoricile intime dela 1855 sub titlu Suplément à l'histoire de
Régnauld.

„luî Eliade; cellû d'ântêiû, boerû mare, scrie de gustû,
 „de vocațiune, lăssând în litteratură câteva creațiuni
 „alle unû spiritû june și originalû, ce vor remânea; cellû
 „d'alû duoilea, face din litteratură o meserie ș'o negus-
 „torie; este *fără idei*, fără tendință politică, fără *gustû*
 „*literariû*; își vinde pana orî cui o pôte plăti; și pen-
 „tru prima oară *poesia română se vede tîrită în noroiû*.
 „Possessorû allû unû monopolû de imprimerie, Eliad scrie
 „*ca să ocupe pe lucrătorii săi* (este singurulû omû viû
 „allû litterelorû); este neobositû a ține o correspondență
 „pentru *cantorulû* scrierilor sêlle; ellû se adressédă la
 „tôte vanitățile, la tôte passiunile, și ajunge ași face
 „lingușitorî; își esaltă imaginațiunea, cređënduse crea-
 „torulû unei limbe nuoë. Ciontesce și *face neînțellésă și*
 „*de risû limba română*, crede că a dat Românilor o li-
 „teratură, fiind c'a făcut câte va *relle traducțiunii*; și,
 „lucru de mirare, de și *lipsitû de idei și de talentû*,
 „își face cu tôte astea o *popularitate nemărginită...*“¹⁾

Publiculû imparțialû nu pôte împărtăși, cređû, tôte
 apprecierile D. Ión Ghica; căci talentulû și operile li-
 terariî alle D. Eliade, necontestabile, 'i-aû dat numele de
părintele literaturêi române, dându'î dreptû și la o recom-
 pensă națională chiar din partea Camerei dela 1863; dar
 însăși operile sêlle politice, ca *Protectoratulû*, ca *Proscris-
 sulû*, și chiar *Memoriile sêlle* dela 1851, dând la o par-
 te personalitățile, i daû dreptû la recunoscința publică.

Elias Régault, în Istoria sa politică și socială des-
 pre Principatele Dunărene, Capitolulû XIII, tradusă de D.
 I. Fătu, descrie pe D. Eliade cu mai multă nepărtinire.²⁾

Este mai drept D. Ion Ghica când critică pe frații
 Brătienî și pe D. Rosetti, la cari face allusiune în ope-
 ra citată, (pag. 78—79)

C. Rosetti și Brătienii.

„La 1848, se afla în scólele din Franța, dice D.
 „Ion Ghica, mulți junî Români, spirite generóse, intel-

¹⁾ Opera citată, pag. 75

²⁾ Veđi despre D. Eliad și opera l'Autriche, la Turchnie et la Moldo-Va-
 lachie par B. . . Paris 1856, (pag. 86-93). D. B... este D. Bolintiaenu,
 ilustrulû nostru poetû, care a addus patriei sêlle mare serviciû
 cu acea operă, pe care o vom cita o adesea în scrierea noastră.

„lignințe întinse, toți însuflețiți de dorința de a se lumina, spre a putea fi într-o di folositori patriei lor, servind-o și lecuind ranele sêlle.

„Dar într'o capitală ca Parisulū, unde atâtea idei, atâtea pasiuni erau în ferbere la acea epocă, abandonăți, fără direcțiune, fără nici o priveghiere, nepunând distinge singurī scōla și cursulū unde puteau sē capete instrucțiunea ce le convenia, acesti junī se măr-gineau a merge să asculte niște professori brillanți și populari. Fōrte înfocați, spre a nu se esalta pēnă la entusiasmū de cuvintele lui Michelet și Quinet;¹⁾ un insă destul de formați pentru a câștiga alt ceva decât admirarea pasionată a ideilor revoluționare, lectura lor favorită era scrierile profesorilor lor, DD. Louis Blanc și Lamartine; ei nu puteau intra în relațiune decât cu tulburătorii societății imbuibați toți de doctrinele celle mai periculose. În fine, 24 februarīu i găsi, ca pe toți streinii revoluționari din Paris, cu pușca în mână, după barricade. Revoluțiunea terminată în Franța, n'aveau alt de făcut decât a alergeră să facă și în țerra lor o insurecțiune...”

H. Tell.

Despre D. Tell, unulū din capii cei mai influinți ai Revoluțiunii dela 48, D. Ion Ghica țice în opera citată, pag. 90:

„În starea în care se afla spirilele în România, înainte de 11 Iuniū 48, era destulū unū omū îndrăsnefū (hardi) ca să ridice populațiunea. Unū officierū cutedătorū (audacieux) pusse batalionulū seū în serviciulū Revoluțiunii. Acestū șefū de batalionū (Maior Tell) se afla în garnisonă la Giurgiu. Administratoarele dela Gorji pune mâna la Tirgoși p'o corespondință între D. Tell și oare care persōne din România mică; era vorba d'o mișcare revoluționară. Administratorulū, ca să se recomande, vine de arată acea corespondință Prințului Bibescu, care, printr'unū adiotantū alū seū, ia maiorulū comanda batalionulū, îl arestędă și lū aduce la Bucurasci; dar, după câte va țille de arestū,

¹⁾ Adorați de D.D. Rosetti și Brătienī, cu drept cuvânt.

maiorul recapătă comendamentulă acelluiași batalionü; și, după o lună, ellü era în capulü insurecțiunii “

Despre D. Tell éta cum se esprima și D. Eliad la 1851 :

„Bănuít de Bibescu, Tell fu chiebat îndată la Bucurestü, unde ’lú astepta închisórea, ca pe Teologu; dar fu protegiatü de Banof, șefulü statulü maior, cum și de aceia cu cari era întelles în privința mișcării, și cari erau în relațiune indirectă cu Mavru, muscalü ca și Banof. Indiscrețiunea acestora făcu pe Bibescu a bănuí pe Tell, care fu liberatü îndată. Acéstă împrejurare (protecția lui Banof ș’a lui Mavru) esplică grabnica liberare a lui Tell.

„La venirea lui Tell în București, eü îi comunicaiü proclamațiunea și articolü din Constituțiune. Tell rămase mulțumit; nu fu însă mulțumit și de uniü din membrii Comitetulü revoluționarü; ellü nu aprobă nici planul făcut de Comisiunea executivă a Comitetulü, nici epoca însemnată pentru isbucnirea Revoluțiunii, care se amána pe la începutulü lui Augustü; și mai alles desaprobă unele măsuri extreme, propuse de C. Rosetti, cari ar fi degradat și ar fi minjit mișcarea. Fiind că atât întârzierea cum și deosibirea de opiniü ar fi compromis Revoluțiunea, de care ar fi profitat numai inamicü țerei, hotári a trece peste tóte. Ceru prin urmare să i se încredințeđe programa; și făcu ellü unü contra proiect, ce nu fu aprobat decât de pučini din membrii Comitetulü; dar opiniunea sa triumfă, atât din cauza caracterulü seü, cum și a pozițiunii sélle militare.

„Opiniunea lui Tell era ca mișcarea să nu începă din capitală, după cum era de părere majoritatea Comisiunii, ci din mai multe districte de odată; și mișcarea distritelor să dea impulsione Capitalei; prin urmare, comitetu hotári ca Tell, Stefan Golescu și Eliade, să mérgă la Romanați, unde, uninduse cu compania lui Pleșoianu, să începă d’acolo mișcarea. Nicolae Bălcescu să mérgă în Prahova, unde dicea că are mijlóce și resurse. Constandin Bălcescu allesse pentru acelașü scopü districtulü Vâlcea. Ioan Gh. ca ceru a merge la Constandinopole, ca

„represintantū al țerei; iar cei lalți membrii, să remăie
„în București spre a 'și face aci datoria lor. 1)“

În *Prunculū Românū* de la 12 Iuniū (Nr. 1)
D. Rosetti ȓicea despre D. D. Tell și Eliade.

„Trăescă apostoliū libertății, Eliad, Tell, Pleșoia-
„nu și toți căți aū contribuit la dobândirea libertății!
„Numele lor va trăi vecinicū în inimile Românilor, strē-
„lucind în analele patriei.“

În *Prunculū* (Nr. 5) D. Rosetti ȓicea :

„Bine-cuvētați fie maiorul Tell și Căpitanū Pleșo-
„ianu: căci ei āntăiū trasseră sabia, ale căria schinte-
„ierī apprinseră curagiulū în inimile tuturor.“

Și în *Prunculū* de la 31 Iuliū (Nr. 21) D. Ro-
setti adăoga :

„Care țiganū nu va lua pușca ca să dea în cella
„ce ar voi să'lū puie iarăși în grozavulū mormēntū din
„care l'aū scos la 9 Iunie Maior Tell și Căpitanū Ple-
„șoianu, și la 11 Iuniū locuitoriū Capitalei?“

Cu toate aceste meritate laude, saū chiar pe când lăuda
pe liberatoriū Românici, D. Rosetti nu le gēdea bine;
buzele sēlle i binecuvēta, dar inima sa i anatemesa;
și când s'ar fi mărginit numai în critice, în atacuri, în
anateme; dar...Să nu anticipăm.

Potretulū cellū mai fidelū alū capilor Revoluțiunii
nōstre de la 48, l'a făcutū ilustrulū istoricū Bălcescu,
care urmēȓă a fi o autoritate chiar pentru D. D. Eliade
și Rosetti.

„Luī Eliade i lipseșce inima și aspirațiunile mări-
„nimōse, și este prea mult preocupatū de personalitatea
„luī; spiritulū seū este prea strēmtū ca să înțellēgă cu
„mărire; astfel că eū nu'lū creȓū capabilū a face pro-
„grama unei Revoluțiuni viitōrie.

„C. Rosetti și Ion Brătianu sunt tot atāt de ne-
„capabili în acēsta 2); ei sunt oameni de simțimēntū,

1) Memoires sur l'histoire de la régénération roumaine de 1848, par
Heliade, pag. 56-57.

2) Fără concursulū oștiriū ș'alū collegilor seī, D. Rosetti ar fi făcut pōte
fiasco la 11 și dupō 11 februarie 1866, eum a făcut la 28 Sept.
1859, și la 24 Ian. 1862.

„dar nu de cugetare; simțul practic le lipsește de tot; și nu sunt capabili a studia cestiunile înainte de a vorbi de dânsese. Amândouă erau *parțială*. Rosetti, câștigat de inspirațiunile inimii, voia să facă din Revoluțiune o epopee simtimentală; și credea că, cu câte-va discursuri și proclamațiuni patetice, opozițiunea, ura partidei biruite, se va îneca într'o lungă sărutare frățescă. Ellu nu înțelegea Revoluțiunea decât ca o transacțiune; și îi *trebuia boeri pretutindenți*. Astfel, cu tótă opozițiunea viă ce îi am făcut cu Alexandru G. Golescu, Rosetti, ajutat de Voinescu, de Nicolae Golescu și de Brătianu, isbuti a numi la Ministerul Finanelor pe C. N. Filipescu, un membru al Ministerului Bibescu, împotriva căruia se făcuse Revoluțiunea. Astfel că, a douași de Revoluțiune, furăm siliți a pune Revoluțiunea la piciórele unui boeră, care o respinse cu trufie din picioră. Mai târziu, în timpul discuțiunelor pentru convocarea Constituantei, Eliade, sprijinită de Cămpinenu, de Rosetti, Voinescu și Nicolae Golescu, voia să compuie Adunarea de 100 boieri, 100 neguțatori și 100 țerani; ¹⁾ Eă am sprijinită *votulă universală* și direct; și după o discuțiune de patru ședințe, câștigând în acéstă opiniune votul lui Stefan Golescu, Brătianu (Ion), Mitropolitu, Magheru și Filipescu, am învins; și fiind că cellă mai mare argumentă allă adversarilor noștri era că sistemul lor este necessariu ca o *garanție pentru boeri*, în discuțiunile art. 13, am propus formarea Comisiunii Deputaților săteni și proprietari..... Cât pentru Brătianu cellă june, ellu avea ideă mai revoluționare decât Rosetti; dar nici ellu nu era un om de Guvernă: este un om care iubese *turburarea pentru turburare*.

„Pe Magheru ilă cređă capabilă în ceea ce'i este propriu.

„Al. G. Golescu, eă și Ion Ghica furăm numiți de cei lalți membrii ai Comitetului, ce trebuia a organiza Revoluțiunea, cu o putere discreționară, fiind alleși ca un reu trebuinciosă; căci ne credeaă mai capabili de-

¹⁾ Veđi în *Poporul Suveranu* dela 28 Iuniu 1848 (Nr. 3) desbaterea acesteia cestiuni.

cât cei-l'alți, său mai bine se sfiău de ambițiunea noastră; însă, chiar înaintea Revoluțiunii, Ion Ghica plecă pentru Constandinopole, și acțiunea sa încetă cu totul în țerră. Alex. G. Goleșcu plecă în Transilvania, și acțiunea lui încetă asemenea. Eū, pismuit de collegiū mei, îmi dideiū demissiunea din Ministerū, priimind a fi secretarulū D. Eliade și compania; și acēsta, cu scopū d'a 'i opri d'a face vre unū reū; astfel că, în tot timpul Revoluțiunii, amū fost silit a'mi mărgini acțiunea numai spre a ține armonia între Eliade, Tell, Rosetti și Brătianu (Ion); și, în loc d'a le striga mereū ca Cassandra, că facū reū, ași fi făcut mai bine să lucesū fără ei și contra lorū. ¹⁾“

Eată ce dice și Negulici în epistola citată în prefață: „Guvernulū și Oamenii Revoluțiunii aū făcutū multe greșele, cari din *vanitate și din ambițiunī personale*, „cari din *pucinătate de sufletū*, cari din *necapacitate și nepătrundere*, cari și din *rea credință și din arrières penssées*; numai populu singurū, nemișcatū de nici o pa- „timă, n'a comis nici o greșală, întorcēnd guvernulū la „datoriile sēlle, și dāndu'i putere din puterca lui morală, „și credință din credința lui în bine.²⁾“

Eată Capii Revoluțiunii noastre din 48 judecați de ei însuși; faptele lorū posteriore aū venit a justifica critica justă a Bălcescului ș'a lui Negulici.

Despre frații Goleșci³⁾ vom observa în trecere, că ei aū moștenit dela tatălū lorū onestitatea și patriotismulū; singura greșală ce li se pōte îputa este unū atașamentū orbū pentru perturbatoriū sistemati, pe cari 'i judecă negreșit după inima lor sinceră și onestă. Nu ne îndoim că, în multe împrejurări, frații Goleșci aū avut a se plânge de nesinceritatea coalisațiilor lor, exclusivī și passionați. Lectorulū se va încredința din citirea acestei opere.

1) Fragmente din lucrurile și oamenii din 1848 de N. Bălcescu, publicate în Buciumu dela $\frac{2}{15}$ Oct. 1863 (Nr. 119). Eată de ce nu iartă Rosetti pe Bolliac, pe când a iertat chiar pe Eliada, despre care veți Romānu Nr. 39, 52 și 62 pe 1859.

2) *Romānulū* Nr. 22 pe 1866. Epistola lui Negulici e precesă d'unū foarte frumosū elogiū al D. Rosetti pentru reposatulū artistū.

3) Veți Memoriele D. Eliade dela 1851 și 1855.

Cellū mai intelliginte din cei patru frați, și care este d' unū caracterū mai tare, D. Stefan Golescu, s'a recomandat patriei s'elle și prin epistola sa către Vodă Alex. Ghica (cu data dela $\frac{1}{13}$ Inuariū 1839, ce a circulat manuscrisă) cum și cu respunsulū la manifestulū Prințului Stirbei, dela 15 Oct. 1850, imprimat la Paris acelașū anū.

Cătū pentru D. Alex. G. Golescu, v'erulū fraților Golescī, acesta este, fără contestație, o capacitate politică, m'ai egală cu a D-lui Ion Ghica. Când vom publica operile Capilor mișcării n'ostre dela 48, imprimate saū manuscripte, lectorulū se va încredința de capacitatea politică a unora dintre capii Revoluțiunii n'ostre dela 48, între cari figur'edă, în *linia d'ânteu*, D. D. Al. G. Golescu și Ion Ghica.

Venim acum la cei-l'alți boieri cari aū participat la mișcarea din 48:

„In Principate, dice D. Al. G. Golescu, sunt duoē „classe de cetățeni ce se bucura la 1848, elle singure, „de t'ôte privilegiile politice și sociale, constituând ast- „fel nobleța feudală, mai puțin ereditatea; acestea sunt „classa boierilor mari ș'a boierilor mici. In *classa d'ân-* „t'eiū sunt numai vr'o 30 famillii; și vre o duoē miū „în *classa a doua*.

„Cercetând *Monitorulū* dela 1848, aflămū con- „tingentulū ce aū dat aceste duoē *classe* mișcării nați- „onale dela 48.

„*Classa boierilor mari* aū dat:

Trei Filipesci (pe C. N. Filipescu, Scarlat G. Filipescu și Ioan I. Filipescu, din care cellū d'ânt'eiū Ministru la 48).

Patru Crețulesci (Nicolae, Scarlat, Dimitrie și Costandinū, ce aū luat toți parte în mișcarea de la 48).

Ion Ghica, (represintantulū României l'engö I. Pörtă) Câmpinenu (ministru Guvernulū provisoriu).

Ion Bălăcenu (cellū june, prefectū în 48 la Mușcellū).
G. Grădiștenu (directore la 1848 în ministeru de interne)

Cinci Golescī (Nicolae, Radu, Alecu și Stefan, și Al. G. Golescu, din cari primulū, membru alū Locotenenței, cellū d'alū patrul'ea, ministru alū Guvernulū proviso-

riū; iar cellū d'alū cincelea, secretarū alū guvernulū, după 14 Iuniu 48.

„Totalū, sēpte familii, saū 17 indiviđi, din 75 ce „compunū classa boierilor mari; și acei 17 sunt din 7a- „*milliele* ce datoiescū înălțarea lor meritelor și virtuților „lor personale, iar nu regimulū fanarioticū, nici pro- „tectoratulū russescū; familii istorice și illustre, din „vechea noblețā a țerrei. „Cāt pentru Ioan Voinescu II, ministru de lēster- „ne alū Guvernulū provisoriū, ellū este singurulū din „celle 20 de familii de boieri mari ce datoiescū înălțarea „lor timpilor din urmă.

„Era dar firescū ca din 33 familii de boieri mari, „numai dece, cari aū o origine istorică, să ia parte la o „Revoluțiune ce avea de scopū principalū dārāmarea „protectoralulū exclusivū alū Rusiei, cāruiā celle lalte „23 familii datora privilegiile lor politice și sociale.

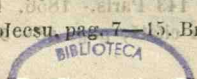
„Viind la classa boierilor mici, ne vom mārghina „dice că mai toți agenții Guvernulū din 48 aū fost din „acēstā classā, cari îmbrățișasserā cu entusiasmū causa „Regenerațiunii națiōnale, din pricina nedreptății ce li „se făcuse de Regulamentulū organicū!

„Brătianu și Rosetti erāu din familiile ce for- „maū limita ce despărția classa boierilor mari de noble- „țea cea micā, care a dat pe Tell, Magheru și Elia- „de. 1) Comerțul avu de reprisintantū pe D. Scurtu, unulū „din membrii Guvernulū provisoriū. Cāt pentru impie- „gați, mai toți erāu boieri mici saū fii ai acestora; „și mai toți proprietari, ce nu puteāu fi nici comuniști, „nici împărțitori de averi, după cum susținū boierii ce „n'aū luatū parte în Revoluțiune, prin reprisintantulū „lor *anonimū* în opera ce combatem.“²⁾

Colonelū Odobescu, fiū alū poporului, a început cariera sa militarā în Russia; înturnānduse în patria sa ca officerū russū, Russii i permisserā a intra în oș- tirea romanā, înaintāndulū iute.

1) Credem că D. Rosetti treburile puse în classa celor 20 familii din care a eșut I. Voinescu II, cu ce scopū l'a eșelus D. Al. G. Goleacu din classa acēstā?

2) De l'abolition du servage par Al. G. Goleacu, pag. 7—15. Bruxelles 1855

„La 48 jucă unŭ rolŭ politicŭ. Conduita sa fu bănuită Oamenilor mișcării, care'lŭ creșură muscalŭ: într'adevăr, întreat de guvernulŭ provisoriu, daca e dispus a se batte contre Rușilor, declară formal că se batte contra Turcilor, dar nici odată contra Muscalilor.

„După această declarație, pregăti Contra-Revoluțiunea, care făcu să curgă sânge românesc, și la care a participat chiar Consululŭ muscălescŭ.“¹⁾

I. Cămpinenu. Națiunea purta, după 1831, jugulŭ sclaviei, fără să fi putut călăii ei a uccide în senu'î suvenirea libertăților sêlle tradiționale...

„Cămpinenu ridică unŭ templu Libertății, și'î dete preoți; și acestŭ templu fu la începutŭ o loje de francmasonerie, care se prefăcu în societate filarmonică. Unŭ uccazŭ alŭ Tazrului dărămă acestŭ templu alŭ Libertății, și Cămpinenu fu trimis în esiliu.

„Națiunea offeri junelui patriotŭ coróna martirului; dar esilul vesteji laurii patriotului. Amorulŭ de familie, care împărtăși esilulŭ seŭ, ingratitude unora din amicii seŭ, ura rivalilor lui, invidioși de laurii seŭ modeste, pôte și lipsa de forță cu care sunt înșstrate suffletele celle mari: acestea îl făcură a cere dela Ruși libertatea sa, carei se acordă cu condițiune d'a retracta totŭ ce făcuse și disesse.

„Dintr'acellŭ minut, metamorfosa Cămpinenului fu complectă: își schimba opiniunile politice cu același sânge rece ca unŭ vestmântŭ vechiu. Prin influința Rusiei, căpătă unŭ Ministerŭ.

„Cu tôte astea, Cămpinenu, de și vindu Rusiei coróna sa de martirŭ, nu urmă însă legea renegaților politici, d'a se arăta fără rușine ca acestia. Nu deveni unŭ instrumentŭ vilŭ în mâna Rușilor; rusofilismulŭ seŭ consta în câteva complimente adressate consulului rusŭ, fără a se inavuți din sudorea săracului, în schimbŭ pentru retractarea sa.“²⁾

Despre N. Crețulescu, țice D. Bolintinenu, a participat cel puțin cu inima la Revoluțiunea din 48, împărțind

¹⁾ L'Autriche, la Turquie et les Moldo-Valaques, par B... (Bolintinenu) pag. 143 Paris. - 1856.

²⁾ Opera citată, pag. 48—51.

o parte din sufferințele emigraților Români devotați patriei lor. ²⁾“

Cât despre Mitropolitul Neofit, presedintele Guvernului provisoriu, cea mai bună biografie a sa este conduita lui din celle trei luni alle Revoluțiunii noastre de la 48.

II

NERVULŪ REVOLUȚIUNILORŪ

O revoluțiune are trebuință de capi, de brațe și mai cu sémă de bani, cari sunt nervul resbelului, allū revoluțiunii, allū orī căria întreprinderi. Vom începe de la bani.

În contulū ce D-nu C. A. Rosetti, ca cassierū alū comitetulū revoluționarū dela 48, a dat, la ¹⁾ Paris. Comisiunii înzărcinată de emigrați, la 28, Noembre 1849, pentru luarea socotelelor de bani, priimiți de uniī din capiī mișcării dela 48 ²⁾ arată o șifră numai de 2300#, din cari 1000# offeriți de D. C. Rosetti, 900# de unū anonim și 400# de frațiī Brătienii; cu tôte acestea, D. Rosetti dice că, după ordinulū Comitetulū, ar fi dat mai mult 245#.

Eată contulū seū:

D-lui X.X.X.	315#
— Ión Fliade.	180—
— Tell.	900—
— Dim. Bratianu.	200—
— Nicolae Bălcescu	50—
— Costache Bălcescu	100—
— Negulici	30—
— Eliade	20—
— Eliad și Stefan Golescu când aū plecat	

¹⁾ id — pag. 142.

²⁾ Veđia apellū de oameniī cei liberi de D. Rosetti, litografissită la Paris la 31 Decembre 1849.

³⁾ Membrii acestei Comisiunii erau I. Voinescu, Grigoric Marghilloman și Dimitrie Bolintinenū, din cari cei doiī din urmă sunt încă în viață.

la Islaz, ca să-î dea D-lui Tell 700 —
— Boliac (mi se pare, dice D. Rosetti) *30
O pușcă, căruțe și bacșișuri la plecarea D Eliad 2000

2,545
„Pricina prisosului de 245#, dice D. Rosetti în ci-
tata operă, este c'am depus mai mult decât anunțas-
sem; și cu totă dobânda de 20 % ce am plătit și
plătesc, am depus mai mult decât acești 245#; dar
nu pot da socotela anume pe ce'i am cheltuit; acea
sumă nu figură însă în țifre, neputându'mi da so-
cotelă esactă despre acei bani, și ca să astup gura
calomniei, nu'i trecu în contă.“

Vom observa, întrecere, că D. Rosetti, ca negustor
și ca cassier, care știa că are să dea într'o di contă
de bani primiti, urma să fie socotelă regulată despre
orî ce sumă priimită și respunsă; atăt pentru ca să
astupe gura Calomniei, femeia lui Cesar neputând suf-
feri a fi nici bănuită măcar, cât și pentru ca să 'și pôtă
da sémă esact cellor ce'i încredințaseră acei bani, de-
stinați pentru o cauză sacră.

D. Rosetti adaogă, în citata operă, că încă 800# s'a
mai dat D. Tell. Acești bani erau adunați de D. Alex.
G. Golescu pentru asociațiunea studenților Români, și
i se didese D-lui Rosetti cu împrumutare, și cu ter-
menă de patru luni; și că D. Rosetti, destinându'i pen-
tru revoluțiune, îi lăssasse la D. Al. G. Golescu dela
care 'i a priimit D. Tell.

Dar oare numai suma de 3345 # să figurat asupra
D-lui Rosetti, ca cassier ală Comitetului Revoluționar? Nu;
căci D. Rosetti, în diarulă *Prunculă Ramănă* dela 48,
redactat de Domnia și de On. D. Vinterhalder, în ape-
lulă ce face către *popolulă Romănă*, la 24 Iuniu
(veđi No. 5 allă fôii salle) dice că „*suma cheltuită pentru
pregătirea Revoluțiunii, fiind fôrte mică, vre o 4000 galb,
nu este cu drept a pierde acești bani aceia ce au con-
tribuit, unî pôte cu jumătate starea lor, la triumfulă
Revoluțiunii. Vrea popululă, când ellă și a câștigat li-
bertatea, ca ce'i ce au lucrat pentru acêsta să piarđă mi-
ca lor avere? Întrebăm, și asteptăm respunsulă.*“

Populul¹⁾ *Suveranul*, redactat^u de D. Dimitrie Bolidinenu, raspunde in No. dela 28 Iuniu (No. 3):

„Am fii gata a deschide o suscriere ca sa impamcam pe Pruncu, daca n'am crede ca suma pretinsa este o gluma de pruncu. Adeverata resplătire a liberatorilor patriei nu este resplătirea pecuniara, ce se cere prin organulu *Prunculu*; este cand vor vedea ca egalitatea se aseda in patrie, ca principiile asedate pe dreptate prospera etc.“

Critica justa ce repositulu *Neguliei* tacea D. Eliade la 1851, in epistola sa, publicata de D. Rosetti in foaia *Dumisale* dela 22 Ianuariu 1860, se pote aplica si D. Rosetti in cestiunea de faoa. Eatä acea critica:

„Patria recunoscatoare cunoste sacrificiile nostre, si le va trece in registrulu ei (!). Posteritatea va pune pe fie care la loculü seü; si nu ne va insemna loculü dupö laudele ce ne vom face noi in sine, ori cât de incärcate ar fi, ci dupö faptele nostre care nu se pot ascunde. Din contra, laudele nostre ne scobora mai jos de cât loculü ce am meritat.“

„Apoi, de ce nu voiesci inca sa aibi si meritulu sacrificiulu? A cere despägubiri de felulu acesta este o monstruositate fara esemplu in istoria celloru ce si au ridicatu crucea pentru principe. Ori ce sacrifica un omu intr'o causa sacra, sacrifica sentimenteloru lui, convinötiunii lui, constiintei; si dela acestea cata sa astepte despägubirea, resplătirea. O asemenea resplata nimeni nu pote sa'i o impute sau sa'i o conteste: e o resplata dulce si ceresca. Numai cellu ce a sacrificat vre unei patime, si nu i s'a indestulat patima, acella se afla in paguba: caci acella da ca sa ia, iar nu ca sa si platesca datoria. Ferice cellu ce si implinesce datoria! Acella tot d'auna se afla in castigü! Voiesci, in fine, a fi gloria Romaniei regenerate? Lasä curendu fatalulu drumu ce ai apucat; desbracate de tote patimele ce au inceput a te intuneca, si ia de modelu, in faptele si in conduita D-le, nu pe Lamartine si cei ca

1) D. Eliade cerea la 1850 cate va milioane dela Porta si dela Stirbei, ca despägubire pentru pagubile incercate cu ruinarea casei, a bibliotecei si a tipografeii sale, dopö evenimentele dela Sept. 1848.

„dânsul, ci pe Christ și cei asemenea lui, bărbați mari,
„ce n'au cugetat decât lăbinele genului uman; alt-fel, te
„vei perde, și vei fi criminală către România.“

Este de notorietate publică că, afară de liberali,
afară de membrii Comitetului, pe lângă frații Golești
ce urmădea să fi contribuit cu sume însemnate, au contri-
buit și boierii, cari doriau și ei Revoluțiunea, „însă o
„doriau à leur façon, cum țice D. Ion Ghica, lucrând
„însăși Russia, prin unii din boierii cei mari, și cei mai
„influenți în opozițiune, contra Prințului Bibescu; unii
„împinși de ambițiune personale, alții atinși în pre-
„rogativele lor prin închiderea Adunării în cursă de pa-
„tru ani, și prin modulū allegerilor dela 1847, lucrau
„toți pentru resturnarea lui Bibescu, după cum Bibescu
„și Villara lucraseră la 1841 pentru resturnarea prin
„çului Alex. Ghica; astfel, toți acești boieri mari erau
„la ordinele consulului rusesc; dar vădend pe Bibescu
„spijinit la Petersburg, erau otărăți a transige cu Re-
„voluțiunea cea mai radicală, decât a mai vedea con-
„tinuând administrarea acestui Prinç.“ ¹⁾

Așa dar acești boieri urmădea să fi contribuit și
ei cu sume mari; și, daca vom crede pe unū spionū alū
Poliției dela 48, D. Costache Cantacuzin ar fi contri-
buit cu 3000 galb., D. Costache Suțu cu 5000 gal.
Dar să lăsăm să vorbescă însuși spionulū, Costache
Halepliu, fostulū actorū.

„Într'o séră, aflându-mă la D. Negulici, unde era
„și D. Alex. Goleșcu (albu), care cu D. Pantazake Ghi-
„ca îmi propussesseră a mă uni cu dênșii la grădina cu
„cai, în ziua de 25—26 Mai, ca să formăm libertatea;
„și neștiind ei că eū pricepū puçin frațozeste, 'i amū
„auçit vorbind că Coconu Costache Cantacuzino ar fi
„contribuit în cauza asta cu 3000 gal. Coconu Costa-
„che Suțu cu 5000 gal, iar Coconu Iancu Văcărescu,
„D. polcovnicu Odobescu, Coconu Alecu Ghica (căciulă
„mare) și D. Solomon, n'am putut înțellege cu câte cât
„au contribuit; pentru că 'i a intrerumpt venirea unei slugi.
„Vorbiau între sine că de și Dumnélor au dat banii cu

¹⁾ Demièrre occupation des Principautés Danubiennes par la Russie, pag. 80--81. par G. Chainoi, anagrama numelui Ion Ghica.

„scopul numai ca să destroneze pe Prințul Bibescu, dar
 „ei formară adevărata libertate a României; și îi lasă
 „cu banii Dumnélor să dea din buze. Acesta auzind,
 „o mărturisesc în cugetul curat.“¹⁾

Acele sume mari, adunate dela boieri și dela pa-
 trioții de către comitetul revoluționarul dela 48, ce s'au
 făcut elle? La acesta ar putea să răspundă numai mem-
 bria acelu comitetul, și în parte, cassierul seil, D. C.
 Rosetti. Sperăm că cel puțin astăzi On. cassierul, spre
 a astupa gura calomniei, va da unul contul esactul de
 toate sumele ce s'au vărsat... în casa Comitetului revo-
 luționarul dela 48.

III

COMITETUL REVOLUȚIONARUL DELA 1848.

„Împinși toți de puterea cea nebiruită a Revoluți-
 „unii, dice D. C. Rosetti, formarăm în luna lui Mai 1848²⁾
 „unul comitetul revoluționarul, care, de și compusul de e-
 „lemente eterogene (căci allul trei-spre-șecelua membru
 „era D. Nicolae Niculescu, serdarul și administratorul la
 „1850), . . . hotărî în unanimitate trebuința a eși din
 „robie, s'a ne apăra țerra cu armele în mână³⁾ de ori-
 „ce năvălire turcescă și rusescă.“⁴⁾

„Dela insurecțiunea lui Tudor Vladimirescu, dice Co-
 „missiunea allésă la Paris la 28 Noembrie 1849 pentru
 „luarea socotelilor la unil din emigrați, și care insurecțiune
 „nu s'a putut potoli de cât prin dobândirea unei umbre
 „de naționalitate, Revoluțiunea, după espressiunea pitto-
 „rescă a D. Proudhon, era în cerulul țerreil. Ținta dar
 „a comitetului revoluționarul era, nu d'a organiza Revo-

1) Confessiunea în scris a D. C. Halepliu înaintea Comisiiei de anchetă,
 instituită pentru cercetarea revoluționarilor dela 1848. Originalulul illul
 posedăm noi. Veți în *Reforma* No. 26 din anulul 1859 anunțatul
 unul actul de trădare de C. Halepliu, care s'a împărțit gratis la a-
 bonații acellei foi.

2) În Martie, nu în Mai, s'a organizat Comitetul revoluționarul.

3) Cu armele mântuirii, cu pacea și libertatea, conform programei din
 48, pe care a jurat D. Rosetti.

4) Appelul la toate partidele, de C. A. Rosetti, pag. 43 — Paris, 1850.

„luțiunea, d'ci a o i dirige, ș'a nu o lăsa să degenerede în
„terróre, într'unu altu 1793, după temerea tuturor a-
„cellora cari nu cunoșteau poporul român: temere cu
„atât mai legitimă, cu cât sufferințele lui de 20 de ani
„aū fost mari și felurite; și la acesta, mulțumită /carac-
„terului blëndu și generosu alu bravului popor, Comi-
„tetulu isbuti minunat, fără a avea nevoie de mari si-
„lințe.“¹⁾

În memoriul acestei comisiuni aflăm și numele mem-
briloru Comitetulu revoluționarū.

Mai 'nainte însă d'ai numi, să ascultăm și pe D.
Ion Ghica și pe Nicu Bălcescu.

„Tótă dibăciă și activitatea bărbaților ce aū orga-
„nisatū la 48 Revoluțiunea română, dice D. Ion Ghica,
„țintea a dejuca manoperile guvernulu, împiedicând Re-
„voluțiunea d'a isbucni; ei aū reușitū în cursū de 3 luni
„(de la Martie pină la Iuniū,²⁾); dar atunci, în mijlo-
„culū liniscei cellei mai complete, Prințulu ordonând a-
„restări numeroșe, și holera rissipindū pe locuitorii Ca-
„pitalei, acesta făcu să isbucnescă mișcarea de la Islaz,
„prin ajutorulu maiorulu Tell, officerū cutedătorū, ce
„pusse batalionulu seū în serviciulu Revoluțiunii.“³⁾

Istoriculu Bălcescu dice:
„Comitetulu revoluționarū de la 48 n'a făcutū ellū
„Revoluțiunea; ellū pusse mâna pe dânsa, o cârmui, o
„regulă, pusse în programă simțimântulu poporulu, 'i
„dette ideea revoluționară. Revoluțiunile laū fost la noi
„mai mult revoluțiuni de simțiminte, o espunere a suffe-
„rințelorū s'elle, mai mult de cât rezultatele convicțiunii
„întemeiătă, prin cugetare, pe o lucrare de mai 'nainte a
„intelliginței. Pentru acesta revoluțiunile la noi aū fostū
„tot d'auna precare și slabe în rezultate.“⁴⁾

¹⁾ Possedămū copie dupe Memoriulu acestei comisiuni, pe care'lū pôte
vedea amatorii. Dacă mijlόμεle ne arū fi ertatū, amū fi publicatū în
note, la finitul se căria broșure, documentele manuscrite, d'o mare
importanță, din acea' epocă.

²⁾ „În luna lui Martie s'a format în Bucur esel unū micū comitet spre
desrobirea patriei, dice D. Winterhalder în Nr. 2 (17 Iuniū) din *Prun-
culū Românū*.

³⁾ Dernière occupation des Principautés, pag. 89—90.

⁴⁾ Fragmente din lucrurile și omenii din 1848 de N. Bălăescu, publi-
cate în *Buciumu* de la 3 Oct. 1863 (Nr. 119).

Membrii Comitetului revoluționară dela 48 fură :

Ioan Eliad,¹⁾

Stefan Golescu,

Nicolae Golescu,

Alexandru C. Golescu,

Radu Golescu,

Alex. G. Golescu,

Ioan Ghica,

Ioan Brătianu,

Dimitrie Brătianu,

Nicolae Bălcescu,

Costache Bălcescu,

Cesar Bolliac,

C. A. Rosetti.

În Memoriulă Cumisiunii însărcinată cu luarea socoteloră emigraților din Paris, de la 18 Noembre 1849, Nicu Bălcescu dice, în espunerea sa justificativă :

„Guvernul reală și legiuită, în ochii tuturor, a fost comitetul revoluționar, care, dupe angajamentul luată înaintea Revoluțiunii, trebuia să lucrede toți împreună; astfel că decisiunea majorității comitetului să fie lege pentru guvernă...

„Și când o deputațiune numerosă de poporă a venită ca să vestească alegerea Locotenentei Domnesci la Palată, a impus acestia d'a nu lucra nimic fără învoirea tuturor membriloră guvernului provisoriu; căci această este autoritatea, acesta e guvernulă celă vrea poporulă; și numai de sila Turciloră elă se învoia a numi de față trei membri. Adoași, însuși D. Tell în consiliă, față cu Mitropolitulă, ne rugă ca să lucrăm cu toți împreună, dupe legătura ce aveam din naintea Revoluțiunii; și această se priimi de toți, și se păstră câtă vreme ținu Revoluțiunea.

„La 12 Septembrie séra, la întrebarea pusă înaintea tuturor de D. Ion Brătianu, daca, cădând Revoluțiunea, vom desființa și comitetulă, se hotără ca tot împreună să fim, și să ținem legătura noastră.“¹⁾

¹⁾ D. N. Niculescu fu înlocuit mai târziu cu D.D. Eliad și Tell.

²⁾ Acestă o mărturisese și Generalulă Tell și D. Eliade. Memoires sur l'histoire de la régénération roumaine de 48, pag. 23.

Venim la D. Eliade și la D. Tell.

La început, acesți doi bărbați nu figura în comitetul revoluționar; dar fiind că cei ce figura, afară de Nicu Bălcescu, cunoscut țerei prin operele sale istorice, cei-l-alți abia erau cunoscuți puțin, uni prin asociațiunea litterară¹⁾, alții prin câte-va poezii,.... alții prin onestitatea și patriotismul lor, membrii Comitetului revoluționar găsiră cu calle a'și asocia neapurat pe D. Eliade, care formasse opiniunea publică prin organele sêlle de publicitate, și pe D. Maior Tell, care comanda un batallion cantonat la Giurgiu, și fără care Revoluțiunea n'ar fi avut șanse de reușită, după însăși mărturisirea D. Ión Ghica.

D. Ión Ghica fu însărcinat de collegiul seî a se înțelege cu D. Eliade în privința acêsta.

În *memoriile intime* ale D. Eliade, publicate în opera: *Suite ou Suplément à l'histoire politique et sociale des Principautés danubiennes, de M. Elias Regnault*, sub numele D. N. Rouso, și tipărite la Bruxelles la anul 1855, citim la paginile 31—37:

„D. Ión Ghica avu cu D. Eliade o întâlnire sub teii de la Colintina, unde căuta fie-care să'și ascundă planurile sêlle.....

„D. I. Ghica invită pe D. Eliade a face parte din comitatul revoluționar; D. Eliade priimi; și membrii Comitatului se adunară în casa Goleștilor, unde numiră o comisiune supremă și executivă, compusă din D. D. Ión Ghica, N. Bălcescu și A. G. Goleșcu, cari și traseră planul Revoluțiunii...

„N. Bălcescu, cu soldații lui Christofi de la Telega, avea să revolte pe locuitorii din Plahova. C. Bălcescu priimi ordin a merge la ocna de la Vlcea, unde avea se jôce același rol, cu ajutorul officerului Marghiloman; iar Maior Tell, bănuît de Bibescu, fu chiebat dela Giurgiu, și se justifică fără greutate, prin ajutorul lui Banof, capul Statului major. Fiind în Bucuresci, Ión Ghica

¹⁾ Veđi statutele asociației litterare a României, fundată la Martie 1845; și socotela lucrărilor comitetului acestei asociații, publicată la 1847.

„i disse a merge cu Stefan Golescu la Islaz, ca să ri-
 „dice stégulū Revoluțiunii, ajutatū de căpitanū Preșoianu,
 „care se afla acolo. Dupe propunerea D. C. Rosetti,
 „câți va junī aveau să assassine pe Vodă Bibescu; dar
 „cei-l-alți membrii ai Comitetului se oppuseră, califi-
 „cându'lū de infamū¹⁾

„Eliade mijloci a se trimite la Islaz vērulū seū
 „Racotă cu divisiunea sa de 200 soldați călări, spre a
 „se cantona la Zimnicea, duoē leghe departe de Islazū;
 „iar la Celeiū se afla officerul Zalic, consângine cu E-
 „liade, cu a șésea companie a primului regimentū; ast-
 „fel că acestia, cu soldații lui Tell și Pleșoianu, și aju-
 „tați și de dorobanții lui Magheru, prefectū la Roma-
 „nați, aveau să assure succesulū Revoluțiunii.*

IV.

9 ȘI 11 IUNIŪ 1848.

Celle tutâmpate în capitală la 11 Iuniū 48, le a-
 flămū în Nr. 2 alū *Pruncului Românū*, descrise de D.
 Vinterhalder, pe care le afirmăm și noi ca marturū oc-
 cularū; celle întâmpate la 9 Iuniū la Islaz, le aflăm în
 Memoriele D-lui Eliade dela 1851, pe care nule-a con-
 testat nimeni pēnă ađi.

Începem cu 9 Iuniū.

„La 8 Iuniū, Eliad, Tell, și cei-l'alți se occupară
 la Islaz cu pregătirele mișcării. Trimisseră ordinū lui Za-
 lic, ce se afla la Celeiū, a veni îndată la Islaz cu com-
 pania sa; cum și fraților Racotă, staționați la Zimnicea

¹⁾ D. Ión Ghica, în opera sa citată, pag. 80—87, ăice că acestū at-
 tentatū de la 10 Iuniū s'a urđitū în casa unui boierū mare, pe care
 nu'lă numește; iar în *Memoire justificatif de la Revolution roumaine*,
 tipăritū la Paris la 1849, și care e susesis de toți capii mișcării de
 la 48, între cari și D. Eliad, se ăice la pag. 6, că acellū atentatū
 nu se pôte imputa victimelor de la 13 Septembre 48, partidele ne-
 putând fi responsabile de crimele particularilorū, comise în numele
 lorū; și în lipsă de probe positive, o asemenea crimă izolată nu e
 cu drept a se imputa acellora cari trei luni, cât au guvernată țerra
 s'au arătāt generoși pină la imprudincă.

cu divisiunea lor de cavalerie. Magheru fu și ellu informatu la Caracalü, unde era prefectu, de linia sa de conduită in privința Prințului Bibescu; suprefectulu localu și locuitorii satalorü vecine, fură inștiințați a veni să assiste aduoa-ți la ceremonia religiösă; in fine, un soldatu inteligente fu espediat la București, cu scrisori către membrii Comitetulu revoluționarü, anunțându-le mișcarea de la 9 Iuniü.

„A duoa-ți, Mercuri dimineța, 9 Iuniü, in mijloculu satulu Islazü, preotulu Șapca, incungiuratu de Tell, Pleșoianu, Racotă, Serurie, Paraschivescu, toți militari, și de Eliade și Ștefan Golescu, după terminarea serviciulu divinü, preotulu Șapca citi capitolulu 37 a lui Ezekiel despre inviere, și pronunță o rugăciune, invocând ajutorulu Dumneđeulu Dreptății; stindardele fură stropite cu apa sințită. Unü stindardü ținea Eliade și altulu Tell; cellü d'ânteiü il incrediņă poporulu adunat, după o scurtă cuvântare, și cellü d'alü doilea soldaților; apoi Eliade citi proclamațiunea ce conține 22 de articoli, și pe care o suscrisse Prințulu Bibescu la 11 Iuniü; apoi făcură toți jurământulu, cu mâna pe Constituție și pe Eranghelie. După aceea se proclamă guvernulu provisoriu, compusü din preotulu Șapca, Ștefan Golescu, H. Tell, G. Magheru, N. Pleșoianu și Eliad.

„Membrii guvernulu spediară îndată o stafetă la Caracal D-lui Magheru, prefectu de Romanați, inștiințându'lü despre ridicarea stindardulu revoluționarü, și însărcinându'lü cu trimiterea către Bibescu a unei adrese din partea guvernulu, prin care să'i făcă cunoscut scopulu mișcării, prefăcënduse că 'i cere instrucțiuni in privința acésta; fiind că Magheru credea încă in sinceritatea patriotismulu lui Bibescu.

„Guvernulu numi prefetü la Teleorman pe un D. Constandinescu (ex-professore de matematică); iar căpitantulü Racotă priimi ordinü a se întörce la Zimnicea, conducând divisiunea sa de cavalerie la Craiova; iar locotenentulu Zalic priimi ordinü a veni cu compania sa înaintea taberei revoluționare, ce luă drumulu spre Caracalü, chiar in ziua de 9 Iuniü, la șeece ore din ți.

„La 10 Iuniü séra, tabăra staționă la Crussov, o poș-

tie departe de Caracal, de unde Guvernul¹ spedia o epistolă către Municipalitatea acestui oraşu, îndemnându pe cetăţeni, ca descendenţi ai colonilor din Roma (Roma-nati) a participa cei d'ânteu la opera regenerării României. Noptea sosi şi Magheru în legărū, arătându colegilor sei o epistolă a Ministrului de interne (Vilara) prin care i ordona a prinde pe Eliade, pe Stefan Golescu şi ceilalţi; cum şi circularea domnescă, cu pecete roşie, către locuitorii satelor, tot în sensul epistolei ministeriale; această desilusionasse pe Magheru despre patriotismul Bibescului.

„Aduoaşi, guvernul intră în Caracălū, în acclamaţiile de bucurie ale populaţiei entusiaste, întâmpinându-l Municipalitatea şi notabilii oraşului cu flori şi cu stindarde tricolore, şi cu pâine şi sare, simbolul abundenţei României; iar D. Magheru, în fruntea impiegaţilor ş'a dorobanţilor, îl întâmpină căllare la bariera oraşului, cu toate onorele cuvenite unor soldaţi ai regeneraţiunii, ce se sculau, în numele Poporului, pentru desrobirea lui.

„D. Ioan Arcescu fu numit prefetū de Romanai, iar maiorul Tell fu înălţat în gradū de colonelū; căpitanū Pleşoianu, în gradulū de maiorū; iar Serurie şi Zalic în rangulū de căpitanū.

„Aduoaşi, 12 Iuniū, tabăra Regeneraţiei plecă spre Craiova, şi s'era fu însotită de Magheru ce venea cu mai mult de 200 dorobanşi căllari, şi cu responsul dela Bibescu, care i ordonă a prinde vii sau morţi pe capii insurecţiunii, irţellegându-se pentru această cu colonel Garbaski, pornit din capitală spre a se pune în capul regimentului sei, staţionat la Craiova.

„Scrisori din Bucuresci de la 10 Iuniū anunça atentatulū contra Principelui Bibescu; ceea ce întristă pe capii Revoluţiunii. Noptea doi curieri, unul din Bucuresci şi altul din Craiova, aduceau ştirea susrierii proclamaţiei de către Bibescu, ş'a numirii unui Ministeri, din ziua de 11 Iuniū între ministri figura, pe listele tipărite, şi numele lui Tell, la ministerulū de resbellū, dar care era sters cu condeiulū, şi înlocuit cu colonel Odobescu; iar Tell priimi de la ministrul de interne ordinū a se înturna la

postulă seă de la Giurgiu, așteptând ordinele șefului oștirii. Acésta sili pe guvernulă de la Islaz a scrie Bibesculă ca să îndrepteđe greșala în privința lui Tell, ș'a lui Magheru, unulă esclus din guvernă, altulă nepusă la loculă seă.

„Cu tóte silințele prefetului de Dolji, Ioan Bibescu, fratele Prințului, d'a rescula lumea contra guvernulă revoluționară, populația Craiovei îl priimi ca și populația din Caracălă, în đioa de 14 Iuniă. La 15 plecă.

„În nóptea de 15 Iuniă, o stafetă din Bucuresci anunța abdicarea Bibescului și formarea nuoiulă guvernă provisoriu. Scrisorilă particulare îndemnaă pe capiilă Revoluțiunii a lua cai de poștie ș'a se înturna îndată în capitală, unde presința lor era indispensabilă, în interesul Ordinei s'ală Revoluțiunei,

„Opiniunea lui Eliade era a revoluționa districtele pe unde guvernă avea să trecă, măbind lagărulă cu voluntari, și cu câte trei reprezentanți de fie ce sată, chienați de Proclamațiune a forma Constituanta, sosind cu populu la porțile capitalei, complinind astfel mișcarea și electricisând țerra, reasigurând pe Constituționali și impuind respectă Reacționarilor: măsură revoluționară, care ar fi paralisat trădarea de la 19 și 29 Iuniă, ș'ar fi făcut să între țerra în legalitate, singura mênțuire a Revoluțiunii.

„Opiniunea majorității triumfă; dorobanții și sătenii fură licențiați, compania Pleșoianului s'a lui Zalic priimiră ordină a veni la Bucuresci; și capiilă Revoluțiunii, luând cai de poștie, sosiră în capitală la 16 Iuniă. (1)

Venim la 11 Iuniă, și cedăm parola D. Winterhalder:

„D. Rosetti, alles de Ion Ghica, de Golești, Vornescu și alții, se dusse la Domnulă țerrei, rugându'lă, în numele tuturor, (1) a se pune în capul lor, inființând reforma și regenerația României. Bibescu refusă, pretestând că încă n'a sosit vremea, și că să aibă răbdare—etc; pe d'altă parte, vedând că adunările urmésă în

1) Memoires sur l'histoire de la régénération Roumaine, de 48, par Eliade, pag. 60—97.

2) D. Eliad făcu aceeași încercare lêngo Prințu Bibescu, fără a reuși nici Domnia sa. Veđi opera sa citată, pag. 31—34.

„casa lui Rosetti, porunci desființarea lor, și poliția în
„cungiura casa lui în toate nopțile; ast-fel fură siliți a
„se aduna în taină. În ajunul Pașcelor, DD. Golești
„plecară la moșia lor, propuind clăcașilor desființarea clă-
„cii și drepturi de care erau lipsiți până acum; dar gu-
„vernul se împotrivi pe ascuns, amenințând pe săteni
„cu aspre pedepse... Goleștii se înturnară în capitală,
„fără a pierde curagiul.

„În vremea acesta se formă un alt comitet al
„cărui cap era D. Eliad; dar nimic nu se putea face,
„lipsind toate: oameni devotați, bani și arme. Atunci so-
„siră în capitală frații Brătienii de la Paris, și venirea
„lor reînsoțită curagiul slăbit: amândouă comitetele
„se unesc, și adeverații Români jertesc parte din a-
„vea lor pe altarul patriei... Propaganda se întinde
„în totă țerra... D. Ion Ghica plecă cu misiune secretă
„la Constantinopol; D. Brătianu la Pesta; D. D. Eli-
„ad, Tell, Stefan Golescu, Balcescii la județe, spre a în-
„cepe mișcarea. La 7 Iunie ridicarea poporului era pre-
„gătită în toate direcțiunile. Domnitorul, surd la toate
„chierările, ia strașnice măsuri pentru oprirea mișcării.
„La 9 Iunie dimineața sosește știrea că la Prahova și
„peste Olt Revoluțiunea s'a început; era semnalul pen-
„tru capitală. Ora trei din noapte, la 9 spre 10 Iunie,
„era hotărâtă pentru ridicarea obștească. Guvernul, în-
„științat prin spionii săi, ordonă arestarea D. D. C. Ro-
„setti, Voinescu II și alții. D. D. Golești, D. Brătianu
„și alții scăpară, rădânduși barba și mustățile, și luând
„alte costume....

„La 11 Iunie dimineața, Domnitorul se dusse la
„amândouă casarmele, cerând trupelor reînnoirea jură-
„mântului de credință; unii jurară fără inimă, alții păs-
„trară tăcerea; atunci Domnitorul cercă a intra în nego-
„țiații cu bărbaii reformei; trei ore mai târziu, tot
„corpul ofițeresc se înfățișă la Palat, declarând că
„contra vrăjmașului își vor vărsa toți sângele, dar că
„nu vor ataca pe frații lor... Întorși la casarmă, toți
„soldații aflară hotărârea șefilor lor... Séra, cadetul
„Magheru alergă la casarmă cu o proclamație în mână,
„fără a isbuti; se întorse în oraș; și, ajutat de amicii

„săi, în ulița Lipseanilor, citi proclamația, care fu pri-
„imită cu acclamații obștesci. Altă proclamație fu citită
„mai la valle de D. Catina!). Într'o clipă tot orașul
„fu în picioare. Stindardele tricolore începură a filfii pe
„strade, strigând toți : trăescă Libertatea ! trăescă Ro-
„mânia ! Mulțimea se transportă la Palat, cerând sus-
„crierea Proclamațiunii; și Domnul fu silit atunci a o
„suscrie.

„În timpul acesta, vr'o 50 de inși alergău la ca-
„sarmă, ca se liberețe pe cei aceștia; și, după propu-
„nerea căpitanului Mavrocordat, trei dintr'inși sunt
„trimiși a parlamenta cu comandantul casarmei. După
„dece minute, Mavrocordat se întorse cu proclamația
„iscălită de Domn, strigând Urra ! Prisonierii fură libe-
„rați, și poporul fraternisă cu oștirea. D. Rosetti ținu
„soldaților ună cuvântă improvisat. Bucuria generală
„era în culme. D. Teologu fu asemenea liberat de la
„arestul Poliției. Astfel se termină ziua de 11 Iuniu,
„ce va străluci vecinic în anele patriei.“

V

UNŪ ACTŪ DE PERFIDIE

O TRĂSURĂ DE PARTIALITATE.

După ce Vodă Bibescu suscrise programă și lis-
sta tipărită cu numele ministrilor, numele D. Tell, ce
figura în acea listă la ministeru de resbellu, fu ștersu
și înlocuit cu Colonelu Odobescu. D. Tell priimi la Cra-
iova următorul ordinu (pe care'lă posedă în originalu)
din partea D. Nicolae Golescu, ministrul de interne:

Domnului maior Tell.

„După voința poporului, Constituțiunea s'a priimit;
și Măria Sa, prea înălțatul nostru Domn, a bine voit
a orândui ministerul de mai jos :

(*) Poetu. Ellu a botețat fôea D-lui Rosetti de Ia 48 cu numele de
Prineu român. Veți No. 1 allu acestei fo.

Nicolae Golescu, șefu alu Departamentulu de interne.

Stefan Golescu, șefu alu Departamentulu de justiție.

Colonelū Odobescu, șefulū oștirii.

Ioan Eliade, la instrucție.

Nicolae Bălcescu, secretarū de Statū.

Ioan Magheru, la finance.

„D'aceea se veștesce Dumitate ca să te întorcîindată la postulū Dumitale, adăstândū mai pe larg instrucției dela șefulū oștirii.

Șefulū Departamentulu de interne **N. Golescu.** 1)

No. 3958, Iuniū 11, 1848.

„Trădarea, dice D. Eliade, se născu în aceeași di, „sau era pôte concepută mai 'nainte. Astfelū că puterea „armată, nefindū în mâna lui Tell ș'a lui Magheru, numi- „rea lui Odobescu la ministerulū de resbellū era o cur- „să, în care a cădută tocmăi Tell, Magheru și Eliade „la 19 Iuniū. 2)

„Priimind acéstă știre la Craiova, noi respunserăm „lui Bibescu că nu nē am sculat pentru Ministere, ci „spre a realisa dorințele Românilor; și că daca a con- „simțit a numi Ministrii pe cei ce se bucurău de incre- „derea publică, apoi reclamăm ca Tell să remăie la „ministerulū de resbellū, după cum se hotărâse mai „'nainte, și unde era loculū seū, avēnd comanda armiei „regulate; iar Magheru să fie numit căpitanū generalū „allū tuturor dorobașilor ș'alū oștirii neregulate; și că „tôte actele Guvernulu provisoriu dela 9 Iuniū incoa „să fie recunoscute; altfel, represintanții Națiunii vor „veni cu lagărulū lor a trata la porțile Capitalei.“ 3)

La înturnarea sa în Capitală, D. Tell ceru cuvēntū D-lui N. Golescu despre ordinulū seū reproduș mai sus; și acesta, recunoscēndū semnătura, negă actulū. D. Rosetti asemenea, ca secretarū alū guvernulu, negă și Domnia sa.

1) Pe lēngō aestia, mai figuau D. Nișescu ca ministru de Controlū, și D. C. A. Rosetti ca șefū alū Poliției.

2) Mémoires sur l'histoire dela régénération Roumaine, par Heliad, pag. 101.

3) idem. — pag. 92. —

„În emigrație, dice D. Tell, D. Alex. G. Golescu
„a mărturisit că festa acesta 'i a jucato D. N. Golescu D. C.
„Rosetti, în înțelegere cu D. Ion Brătianu și cu D. Al. G.
„Golescu; sub cuvânt că se temea de Tell ca să n'a-
„jungă dictatoru. »

Eată ce respunde D. Rosetti despre acesta.

„Ce sunt eū culpabilū, Domnule Tell, daca D. N.
»Golescu tēa cređutū mai capabilū a comanda batallio-
„nulū la Giurgiu, decât oștirea și țerra în București?
„Și de ce n'accuđi pe D. Golescu, când stiī că, pe când
„D. Golescu scria acellū adressū *înțeleptū*, eū eram pōte
„prisonierū încă « ¹⁾

Și mai ânteiū, prin cuvintele *adressū înțeleptū*, D.
Rosetti afirmă ordinul Nr. 2958; dar atunci de ce D.
Rosetti, în fōea sa de la 48, dice că, fără sabia lui
Tell, Revoluțiunea n'ar fi reușit?²⁾ Pentru ce decretul
Nr. 13, de la 20 Iuniū 1848, suscris și de D.
C. A. Rosetti, prin care se înalță Maior Tell în ran-
gulū de Colonelū, se exprimă astfel: *că tōtă viața tre-
cută a D. maiorū Tell a fost plăcută tuturor*, iar acum,
Domnia Sa *a fost unulū din celle mai puternice brațe
ce liberară România, etc.*?³⁾ Era oare înțeleptū și poli-
ticū, era oare în interesulū Revoluțiunii a se înlocui
D. Tell cu Odobescu? Era în fine sinceră din partea cole-
gilorū seī o asemenea faptă, în urma decisiunii maiori-
tății Comitetului, care urma a fi lege pentru toți? Colone-
lulū Odobescu, chiar daca ar fi contribuit cu bani, cum dice
spionulū Halepliu, la cauza Revoluțiunii, înfățișa ellū Re-
voluțiunii mai multe garanții de cât D. Tell? Și ce
acte ale acestuia de dictatorū a putut justifica o ase-
menea procedare neleală, când, din contra, dupe chiar
disa D. Rosetti ș'a ceī-lor-alți, cari suscriseră decretulū
Nr. 13, D. Tell bine meritasse de la patrie, înainte chiar de
9 Iuniū, și după aceea bine meritase dela Revoluțiune,
fiind *brațulū celū mai puternicū al liberării României*?
D. Tell, nu Odobescu, cu batallionulū seū, asigurase
triumfulū Revoluțiunii; ellū cellū d'ânteiū a pusū sabia

¹⁾ Appelū la ómenii ceī lberī — Paris, 1849 — de C. A. Rosetti.

²⁾ *Prunculū Românū* Nr. 1 5, și 21.

³⁾ Monitorul de la 22 Iuniū, 1848 (Nr. 2)

sa de maior în serviciul causei sacre; Ei bine! această urma a fi resplăea colegilor săi în privința liberatorului patriei?

Mai țice D. Rosetti că Domnia sa, când D. N. Golescu a scris acea adresă înțeleptă, era *pôte* încă prizonier.

Întrebăm: ce însemnă acellă *pôte*? Însemnă că nu e sigură D. Rosetti; de ceea ce țice fiind că acea adresă nu s'a putut suscrie decât după ce Bibescu a susemnat programa Revoluțiunii și lista cu Ministerul dela 11 Iuniu; deci, după chiar mărturisirea D. Vinterhalder, redactoru din preună cu D. Rosetti allă *Prunculă Română*, în No. dela 17 Iuniu, D. Rosetti era liber, iar nu *incă prizonier*, la ora când D. Ministru de interne susemna No. 2958.

Daca acum vom considera și onorabilitatea caracterului D. N. Golescu, care, de cându figură pe scena politică, n'a dat vre o probă de nelealitate; daca vom considera alte fapte analoge alle D. Rosetti de care vom vorbi la locul să; ¹⁾ daca vom considera declarația lui Solomon dela Iuniu 48; daca vom considera că la 14 Iuniu 48, D. Rosetti singur a propus Poporul pe Col. Odobescu, și tot la ministerul de resbellu; daca în fine vom considera celle țisse de Bălcescu în memoriul să despre stăruința D-lui Rosetti d'a disculpa pe Odobescu la 19 Iuniu 48; apoi putem afirma că D. Rosetti, nu D. N. Golescu, a fost capabilu de actul neleal ce este în discuțiune.

Dar daca D. Rosetti va stăru în negarea sa, apoi răspunderea, cădend asupra D. N. Golescu, acesta este dator a veni să se esplice. Facem dar apelul la onorabilitatea sa, spre a se esplica; altfel, cu dreptu cuvântu, adresa No. 2958 este unu act de perfidie, ce nu face de loc onore cellui ce a suscrit. Istoria, care este un juriu, chiar în lipsă de alte probe decât celle ce am arătat noi, nu se va îndoi a stigmatiza pentru această

¹⁾ Veți *Buciumul* Nr. 183 pe 1863

idem — dela 10 Oct. 1863

Reforma, edițiunea francesă, dela 13 Noembre 1863

Românu dela 17 Noembre 1863,

fapta necalificabilă, pe adevăratul autor, pe acella care a abusat de încrederea collegului seü.

De la acestü actü de perfidie trecem acum la o träsurä de parțialitate, care privește direct pe D. Rosetti, și care'lü caracterisä de minune.

Gardistiü de la palatulü prinçului Bibescu găsescü portofoliulü acestuia, la 14 Iuniü, cândü a plecat din țerrä, și'lü daü D. Rosetti, prefectulü poliției. Acesta, în locü d'alü încredința Guvernulü, ca să facä cu acele hêrtii ceea ce a făcutü Guvernulü de la 11 februarii 1866 cu hêrtiele aflate la Palatü, întocmind o comissiune spre a d'istinge hêrtiele particulare de celle ce aparținü națiunii, D. Rosetti înapoiadă portofoliulü prinçului Bibescu, însoțindu'lü în persönä o mare distançä de parte de Capitalä.

Provocatü la Paris de D. Tell, éta cum se aparä D. Rosetti:

„Este förte adevăratü că am luat portofoliulü diu „mäna unu; gardistü; remâne numai ca D. Tell să'mi „dovedescä că era în acellü portofoliü hîrtii de con- „spirație; le ași fi luat acelle hîrtii, dacă în elle ar fi „fost vre o trădare.“

Nu D. Tell, ci D. Constandin Rosetti este datorü a dovedi că acelle hîrtii nu conțineau nimicü de trădare; dar chiar dacă ar fi fost hîrtii publice, ce ar fi făcutü onóre Bibescului, D. Rosetti, ca șefü alü poliției sub guvernulü revoluționarü, și ca să facä a amuți calomnia, era dator a procede cu acelle hîrtii după cum a procedat după 11 februarii cu hêrtiele lui Vodä Cuza. Pînä când D. Rosetti, asupra căruia planä bănuiala de trădătorü, nu va dovedi natura hîrtielor din portofoliul Bibescului, ömeniü onești și imparțiali sunt în dreptü a bănui pe D. Rosetti, tratändu'lü cellü puçinü de *parțialü* și de neconsecinste; și orï-ce scude, ca celle din *Românul* din anulü 1860, relative la acéstă cestiune, sunt o glumä, o sofismä, ađi mai alles când cunöscem conduita D. Rosetti cu Vodä Cuza, după 11 februarii 66.

Asemenea și pentru dossarele cellorü trei indiviđi cari la 10 Iuniü aü attentatü asupra vieței Bibescului

1) Appelü la öneniü Iberi, de C Rosetti.

și de care dice D. Tell că tot D. Rosetti le-a înapoiat și pe acelea Bibescului, pînă nu va dovedi D. Rosetti contrariul, bănuiala va plaua tot asupra Domniei sale, și în această cestiune, cu tîtă afirmarea contrarie din *memoriul justificatif* datu Turciei, și suscrisă chiar de D.D. Tell, Eliade și cei-l-alți; căci onórea Revoluțiunii cerea ca acele acte diplopatice să denege unú faptú ce desonórá mișcarea noastră de la 48; dar opiniunea publică, care este un Juriú, ea nu judecă ca diplomația; și la barra Opiniunii publice, la barra Istoriei, D. Rosetti și collegií seîsunt datorí a se juctifica pentru actele perfide ce li se impută, și pe cari, neavéndú curagiulú a le nega, aú dibăcia a le eluda ș'ale falsifica, după obiceiul Dumnélor.

VII

GUVERNULŪ PROVISORIŪ

„Diminéca, la 14 Iuniú, se adunară boierii cei bătrêní la Prea Sinția sa părintele Mitropolitulú, ca să se chibduiască, îngrijați fiind de grabnica plecare a Domnului. Acésta aflând guvernulú provisoríú, se duse în corpú acolo, urmat d'o numerósă mulțime de poporú. Domnu C. A. Rosetti ținú unú cuvêntú improvisatú, îndemnând pe boierí la unú sentimentú de frăție cu poporulú, și arătând poporului că boierii, *pierdend prin reformă tóte privelegiele, și o parte însemnată a veniturilor lor, merită din parte'i oare care considerație.*

„Atunci se numiră guvernú provisoríú cei mai jos însemnați Români, cari sunt *oamení ce s'aú jertfit pentru patrie, și jură că și astăzi să móră pentru dînsa.* 1)“

Așa dar, numai după *recomandația D. Rosetti*, poporulú la 14 Iuniú 1848 numi Ministerulú și guvernulú ce urmă.

1) *Pruncu Românú* dela 17 Iuniú 1848 (No. 2)

Părintele Mitropolită Neofit, președinte al guvernului.

D. Ioan Eliad	}	membrii ai guvernului.
— Stefan Golescu		
— H. Tell		
— I. Magheru		
— Scurtu		

Secretari ai guvernului:

- D. C. Rosetti
- N. Bălcescu,
- Al. G. Golescu
- I. C. Brătianu

Ministerulă:

- D. Nicolae Golescu, ministru de interne.
- I. Câmpinenu, — de justiție
- Voinescu II, — de externe
- C. N. Filipescu — de finanțe
- G. Nițescu — Controloră generaă.
- Ioan Odobescu — de resbellă
- Ioan Eliad — de instrucțiune
- Scarlat Crețulescu, comandant provisoră al gardei naționale.
- C. Crețulescu, președintele Consiliulă Municipală.
- Mărgarit Moșoi, șefulă Poliției. 1)

Ministerulă acesta, fiind opera D. Rosetti, ne permitem a'lu întreba:

1. Pentru ce a stăruit a fi aleși oameni cari, pentru trecutulă lor, nu puteau sinceramente servi Revoluțiunea, (care se făcuse contra boerilor) și mai alles rusosifilă?

2. Numirea lui Odobescu, pentru aduăoră, la ministerulă de resbellă, numai după stăruința D. Rosetti, nu e o dovadă că adresa către D. Tell, No 2958, nu pôte fi decât opera proprie a D-lui Rosetti?

3. Pentru ce D. Rosetti să amăgescă poporulă, încredințandu'lu că tôte persónelă recomandate de Domnia Sa

1) Monitorulă No. 1 (19 Iuniă) 1848.

s'au jertfit pentru patrie și că jură că și ați vor muri pentru patrie? Ce doveți de devotamentu către patrie didesseră D. Scarlat Crețulescu și colonelū Odobescu? Chiar Cămpinenu, renegând principiile sēlle patriotice în favorea politiceī moscovite, mai putea însuffla ellū încredere Națiunii? Și fiind că boierii perdusseră privilegiile la 11 Iuniū, urma ore, ca compensare, a li se încredința guvernul, spre a putea paralisa ș'a amenința chiar Revoluțiunea, după cum s'au și încercat a o face la 19 Iuniū? Apoi, perdusseră în realitate boierii, la 14 Iuniū, o parte însemnată din veniturile lor, pentru ca, în schimb, să li se dea Revoluțiunea pe mână, Revoluțiunea făcută de Națiune contra privelegiaților, contra despoților ei seculari?

D. Rosetti va responde pōte că politica cerea astfel: ca Mitropolitulū, ca capū alū Bisericeī, și Odobescu, ca capū alū ostirii, să fie menajeați, chiar în interesul Revoluțiunii.

Asemenea scude ar fi putut fi primite, daca celle întâmplante la 19 Iuniū n'ar fi dovedit adevēratulū scopū alū D. Rosetti numind pe Odobescu la resbellū, pentru aduoă oară, și pe D. Scarlat Crețulescu ca șefū alū gardeī cetățenescī.

Dar să ascultăm pe Bălcescu.

„La 11 Iuniū, dice acesta, în lipsa mea, m'am numit prin poporū ministru. Vinū trei zile în urmă în Bucuresci. Vēdū că pozițiunea mea este pismuită, și eū bănuīt din nouū; și imi dau demissiunea. Declarū că nu voiū să mă amesticū în nimic la guvernū, că 'mi rezervū a face să propășască Revoluțiunea prin pressă. Numai după nisce stăruințe îndelunge, am priimit să fiū... ce? Secretarulū D. Eliade și Compania. Daca am rămas ca secretarū, am făcut-o cu intențiunea de a'i opri a face vre unū reū. Ce pozițiune am dat cellor lalți! Și am părerea de reū că am contribuit eū însumi la acēsta: căci Rosetti și Brătianu erau parțialī.“ (1)

Ne oprim aci unū minutū, spre a face oare care observări.

1) Fragmente din lucrurile și oamenii din 48. de N. Bălcescu. Buciu, mul dela 3/4 Oct. 1863,

La 14 Iuniu, se aflau în capitală, din membrii Comitetului revoluționar, D.D. Nicolae, Radu și Alexaadru (Constantin) Golești; A. G. Goleșcu, Ion Brătianu, Rosetti, Bolliac și Bălcescu; căci Eliade, Tell și Stefan Goleșcu erau la Craiova; Ion Ghica era la Constantinopol, și Dimitrie Brătianu în Transilvania.

Cari dar din membrii Comitatului, aflați în Capitală la 14 Iuniu, pismuiaș poziționea lui N. Bălcescu? La cine face oare allusiune dicându ca consimțit a rămânea în Guvernă spre a'î opri d'a face reu?

Negreșit, nu puteau pismui frații Golești poziționea Bălcescului, fiind că sunt în destul de cunoscuți pentru nobleșea caracterului lor; nici D. A. G. Goleșcu, care, fiind capabilă ca și Bălcescu, nu 'i putea pismui capacitatea; cu atât mai pușin a 'lă bănuș, fiind că 'lă stima.

D. C. Bălcescu nu putea pismui pe fratele seă. Bolliac? Despre dănsul N. Bălcescu se exprimă în termeni mulțumitori; și dovadă de afecțiune și de încredere, este că, la ora morșii, 'i a încredinșat testamentul seă politică, din care D. Bolliac a publicatū în fôea sa dela 1863 fragmentele cerute de împrejurările critice de atunci. Rămândar D.D. Rosetti și Brătianu; fără îndoială, acestia pismuiaș capacitatea Bălcescului, tocmai fiind că ei nu erau capabili a conduce Revolușiunea, după însăși mărturisirea D. Rosetti.¹⁾ Este natural ca femeea urată să pismuiască pe cea frumôsă. D.D. Rosetti și Brătianu pismuiaș încrederea și stima publică de care se bucura autorul *putereș armate* și redactorul Magazinului istoricū pentru Dacia: opere ce atrăssesseră autorului persecușiunea lui Bibescu ș'a Boerilor, înainte de 48. Îl bănuiaș; și de ce ôre? Și încă din noă! Și când Bălcescu le spune că se trage de la guvernă, rezervându'si dreptul ca prin pressă să facă a propăși Revolușiunea, D.D. Rosetti și Brătianu, spăimântaș d'ună asemenea censorū redutabilū, stăruesci alū face să priimescă a fi secretarul D. Eliade, caracterū slabū, spiritū fricosū, sufletū micū și vanitosū, care într'adeverū avea nevoie d'unū consilliarū ca N. Bălcescu. Avut-a fericirea Bălcescu a fi ascultat de Idolulū șillei? Nu! Fiind că D. Eliade „n'avea credinșă în Revolușiune;“ loculū seă

¹⁾ Appelū la tôte partidele, de C. A. Rosetti, pag. 45.

era la pressă; aci era tronul seǔ, ș'aci ar fi făcut mult bine Revoluțiunii în cele trei luni de farniente. D. Tell, Bălcescu, Al. G. Goleșcu și Dumitru Brătianu aveaǔ și credința, și voința, și intelligența; D. Rosetti și D. Brătianu nu le lipseaǔ nici voința nici credința; le lipsea însă capacitatea, pe care o îndeplinea din nenorocire ambițiunea d'a »prinde puterea pentru putere“; le lipsia „simțulu' practicǔ,« fiindǔ prea novici în viața politică; și ideile lor mașinane nu se puteaǔ acclimata în România, fiind neînțelese de colegii lor boeri, și speriiind pe liberalii moderați. A le împlânta, cu orǔ ce prețu', era a compromite Revoluțiunea și România.

De aceea D. Al. G. Goleșcu dicea la 1857, că Demagogii aǔ compromis pretutindenǔ cauzele cele mari; și în ședința Adunării ad hoc de la 27 Oct, trata pe D. Rosetti tot în sensulǔ acesta. Bălcescu sacrifică d'o cam dată misiunea de publicistǔ, priimind a fi secretarǔ allǔ guvernulu' provisoriu' pentru ca să'ǔ opréscă d'a face vre unǔ reǔ. Pe cine? Negreșit p'aceia cari, dupǔ mărturisirea Bălcesculu', cereaǔ garanție pentru boieri; cari iubéǔ tulburarea pentru tulburare; cari voiaǔ să facă din Revoluțiune o epopee sentimentală; cari se ocupaǔ numai de personalitatea și meschina lor ambițiune; și cari n'aveaǔ încredere în guvernǔ, allesǔ de poporǔ a treea oără.

Și când Bălcescu hotărâșce a pleca la Paris, D. Ion Brătianu 'i dice: „de nu vei sta aici, sunt hotărêtu' a face orǔ ce voiǔ putea ca să 'i surpǔ.“ Dar presupuind D. Tell, D. Eliad și D. N. Goleșcu necapacitate, ambițiune, saǔ rea credință, nu era oare majoritatea comitatulu' revoluționarǔ care impunea guvernulu' voința sa? Pentru ce dar să'lǔ surpe D. Ion Brătianu, când acțiunea guvernulu' era subordinațǔ voinței majorității Comitetulu'? Trebuia mai ântéiǔ să degajeze guvernulǔ de acellǔ angajamentǔ, ș'apoi să'ǔ cérǔ contǔ de actele séle.

Eatǔ limbagiulǔ ce ținea Bălcescu adesea collegilor seǔ, exclusivi și ambițioși, și înainte și dupǔ 14 Iuniǔ 48.

„Ne trebuie, le diceam eu adesea, unǔ guvernǔ energicǔ și tare, fără sentimentalitate în politica lu';

„(alusiune la Rosetti) dar călăuđitū numai de principe
 „de dreptate, de principe de moralitate; și fără să se
 „tăvălescă în sânge. (Allusiune la Brătianu Ion, care
 „iubia tulburarea pentru tulburare). Trebuie ca revolu-
 „țiunea să nu transige cu vrăjmășii ei (allusiune la
 „Rosetti, căruia 'i trebuie boeri pretutindenī); ea cată
 „să 'i învingă, sau să fie învinsă (pe boierī, iar nu pe
 „Tell, Eliade și Magheru); și să cadă cel puțin cu dem-
 „nitate și cu mărire (iar nu ca la 19 și 28 Iuniū). Mis-
 „siunea unui guvernū revoluționarū este fôrte simplă: a
 „propăși, și a urma **Revoluțiunea**. Eată tréba lui; a-
 „dică, a **vêrsa Revoluțiunea ca o convințiune în**
 „**inima poporului**; și după aceea a 'i pune **armele în**
 „**mână**, și a 'i dice: **acum, când ai o credință, fi ga-**
 „**ta să mori pentru dênșă.**“¹⁾

Sublime cuvinte, pline de adevărū! sublime ca cu-
 vintele Constituantei de la 1789. Profitat-au ôre de ele
 capii revoluțiunii? Nu! Elle sunt unū blamū pentru dên-
 șii, și mai ales pentru Rosetti și I. Brătianu; fiind că ei
 pismuiaū popularitatea legitimă a unorū bărbați ca Eli-
 ade, Tell, Magherū și N. Bălcescu, și 'i bănuiaū de dic-
 tatori; dar ei, cari introducēū în guvernū pe Odobescu
 prin intrige oculte, cum se potū numi? Actele lor dela
 1848 pênē la 1866, aū convinsū cređū și pe cei mai sim-
 pli că, cu masca libertății, ei aū voitū adesea să sugrume
 libertatea, pe care o splotéză în folosul lor.

Cine împărtășia acele consilii ale Bălcescului? Numai
 Alex. G. Golescu, ne răspunde Bălcescu. Nicolae (Golescu)
 nu știa pentru ce s'a făcut revoluțiunea, adaogă Bălcescu;
 Rosetti era sentimentalū; Brătianu, perturbătorū de meserie;
 Filipescu, boerū ca Rosetti; Cămpinēnu o antică, demnă
 de muzeū; Eliade, unū poetū, care, ca și Lamartine, a
 compromisū Revoluțiunea; loculū sēū, ca și alū lui Ro-
 setti și Brătianu, era cel puținū la pressă, nu la cârma
 Statului, și mai alesū în timpū de furtună; *pentru cu-*
vântulu că sunt douē feluri de ambițiuni: una, care
umblă se prinđă putere pentru putere, și alta care caută
puterea ca să împlinēscă binele. Ast-fel că, noi, (capii
mișcării de la 1848) am dat fôrte puține doveđi de

¹⁾ Opera citată de Bălcescu.

capacitate; și din nenorocire, prea multe dovezi despre ambițiune, din care lucru singurî noi am fost cauza căderii Revoluțiunii noastre: căci ne-am făcut revoluționari numai ca să punem mâna pe putere.⁽¹⁾

Prin urmare, dacă N. Bălcescu, Tell, Magheru, Al. G. Golescu și Ión Ghica, ómenî de acțiune, iar nu de discuțiune, ar fi fost singurî la cîrma Statului, iar Bolliac și Eliade ar fi luminatî prin pressă oppiniunea publică, trimetîndu-se Rosetti la Paris, I. Brătianu în Transilvania, și D. Brătianu la Constantinopole, înțelege fie-care, ađî cândü vedemü limpede în trecutü, ađî când o cșperiență de 18 ani a doveditü capacitatea fie-căruia, înțelege fie-care că revoluțiunea de la 1848 ar fi fost ceea ce ăice ilnstrulă nostru istoricü în cuvintele citate mai susü. Incă dela 1848 Democrația ar fi fostü organisatä și țierranii proprietari; și póte Revoluțiunea *democratică* și *socială* ar fi addus îndatä dupö sine Revoluțiunea de *unitate natională*; și peste căți-va ani, și Revoluțiunea de *neatêrnarea natională*. Póte că Revoluțiunea română, bine înțelêsă și bine condusă, ar fi dat altă direcțiune chiarü Revoluțiunii maghiare; și Revoluțiunea din Orient ar fi scapat póte Revoluțiunea din Occidentü; și spiritulü revoluționarü din 1848 n'ar fi fost póte comprimatü așa lesne de spiritulü absolutisticü; am fi avut póte fericirea a vedea cel mult la 1870 ceea ce avem credință a vedea pe la 1890 sêu fie și la 1900, **o republică Europénă federală**, formată din tóte nationalitățile împilate sêu regenerate.

Așa! decă la 1848, poetulü care dirigea Revoluțiunea în Francia, s'ar fi mărginit a cînta revoluțiunea, cum 'i ăicea poporulü pe care Lamartine ilü harranga la ospelulü cetății (Lamartine, tu n'es qu'une Lyre; va chanter!); iar nu a o conduce, ellü, pilotü neesperimentatü, p'ócénulü furtunosü, omenirea ar fi realizatü póte ađî prin Francia visulü ei de aurü!

Din nefericire, esemplele istoriei servă pucin omenirii! Poporulü, entusiasmätü de tribuniî și profetiî sêi, ce dau semnalulü revoluțiunelorü, crede a'î recompensa urcêndu'î la putere, a doua-ăi după revoluțiune, fără a

¹⁾ Opera citată, de Bălcescu,

se gândi că nu toți cei ce sufflă furtunile revoluționare pot să și conducă barca Statului pe marea înfuriată; ast-fel că, foarte adesea, biata barcă, din cauza piloților nesperimentați, este spartă de stâncele Reacțiunelor, séu înecată în valurile resbelului civil; și chiar când vr'o barcă scapă uneori, ca Grecia la 1863, și ca România la 1866, cauza este pôte că Provedința voesce a se servi cu națiuni predestinate pentru ajungerea scopurilor séle nepătrunse.

VIII

ACTELE GUVERNULUI PROVISORIU

DE LA 14—19 IUNIU.

În fôea oficială de la 48, aflăm actele guvernului de atunci; și cele d'ântëiū acte portū data de 14 Iuniū. Cu acéstă dată aflăm: Decretulū No. 1 relativū la cele trei culori naționale și la devisa Revoluțiunei. Decretulū No. 2, relativū la desființarea rangurilor civile. Decretulū No. 3, relativū la desființarea censurei și la libertatea de discuțiune și de intruniri, cu restricțiunea „d'a nu se invita poporul la nesupunere către legi și „către guvernū, acésta fiindū unū abusu pedepsitū de „tribunalele competente.“

Decretulū No 4, relativū la înființarea gardei naționale.

Appelulū guvernului către Români sub No. 5, prin care 'i rógă a împrumuta Statului o pușcă din două, pentru garda națională.

Decretulū No. 7, relativū la desființarea pedepsei cu bătaea, pentru civili și militari. ¹⁾

Cu data de 15 Iuniū aflăm numai discursulū pronunțatū de D. Voinescu II, secretarū de Statū (ministru de esterne) în câmpulū Filaretū, în ȝioa de 15; și jurământulū făcutū totū acolo de guvernū, de gardă, de ostire și de poporū. ²⁾ În acelu discursū citimū aceste rânduri:

1) Publicate tôte acestea în *Monitorulū* No. 1, (19 Iuniū).

2) *Monitorulū* No. 2, (22 Iuniū) și *Pruncu Românū* No. 3, (19 Iuniū.)

„Îndată ce se va deschide Adunarea, *Guvernul* 'și va da socotélă de întrebuintărea ce a făcutu cu puterea ce 'i ați încredințat; și de 'și va fi împlinitu misia dupe dorința poporului, nu cere nici o recunoscință, fiindu că n'a făcutu de câtu a'și împlini datoria; érá la din contra, singura facere de bine ce cere de la poporú este d'a porunci *darea sa în judecată, ca trădătorú alú patriei*, ce în vremi atâtu de grele, atâtu de periculóse, n'a depusú tóte ostenelele, tóte priveghe-rile pentru împlinirea datoriei sélle.“

Cu data de 16 Iuniú aflám:

Proclamația No. 16 prin care guvernulú anunță Románilorú serbarea din câmpulú Libertății de la 15 Iuniú. ¹⁾

Proclamația No. 18 prin care guvernulú assigurá poporulú în privința știrilorú răspândite de neamicii libertății, că D.D. Eliade și Tell arú fi în pericolú la Craiova, și că oștirile streine arú fi intratú în țeră. ²⁾

Proclamațiunea No. 20, prin care se invitá poporulú la linisce; „câci cea mai mică neorânduélă ar puté să ne ducă dreptú la anarșie și din anarșie nimic alt nu póte eși de câtú éráși cel mai cumplitu și mai grozavú despotismú; prin urmare, numai vrějmașii bine-luí obștecú, *cei ce viséză întórcerea tiraniei*, numai aceia se bucurá de anarșie, numai dênșii aú interesú a provoca *adunări turburátóre și urmări nelegiuite*... Ferițivé darú a nu cădea în cursele lorú.

„Guvernulú, allesú a ține cârma țerrei pêne la chiemarea obștetei adunări, declará că e gata a da ascultare deputațilorú trimiși din partea cetățenilor ca să arate guvernulú dorintele, bănuelile séu orí ce păsuri alle mulțimei;..... Prin urmare, guvernulú numai póte ierta reclamații turburátóre și primejdióse liniscei obștesci, și declará că va pedepsi cu asprime pe viitorú pe cei ce arú mai cuteza, cu urmări turburátóre, să primejduéscă liniscea, etc.“

1) *Monitorulú* No. 1.

2) Idem, În acéstă proclamațiune observámú o neregularitate. D. Rosetti este suserisú de doué orí, și ea secretarú și ca membru alú guvernului. Negreșitú, erróre de cancelarie séú de tipografie: de și n'o vedemú rectificată,

„Bunilor patrioți, dați mâna guvernului provisoriu
„ca să împiedice anarșia.“¹⁾

Proclamațiunea către proprietari și săteni. Pe aceea 'i asigură că ținta Guvernului nu este a le lua moșiele; ci că voința poporului este ca sătenii, ce au purtată toate sarcinele Statului, să aibă pârțica lor de pământ cu despăgubire, de care profită și acum, dară pe care o plătesc prea scump; cestiune ce o va regula Constituanta. Pe sateni 'i invită a respunde dările lor către proprietari, ca să nu sufere agricultura; érá despăgubirea se va face din venitul mănăstirilor închinat, din domeniile Statului, și din contribuția generală.²⁾

Decretul No 23, prin care se ordonă ca, în timpul funcțiunii lor, Membrii guvernului ș' ai Ministerului să porțe eșarpa de la drépta spre stânga; împiegații poliției, la mâna stângă; și cei-alți funcționari, inci. să³⁾

Cu data de 17 Iuniu aflăm:

Decretul No. 17 relativă la schimbarea numirii câmpului Filaretă în câmpul Libertății.⁴⁾

Tóte aceste decrete, ce figuréză în *Monitoră*, sunt subscrise numai de Mitropolitul și Scurtă, ca membrii ai guvernului, și de toți séu parte din secretarii guvernului; cei alți membri ai guvernului, de și sosiți în capitală la 16 Iuniu, dupe prëndă, nu se vedă însé suscriși în actele guvernului din *Monitoră*, cu data de 16, nici chiară în decretul No. 17 de la 17 Iuniu.

Cu toate astea, D.D. Tell, Eliade, Stefan Golescu și Magheru luară parte în consiliu, chiară în séra de 16 Iuniu, dupe cum încredințéză d. Eliade.⁵⁾; și în séra aceea suscriseră și dumnélor proclamația către proprietari, ce figuréză fără dată și fără nici o semnătură în *Monitorul* No. 1, dară pe care o aflăm în fée volantă cu data de 16 Iuniu, cu sigiliul guvernului, și sucrisă de membrii și de secretarii guvernului. Vomă vorbi despre acésta mai pe largă la finele capitolului.

¹⁾ *Monitorul* No. 1.

²⁾ *Monitorul* No. 1, fără dată și fără nici o semnătură.

³⁾ *Monitorul* No. 2.

⁴⁾ *Monitorul* No. 1.

⁵⁾ *Memoires d'Heliade*, 1851, pag. 108.

Între cestiunile ce se discutară la 16 Iuniu s'era, fură demissiunea D.D. Rossetti și I. Brătianu, pentru motivele ce vomă arăta la locul seū; cum și concentrarea armatei în capitală, pentru privegherea ordinei publice, la care s'a oppusū pe faċiă col. Odobescu, minis. de resbelū, pentru cuvintele ce le vomă vedē la locul seū; ast-fel că consiliulū nu putu desbata nimic în s'era aceea. ¹⁾

„În ċioa de 17, ċice d. Eliade, D. Tell se sili a „convinge pe D.D. Rosetti și Brătianu că, conform angajamentului luatū, membrii comitetului revoluċionarū „nu se putēū retrage înainte de terminarea mișċării; „ei însă remasseră nestrēmutaċi în hotărīrea lorū ²⁾.” Vom desvolta acēsta la locul seū.

Totū în ċioa de 17, clubulū Reaċiunei alese cinci persōne cari, aduoadi, la 18 Iuniu, presintară guvernului, din partea proprietarilorū, plāngerile lorū contra mēsurelorū luate în cestiunea proprietăċii.

În fine, cu data de 18 Iuniu, aflăm în Monitorū: Adresa d-lui ministru de interne către guvernū, relativă la împāmētānirea D.D. Vinterhalder și C. Rosenthal, artistulū ³⁾. Guvernulū decretă acea împāmētānire la 25 Iuniū. ⁴⁾

Decretulū No. 39, prin care d. G. Magheru se numesce căpitanū generalū alū tutulor trupelor neregulate de dorobanċi și pandurī din România, și inspectorū generalū alū tutulor gardelor naċionale.

Unū decretū fără No. prin care d. C. Bălcescu se numesce directorū la Finance.

Să vedem acum și actele membrilor guvernului ce ridicară stindardulū la Islazū.

Nūmirea d-lui Constandinescu ca prefectū la Teleormanū. ⁵⁾

Numirea D-lui I. Arcescu ca prefectū la Romānaċi. Înălċarea D-lui Tell în gradū de Colonelū, a d-lui

¹⁾ Memoires d'Heliade, 1851, pag. 108—109.

²⁾ Memoires d'Heliade, 1851, pag. 109.

³⁾ Monitorulū No. 2.

⁴⁾ Deeretū No. 102. în Monitorulū No. 4.

⁵⁾ Memoires d'Heliade, 1851, pag. 82.

Pleșoiaeu în rangū de Maior, ș'a d-lor Serurie și Zalicū în rangū de Căpitanī. ¹⁾

Numirea provisorie a prefectului de Dolji ș'a prefectului poliției din Craiova. ²⁾

Adresa cu data de 9 Iuniū către Domnitoru Bibescu prin care i se anunță mișcarea de la Islazu. ³⁾

Adresa de la 10 Iuniū către municipalitatea din Caracalū, anunțându'i sosirea capilorū mișcării în capitala dist. Romanași. ⁴⁾

Proclamația de la 13 Iuniū către sătenii din Oltenia, prin care se îndemnaū la manținerea ordinei și la lucrarea pământului, pēnē la culesulū bucatelor, spre a evita fōmetea. ⁵⁾

Numirea d-lui C. Romanescu ca secretarū alū guvernului ⁶⁾ ce se proclamasse la Islazu.

La actele oficiale alle guvernului dela 14 pină la 19 Iuniū, (afară de cele cu data de 18 Iuniū) n'aū participat D. D. Eliade, Tell, Magheru și Ștefan Gōlescu; prin urmare, raspunderea acellor acte este a Mitropolitului ș'a lui Scurtu, a celloz patru secretari, ș'a ministrilor dela 14 Iuniū.

Să analisăm puțin acelle acte.

Afară de decretetele sub No. 3, 4, 7 și 39, celelalte ni se parū d'o mică importanță, ca să nu dicem futele.

A se ocupa unū guvernū, după o Revoluțiune ca cea dela 48, cu mēsuri ca celle luate prin decretetele No. 1, 2, 17 și 23, și cu apeluri și proclamațiuni ca celle de sub No. 5, 16, 20, etc. este a justifica critica Bălcescului despre D. C. Rossetti; "că, cu câte va discursuri și proclamațiuni patetice, Rosetti credea că totă opozițiunea partidei biruite se va îneca într'o lungă sărutare frățescă; dovadă, că oamenii din guvernul de la 48 nu erau oameni de acțiune ci de discuțiune."

Chiar decretetele No. 3, 4, 7, 39, ce parū a fi re-

¹⁾ Memoires d'Heliade, 1851, pag. 86.

²⁾ Idem, pag. 93.

³⁾ Idem, pag. 81.

⁴⁾ Idem, pag. 82.

⁵⁾ Idem, pag. 93—94.

⁶⁾ Monitorulū No. 3.

voluționare, analisându-le, le aflăm mai mult niște arme favorabile Demagogilor, și care revelésă scopul și planul acestora.

Începem cu libertatea discuțiunii ș'a întrunirilor. Restricțiunea din decretul No. 3, d'a nu se invita poporul la nesupunere către guvern, sub pedépsa prevădută de legi, respectatu-s'a oare de chiar redactorii aceluia decretu în foiele lor publice? Nu. Dovadă că acellu decretu, ca și cellu de sub No. 20, erau făcute contra celor ce n'ar fi împărtășit orbeșce opiniunile esclusive ale falcilor democrații.

Libertatea discuțiunii ș'a întrunirilor se prefăcu curând într'unu desfreu, periculosu ordinei, profitând de elle numai Demagogii, cari n'aveau a se teme de asprimea legilor, fiind ei la putere, și cari impunea voința lor în pressă, în cluburi și în câmpul Libertății.

Dovadă, allegerea șefulu gardei din ziua de 15 Iuniu, de care vom vorbi îndată; dovadă, maltratarea lui Vangheli în câmpul Libertății, în ziua de 27 Iuliu, căci avea opiniuni contrarii, ¹⁾; dovadă, proclamațiunea No. 20 prin care democrații sinceri și oamenii de ordine sunt tratați de *anarșisti*; dovadă, provocarea la ură contra guvernului din *Pruncul* de la 29 Iuliu.

Tot în proclamațiunea No. 20 se tolerésă și deputățiile trimise la guvern din partea cetățenilor, pentru ori ce păsuri alle mulțimii; astfel că, în virtutea acestei tolerări, Demagogii puteau impune voința lor guvernului, ori când ar fi voit, prin agenții lor tulburători.

Nu reacționarii ar fi avut curagiulu a provoca *adunări tulburătoare*, ce ar fi avut de rezultat *anarșiea*, în făcă unui guvern susținutu de popor.

Proclamațiunea No. 20, dela 16 Iuniu, nu pôte face alusiune decât la nemulțumirile cetățenilor cari, în câmpul libertății, în ziua de 15 Iuniu, protestasseră contra Demagogilor ce susțineau allegerea D. Scarlat Crețulescu, ca șefu allu gardei cetățenesci, cei danteiu susținind pe D. Teologu, ca martir alu Libertății, și pe D. Aristia, ca patriotu înfocat, ca vechiu professor și ca membru alu societății filarmonice.

¹⁾ Pruncul Român delu 21 Iuliu și 3 August. (No. 21 și 22).

» Ast-fel, ȃdice D. Eliade, cetățenii, îngrijați de cele pe-
» trecute la 15 Iuniu în câmpul Libertății, găsiră de cu-
» viință a trinite o leputăție numerosă spre întâmpi-
» narea membrilor guvernului ce se affaă la Craiova, ru-
» gându'i a grăbi înturnarea lor în capitală; căci i credău
» amenințați în fața Crețulescului ce comanda garda na-
» țională, în fața lui Voinescu I înlocuind pe Banof în
» Statul-maior, în fața Odobescului ca șefu alu oștirii,
» în fața lui Solomon ca comandatū a'ū orașului, și în fa-
» ța boerilor ca Ministrii ¹⁾.”

Acestă stare de lucruri, îngrijind negreșit mai mult
capitala decât stirea revoltei reacționare din Craiova, de-
la 14 Iuniu, ²⁾, a trebuit să provóce proclamațiunea de-
la 18 Iuniu, prin care guvernul se silea a assigura po-
porul că D. D. Eliade și Tell nu sunt în pericolū.

Căt pentru serbarea dela 15 Iuniu din Câmpul
Libertății, unde s'a ținut discursulū D. Voinescu II, ca
din partea guvernului, D. Eliade ȃdice:

„Acellū discursū era compusū de abbatele Ioasafat
» Snagovėnu; dar paragrafulū unde se ȃdice, ca din par-
» tea guvernului, că *guvernulū cere darea sa în judeca-*
» *tă, ca trădătorū de patrie, daca nu 'și va fi implinit*
» *missiunea, după dorința poporului.* era adăogatū la sfir-
șitulū discursulū. ³⁾

„Daca discursulū, adaogă D. Eliade, ar fi fost com-
» pusū saū pronunțatū de vr'unū membru din guvernū,
» ar fi fost o promissiune trivială și înjositóre, comună
» cellor lipsiți de stima de sine, și care, spre a convin-
» ge ș'a se convinge, alėrgă la jurăminte și la obligațiunī
» banale și nedemne; dar făcutū, și pronunțatū de altulū,
» (fie chiar d'unū Ministru) fără autorisarea guvernului (pa-
» tru din șese membrii ai guvernului lipsiaū), nu póte fi
» consideratū decât ca o insultă anticipată, afat pentru
» poporū cāt și pentru guvernū.

„Alegerea lui Scarlat Crețulescu, ex-căpitanū în
» garda împăratulū Nicolae, după chiar propunerea De-

¹⁾ Memoriile D. Eliade dela 1851 pag. 106.

²⁾ Memoriile D. Eliade dela 1851, pag. 94.

³⁾ Acestū obiceiū il are D. Rosetti. Veđi *Buciumulū* No. 185 pe 1864
și *Buciumu* dela 10 Oct. 1863, unde D. Voinecu și Aricescu pro-
testară contra unor asemenea falsificări din partea D. Rosetti.

„magogilor, și în numele guvernului, și contra voinței poporului, ce proclama pe Aristia saŭ pe Teologu, esplina că indestul scopulŭ paragrafului în cestiune.“¹⁾

Prunculŭ Românŭ, în No. seŭ dela 17 Iuniŭ, și cea în privința acésta;

„Dioa de 15 Iuniŭ, și de eternă glorie, a fost tulburată prin neomenósa purtare a unui prea puțin numărŭ, care, privind în Reforma ce o va admira Europa numai unŭ mijlocŭ de înaintare nemeritată, a cutezatŭ a lucra împotriva guvernului provisoriu, declarând unŭ altŭ șefŭ alŭ gardiei nationale; lucrare ce a dat dovadă de neunire: ceea ce face să presupunem și să ne tememŭ de mari neorândueli, dacă asemenea fatriŭ se vor înmulți.“²⁾

Din paragrafulŭ citatŭ din *Prunculŭ Românŭ*, și din neesacta lui reproducere în *Apelulŭ la tóte partidele*, fie care póte vedea că D. Rosetti, și póte și coalisatulŭ seŭ. D. Ioa Brătianu, au avut interesŭ a propune, în numele guvernului, pe D. Scarlat Crețulescu ca șefŭ allŭ gardei naționale; cât pentru Al. G. Golescu și N. Bălcescu, cellŭ din urmă declară că amênduoi acestia au fost contra primirii boerilor în guvernulŭ revoluționarŭ; așa dar D. Rosetti, ca să sanționeze de poporŭ numirea boerilor în guvernŭ dela 14 Iuniŭ, și ca să sanționeze și numirea provisorie a D. Scarlat Crețulescu tot din dioa de 14 Iuniŭ, a provocatŭ adunarea din câmpulŭ Libertății dela 15 Iuniŭ, sub protestŭ de depunerea jurământului; și protestarea cetățenilor onesti, ce aveau mai multă încredere în profesorulŭ Aristia și în căpitanulŭ Teologu, amênduoi cunoscuți pentru patriotismulŭ lor, și cari presintaŭ Ordinei și Revoluțiunii mai multă garanție decât candidatulŭ Demagogilor, protestarea cetățenilor onesti fu tratată de fóea D. Rosetti după cum s'a vădŭt.

¹⁾ Memoriile lui Eliade dela 1851, pag. 105.

²⁾ Acestŭ articolŭ e suscris de C. I. Arion — D. Rosetti, în opera sa **apelulŭ la tóte partidele**, reproducând, la pagina 59 a acestei opere, cuvintele subliniate de mai sus, omite cuvintele *a cutedat a lucra împotriva guvernului provisoriu*, cum și finalulŭ *daca asemenea fatriŭ se vor înmulți*. Chiar numele autorului ilŭ falsifică: căci în locŭ de C. I. Arion, pune V. A. Arion, și în locŭ de No. 2 pune No. 4 allŭ *Pruncului*. Nu putem admite că n'a avut în vedere No. 2 alŭ *Pruncului* căci alt-fel cum ar fi putut reproduce cuvintele citate?

Și să nu ni se observe că D. Rosetti nu p^ote fi solidar^u de articolul^u D-luⁱ C. I. Arion din *Pruncul^u* dela 17 Iuni^u; fiind că singur D. Rosetti a declarat, în *Românul^u* dela 26 Mai^u 1859, că un^u redactor^u ia a-supră și *respunderea tuturor actelor colaboratorilor săi*. Într'adevăr, dacă D. Rosetti nu approba articolul^u D. Arion, nu 'l^u publica, sa^u declara cell^u pu^ocin că nu e solidar^u cu ideile autoruluⁱ; citând însă chiar în opera sa, *Apell^u la t^ote partidele*, paragraful^u în discu^oțiune, prin ac^osta chiar Domnia Sa a adoptat acelle ideⁱ.

În fine, însăși Redac^oțiunea *Pruncul^u*, în No. dela 19 Iuni^u unde descrie serbarea din câmpul libertă^oții, se exprimă tot în modul^u acela. Eată ce *ține* :

„Cu părcre de re^u trebuie să arătăm că ac^ostă frum^osă serbare era *ap^opr^oe să se turbure*: o mică par^otidă se *împotrivi* la alegerea D. Scari Cre^oțulescu, ca șef^u al^u gardiei na^oționale, *proclamând un alt^u șef^u*; dar *numărul lor fiind f^orte mic^u* ¹⁾ nu putu isbuti în scopul^u lor. Fără îndoială, tot cetățenul^u are netăgădu^otitul^u drept^u așⁱ exprima liber opinia sa; dar este drept^u ca opinia unora să se *subordineze opiniunⁱ obșteⁱ* ²⁾ și ar^oțtarea opiniunⁱ sale s'o facă în chipul *legiuit^u*, dar nu prin *strigări și tulburări* ³⁾. Nu este cu puțință ca o allegere să se facă fără sgomot^u, fără strigări; și nici că am vorbi d'ac^ostă *neînsemnătore împotrivire* la *voința obșteⁱ*, *dacă nu s'ar fi făcut vorbă chiar din partea acestor nemulțumiți, cari se cercară a da arătării lor o semnificatie mai mare decât merită.* ⁴⁾

Eată dar *dovedit*, p^onă la evidență, că libertatea întrunirilor, ca și a discu^oțiunⁱ, încă dela 48, o voesc^u

1) Cine l'a constatat^u? Succesul^u Demagogilor? Dreptul^u celluⁱ tare care vorbia în numele guvernuluⁱ?

2) Cum s'a constatat că alegerea D. S. Cre^oțulescu a fost *esspresionea* opiniunⁱ generale, sa^u a maiorității cellor adunați în câmpul Libertă^oții în ziua de 15 Iuni^u? Pînă nu se va constata ac^osta, suntem în drept a bănuⁱ că n'a fost *opinia obștească* care a alles pe D. S. Cre^oțulescu.

3) Numai începe îndoială că proclama^oția No. 20 dela 16 Iuni^u este provocată de protestarea cetățenilor contra allegerii D. S. Cre^oțulescu, din ziua de 15 Iuni^u: aceleași *espresionⁱ*, aceeași redac^oțiune, același scop^u.

4) Cuvintele subliniate *justifică* *discle* D. Eliade dela pag. 105 și 160 din Memoriile s^elle, citate mai sus.

Demagogii noștri numai pentru dênșii, numai în folosul lor; și cu masca Libertății, ei vor a sugruma libertatea Cei întâmplăte mai alles della 11 Februariu încoa, în privința tuturor allegerilor, justifică indestul țisele noastre. Cei ce au curagiul a protesta contra unor asemenea dispozițiuni anarhice, sunt tratați de *anarșisti, de neamici ai binelui obstescă, cari visedă întorcerea tiraniei, având interesă a provoca adunări tulburătoare și urmări nelegiuite*, cum se exprimă proclamațiunea No. 20 dela 16 Iuniu 48.

Astfel, falcea Democrație cutesă, fără rușine, a a incrimina pe adevărații Democrați de anarhisti, de tulburători ai ordinei, cari visedă întorcerea tiraniei!. Asemenea falci democrați s'asemănă cu acei preoți impositori cari profană cele sacre cu masca Religiei, și pe cari Cristu i compară cu mormintele, lustruite pe din afară, iar interiorul lor plin de necurății!

„Falcea democrație, dice D. Essarcă, nu trăsese „decât prin salturi, prin sgomotu, prin declamații. E „sagerația și esaltația, în cuvinte și în fapte... Ea depăr- „tésă, cu o grijă extremă, pe toți aceia cari ar putea să „esercite o acțiune moderatrice asupra trebilor publice... „Ea nu se încongioară decât de acei oameni tulburători „cari pretutindenii s'au arătat necapabili când i a pus „cineva la lucru... Pe accia ce îndrăsnescă a reșiste cu- „rentului ideilor sgomotose și dominante, și cari nulin- „gușescă pasiunile, urele și mâniele s'elle, ea i atacă „în numele interesului generalu, în numele voinței po- „porului...; ba aruncă chiar cu pietre și cu noroiu asu- „pra lor ¹⁾ În pressă, falcea Democrație hrăneșce mulți- „mea cu declamații: **ună deluviu de vorbe aruncate** „**pe o pustie de idei**, cum dice Voltaire... Acéstă pres- „să trage în tôte diminețele clopotele ca să ne surdés- „că, spre a numai auđi alte cuvinte decât sgomotele con- „fuzionatei s'elle agitațiunii etc. ²⁾“

Venim acum la proclamațiunea către proprietarii de

¹⁾ Veđi articolul D. Rosetti contra D. Eliade din *Românulă* dela 2 Maiu 1859.

²⁾ Veđi în *Legalitatea* dela 16 Maiu, și în Desbaterile articolului D. Esarcu.

moșii din Monitorul N. 1, și care e fără dată și fără nici o semnătură. Acea proclamație o aflăm și în foaie volantă, investită de toate formalitățile, cu data din 16 Iuniu, cu sigilliul guvernului provisoriu, și suscrisă de membrii guvernului, (afară de Scurtu) și de secretarii guvernului (afară de N. Bălcescu).

Nu ne surprinde lipsa semnăturii Bălcescului din acea proclamațiune; fiind că acesta ne spune curat, în Memoriul său, publicat în *Buciumul* dela Oct. 1863, că ellu s'a oppus unor acte ce compromiteau cestiunea socială; ne surprinde însă esistența acelei proclamațiune în *Monitorul* No. 1 fără dată și fără nici o semnătură; ne surprinde mai alles semnătura D. Tell cu rangul de generalu, când la 16 Iuniu Domnia Sa purta rangul de colonelū, offeritū peste Oltū de membrii guvernului; cu toate că decretulū pentru înălțarea sa în rangū de colonelū, sub No. 13, ca și acela prin care s'a înălțatū în rangū de generalū, sub, No. 51, pōrtă amēduoē data de 20 Iuniu.²⁾

Să fie oare acēsta o errōre de cancellarie? Se pōte. Dar atunci de ce nu s'a rectificatū?.. Negreșit, nu D. Tell a putut să 'și dea rangulū de generalū, înainte de a i 'lū da Consiliulū: modestia sa cunoscută nu 'lū ierta a deveni ridiculū. Lăsăm acēsta la appreciere a lectorului. Noi ne mărginim a constata faptulū.

Am arătat, la începutul acestui capitolū, că o proclamație analogă celei dela 16 Iuniu, didesseră în Craiova, la 13 Iuniu, membrii guvernului ce ridicasseră la Islaz stindardulū regenerării.

Acea proclamațiune era în spiritulū celei dela 16 Iuniu.

D. Eliade, în Memoriele sale dela 1851 (pag. 94) dice că D. Tell ar fi fost contrariul acellui decretū, „ca, re scăpă România de fōmete, și care cu toate astea avea o aparință de reacțiune; dar că istoria imparțială va decide cestiunea.“

Guvernulū a liberat alte duoē asemenea decrete, unulū cu data din 20 către proprietari, și altul cu data din 21 Iuniu către săteni, prin care se făcea cellc

²⁾ Vezi Monitorulū No. 2.

d'anteiū concessiunii. Bălcescu, care înțelegea Revoluțiunea, s'a opusă la acésta „pentru cuvântu că Reacționarii, prin atacarea cestiunii cociale, attacău indirect „cestiunea democratică.“¹⁾

Vom vedea încă cum guvernulū, la 19 spre 20 Iuniū, abandonă cu totulū cestiunea proprietății, amânând'o la adunarea generală, (la calendele grece). Adunarea proprietarilor și sătenilor, desființată la 19 August, cu decretulū No 460, anula art. 13 din Proclamațiune, ne mai fiind posibilă atunci convocarea Constituantei.

„Astfel guvernulū din 48, dice Bălcescu, dete sin „gur rodulū biruinței sélle în mâna vrăjmașilor birăniți.“²⁾

Cătū pentru garda națională, mai ânteiū capulū ei nu inspira destulă garanție Revoluțiunei; apoi acésta gardiană a liniscei publice era nefolositoare, decă nu putea înlocui armata în capitală, care urma a se aduna tótă în lagăre, spre a fi gata la primulū apelū alū patriei amenințate.

Despre apelulū guvernulū către Români sub No. 5 de la 14 Iuniū, relativū la darea unei pusce din douē, nu era decăt o jumătate de măsură. În timpū de revoluțiune, asemenea măsurī trebuescū să fie obligătore, nu facultative. Și apoi, de câte arme dispunea guvernulū? Se pusese ôre la calle aducerea de arme, cu ori ce prețū, din fabricele Europei? Se pusese oare la cale a se topi parte din clopotele din țeră, spre a se preface în canóne? Garda națională începuseră ea a se deprinde la mânuirea armei și la darea la semnū? Nimicū din tóte acestea! In trei luni, unū guvernū de acțiune, cu resursele de care putea dispune guvernulū nostru de la 1848, arū fi pututū revoluționa tótă țerra, celū puțin cumū aū făcutū Ungurii, luândū unulū din capi dictatura, și recrutândū, în entusiasmulū generalū, o armată celū puțin de șese-șeci mii de flăcăi, dupe ce însă arū fi împroprietaritū pe săteni, și arū fi prolamatū votulū universalū directū, spre a'ī face ast-fel a se interesa toți de moșiea cea mare prin moșiea cea mică.

1) Memoriulū seū din Buciumu dela 1863.

2) Idem.

Governul provisoriu, ca și Locotenența Domnască de la 1848, voru invoca negreșit, pentru îndreptarea lor, angajamentul comitetului revoluționar, a căruia dicisiune era lege pentru persoanele de la guvern.)

Asemenea angajamente urmază a fi respectate între persoane de bună credință; daru cându capiî mișcării de la Islază saū incredințatū de nesinceritatea unora din colegiî lor, și mai alesū după 19 Iuniū, nu trebuia oare să rumpă acelu angajamentū, depărtēndū din guvern pe perturbătorii intriganți și perfidi, oppuindule în pressă pe Boliac și pe Bălcescu, și lovindu’i chiarū cu decretul No. 20 de la 16 Iuniū, în casū d’a se încerca a provoca anarșia prin adunări tulburătoare seū urmării nelegiuite? Dēcă nu după 19, celū puținū după 29 Iuniū, cândū perturbătorii s’aū demascatū pe de plin, capiî mișcării de la Islaz trebuia să rumpă acelu fatālū angajamentū: căci colegiilor perfidi ilū rumpsesseră chiarū din dioda de 11 Iuniū, cândū înlocuisseră, din propria lor voință, și cu scopū culpabilū, pe D. Tell cu Odobescu, la ministerulū de resbelū.

Cellū puținū avut’a grijă guvernulū din 1848 a păstra procesele verbale alle consiliului? Si acēsta, nu atātū pentru justificarea sa, cātū pentru demascarea acelora din membrii comitetului revoluționar, cari, săpând guvernulū pe subt ascunsū, și oppuinduse la măsurī ca celle propuse de N. Bălcescu, ingenunchiaū Revoluțiunea, pe fie-care di, înaintea Reacțiunii, dāndu’i în pressă sārutarea lui Iuda

Darū asemenea procese verbale, chiarū dacā arū fi existatū, urmāndū a fi păstrate de secretari, cine ne asigură că n’ar fi dispărut, după cumū a dispărutū și dosiera procesului lui Odobescu și Solomon? Singurulū mijlocū d’a scapa cineva onórea necompromisă, în asemenea împrejurări, este a o rumpe pe deplin cu colegi seū amicii seî perfidi, a’i demasca apoi în fața lumī, ș’a ’i lovi tare și cu propriile lor la arme; și o datā demascați, nici o datā a nu le mai întinde mână, ci a’i disprețui după cum meritā.

Cu tótā lipsa proceselor verbale, cu tóte mijlócele

1) Veđi primulū capitolū alū acestei opere.

luate de unii d'a face să dispară procesul-Solomonii, cu toate manifestările lor continue de patriotism și de liberalism, și din gazete și din broșure, chiar în operele lor, deosebit de memoriile cunoscute pînă ađi, aflăm condaita lor culpabilă de la 1848: ceea ce dovedește că nimic nu rămîne ascuns de ochii Istoriei. Avem de exemplu pe *Omul cu masca de feră*. După doi secolii aproape, istoria l'a descoperit în fine, cu toată masca lui cea de feră, cu toate măsurile luate de Ludovic alii XIV d'a se înmormenta acestu secretu cu mórtea înfortunatului seú frate gémenú. ¹⁾

„Ingrijirea falcei Democrații, ăice D. Essarcú, este a nu se încungiura decátu cu ómenii cari, pretutindenii, saú arátatú necapabili, cândú 'i a pusú cineva la lucru.“

„Ceii 13 cari formaú, înainte de 11 Iuniú, comitetulú revoluționarú, ăice d. Eliade, nu găsira cu calle a figura în acelú comitetú și bărbații ca Iosafat Snagovénu, Negulicii, Tell și alții asemenea.“ ²⁾

Intr'adeverú, dacá majoritatea comitetului revoluționariú arú fi fostú compusá din bărbații ca Negulicii, N. Bălcescu, A. G. Golescu, etc, Revoluțiunea arú fi fost ceea ce ăice Bălcescu în memoriulú seú: „arú fi învinsú pe „vréjmașii ei (pe reacționarii) seú arú fi fostú învinsá „de densii; și, în cáderea ei, ar fi cádutú cu demnitate „și mărire; éru guvernulú revoluționarú ar fi vérsat Revoluțiunea ca o convicțiune în inima poporului; apoi, „'i arú fi pusú arma în máná, ăicéndu'i: „acum, cândú „aí o credință, fii gata a muri pentru densa.“

Cine împártășia acéstá idee? Ne o spune Bălcescu: „Numái Al. G. Golescu; ceii laltii, saú nu înțelegeaú Revoluțiunea, saú eraú dominații de ambițiune; în fine, „eraú oameni de discuține, nu de acțiune.“

Ministrii luaú și ei în Consiliú parte la discuține și la votú. Majoritatea dar era cu D. Rosetti care, la 14 Iuniú, a recomandat poporului de ministrii pe boierii p'alú căroro concursú putea conta; ast-fel că, în puține cestiuni, majoritatea a sprijinit ideile lui Bălcescu.

De exemplu, în cestiunea Constituantei, opiniunea

1) Veđi *Le masque de fer*, par Camille Leynadier — Paris 1861.

2) Memoriile d. Eliade, de la 1851 pag. 51.

Bălcescului, ce propunea *votul universal direct*, triumfă abia după patru ședințe de discuțiune, fiind susținută de Stefan Golescu, Ion Brătianu, Mitropolitul, Magheru și C. Filipescu; iar Eliade, Rosetti, Câmpinenu, Voinescu, N. Golescu tură de părere ca Adunarea să fie compusă de 100 boieri, 100 neguțători și 100 țerrani; ast-fel că majoritatea Constituantei ar fi fost de sigur a boierilor, contra cărora se făcuse Revoluțiunea. Vomă desvolta acésta la locul seü

Bălcescu a unit atunci șese voturi din unspredece membrii presinți; din cei ce lipsiau dela discuțiunea acestei cestiuni vitate, nu e îndoială că D. Al. G. Golescu și D. Tell ar fi susținut opiniunea Bălcescului; cei lalți însă, doi Golesci, Odobescu, Scurtu și póte și D. Nițescu ar fi susținut opiniunea D. Eliade. Lipsa lor dar a fost atunci o norocire, de și ideea Bălcescului nu s'a putut realiza. Prin acestü esemplu am voitü numai a dovedi că majoritatea Consiliului dela 48 inclina spre ideile D. Eliade și D. Rosetti.

D. Ion Brătianu, votându cu Bălcescu în cestiunea de față, justifică lauda Bălcescului, că *Brătianu cellü june avea idei mai revoluționare de cât Rosetti*; cauza nu póte fi alta decât sângele seü plebeianü, studiele și societatea democraților cu cari a viețuit, înainte d'a fi legat cu D. Rosetti, printr'o legătură fatală; fatală pentru democrație, pe care totü d'auna D. Rosetti a sploatato, ca și talentul și instrucțiunea D. Ion Brătianu, în folosul Oligarhieii, din care D. Rosetti face parte, cu sângele, cu creșterea, cu legămintele, cu deprinderile.

D. Ion Brătianu, revoluționarü în sânge, este perturbatorü din natură; D. Rosetti este și una și alta, dar din sistemă, dar cu calculü Unulü în pressă, altulü în Cameră, ei fură tari în fața guvernelor arbitrării, conrumpte. neintelliginte. cum și în fața Camerilor obligarhice, știind a profica de greșalele adversarilorü (în politică, greșala e o crimă), și splcatându de minune în folosul lor, mai mult de cât alü causeii ce susțineau; dar în fața unü guvernü energicü, dreptü, cu prestigiu, ca acella în care figura generalulü Tell la 1863, sau unü guvernü dibaciü, ca cellü președut de D. Cogălni-

cénu, după 2 Mai; și în fața unei Adunări ca cea disolvată la 18 Martie 1866, condusă d'un bărbat ca D. Tell, și care după 11 februarie se ridicase la înălțimea unei camere democratice, cei doi corifei ai falcei democrației sunt deconcertați, demascați, anulați.

Nu putem termina mai bine acest capitol, decât reproducând următoarele cuvinte ale D. Rosetti, dintr'o operă a sa dela 1850 :

„Născut revoluționar (anarșist) am fost cu *deplinătate nevrednică a governa*, — *talentă ce credea că n'o să'lă am nici odată* — neavând atunci (la 1848) nici o idee politică și socială, limpede și întărită, în mintea mea¹⁾; necunoscându bine nici inima nici puterea nației melle²⁾ și orbită de dorința cea mai absurdă³⁾ d'a înfrăți partidele, apa cu focul și mórtea cu viața.“

De și la locul seü vom analiza aceste cuvinte și cele ce mai urmăde, nu ne putem opri însă a adresa în întrecere D. Rosetti o singură întrebare :

Daca te simți atât de nevrednic d'a governa; și, singur o declară, nici odată nu vei fi capabil pentru această, apoi de ce, și la 1848 și după 1857 până ađi, ai întrebuințat toate mijlocele spre a te urca la putere, paralisând și combătându din sistimă pe cei dela guvernă, pe cei ce nu aprobă orbeșce politica Dumitale exclusivă; și împingând *absurditatea*, cum ăici, a înfrăți apa cu focul și mórtea cu viața?

Oră care ar fi răspunsul D. Rosetti, faptele vorbesc tare, elle vină singure a combate și a desminți sofismele D. Rosetti.

Sarcina ce ne am luat e foarte obositoare; dar vom fi despăgubiți cu prisos putând a ne ajunge scopul.

¹⁾ Oare ađi să fi având asemenea idei?

²⁾ Mulțumită D. Cogălniceu care i a dat exemplul la 2 Mai 64

³⁾ Cuvântul acesta e subliniat de D. Rosetti.

IX.

SITUAȚIUNEA* ȚERREI ÎNAINTE DE 19 IUNIŪ

Proclamațiunea saŭ manifestulŭ Românilor dela 48, care este opera D. Eliade, declara două mari principie: *autonomia țerei* și *supremația Porții*; cŭ alte vorbe, respectulŭ tratatelor lui Mircea și Țepeșu cu ilustrii Padisahî; tratate ce Pórta le călcasse în folosul Rusiei. Respectŭ *la persóne, respectŭ la proprietate*, saŭ folóse generale fără paguba nimeni: éta devisa manifestului dela 48, și care devisă este o ntopie, cumŭ ȃice Ubicini, secretarulŭ intimŭ alŭ guvernului provisoriiŭ ș'alŭ Locotenenței Dómneșci (¹); „ o curată „ utopie, care dovedeșce onestitatea intențiunilor capilor „ mișcării, dar nici de cum o mare profunditate politică;“ pentru cuvântulŭ simplu că desrobirea țiganilor și a clăcașilor, chiar când despăgubirea promisă s'ar fi effectuat pe de plin, n'au causat oare nici o pagubă proprietarilor de moșii și de țigani? Redactorulŭ proclamațiunii a pusŭ acea devisă spre a linișci spiritele s'a înfrăți partidele p'altărulŭ patriei.

Proclamațiunea din 48 conținea 22 de articoli:

- 1 Independența administrativă și legislativă a țerei, băsată pe tratatele lui Mircea și Vlad V.
- 2 Egalitatea drepturilor politice,
- 3 Egalitatea înaintea impositulu.
- 4 O agunare națională compusă de represintanți luați în tóte clasele societății.
- 5 Domnitorulŭ responsabilŭ, allesŭ pe cincî ani și luatŭ din tóte clasele societății.
- 6 Reducerea listei civile.
- 7 Respunderea ministrilor ș'a tuturor impiegaților publici.
- 8 Libertatea absolută a preseii.
- 9 Resplătirile date, în numele țerei, de către represintanții sei; iar nu de către capulŭ Statului.

¹) Dupó chiar declarația sa. Veși L'univers, (Provinces Danubiennes) par Chopin et Ubicini. Nota la pag. 189.

10 Dreptul d'așu allege fie ce districtu pe funcționarii sei: dreptu ce decurge din dreptul poporului d'a allege pe Capul Statului.

11 Înființarea gardei naționale.

12 Emanciparea mănăstirilor dedicate la locurile sînte.

13 Desființarea clăcei, și improprietărirea sătenu-lui pe pogonele legiuite, cu despăgubire.

14 Desrobirea țiganilor, și răscumpărarea lor de către Statu.

15 România represintată la Constandinopole de Români, nu de streini.

16 Instrucțiunea egală, completă și gratuită pentru Români de ambe sexe.

17. Desființarea titlurilor fără funcțiune.

18. Desființarea pedepsei corporale.

19. Desființarea pedepsei cu mórtea.

20. Emanciparea Israeliților, și egalitatea drepturilor pentru cetățenii indigeni de tóte religiunele.

21. Înființarea unei nuoe sisteme de închisóre.

22. Convocarea îndată a unei Adunări generale Constituante, care să represinte tóte interesele și tóte clasele societății, cu însărcinarea d'a redige Constituțiunea țerrei pe basa acestor 21 articole.

Trei articoli din acestia, art. 12, 13 și 14, ¹⁾ lovind oare-cum interesele proprietarilor ș'ale căllugărilor greci, serviră de pretextu Reacțiunii și Rusiei, celei d'ânteiu, în atentatul din 19 Iuniu, celei d'a dua, în manifestul seü din Iuliu.

Priucipiele din Proclamațiunea dela 48 s'ar fi realisat, fără tristele evenimente din Paris dela Iuniu, cari imprimară Europei întregi o politică de reacțiune: preocupată în intru de fierberea spiritelor, ce provocasse resbellul civilu, Francia abandonă cestiunea naționalităților în voea Întâmplării!

¹⁾ Pentru chestiunea mănăstirilor închinat, veđi opera D. C. Bolliac cu acestu titlu; pentru cestiunea improprietării, veđi debaterile Adunării din sesiunea 61—62, și opera D. Ion Ghica (I. Chainoi) care desbate câte și trelle aceste cestiuni. (Dernière occupation des Principautés par la Russie, pap. (91—102).

Eaca principala cauză a căderii Revoluțiunii în România, ca în tótă Europa.

Abia instalatū, guvernulū nostru provisoriiū intră în relațiuni cu puterea suzerană și protectriță, și cu puterile celle mari Europene.

La Constandinopole fu trimisū D. Ion Ghica ca agentū lêngō Î. Pórtă, înainte de 9—11 Iuniū. D. Dimitrie Brătianu fu trimis tot atunci la Pesta.

Pe la finitulū lui Iuniū, fu trimisū la Paris, în aceeași calitate, D. Al. G. Golescu; iar D. Maiorescu, la Francfort.

„Prin agenții seī, ȕice Ubicini, guvernulū provisoriiū notifica officialmente acelorū cabinete, că venirea sa la putere este rezultatulū abdicării Prinȕului; că nuaa administrare a fost allésă spontaneū de poporū, și compusă mai de aceeași Ministrii căroră fostulū Domnitorū, abdicând, le delegasse puterea sa; că schimbările în administrarea interioră urmaū a fi considerate ca nișce simple modificări, resultândū din dreptulū de autonomie, garantată României de vechile capitulațiuni și de art. 5 allū tratatului dela Andrianopole; că relațiunile Suzeranului cu Vassalulū, și relațiunile politice alle României cu Statele vecine, remănu neclintite; că, în privinȕa Rusiei, otărirea guvernului era a se ține strict de tratate, neputând a o recunósce ca protectriță a Principatelorū, în sensulū exclusivū ce se încercă ea a da acestui cuvântū, ci cu titlulū de amică a Turciei, ca și Puterile ce garantasseră integritatea imperiului otomanū.

„În scriissorile adressate de guvernū ministrului afacerilor streine din Franȕa, și reprezentatelui Republicei franceze la Constantinopole, se ȕicea ceva mai mult: că Revoluțiunea română dela 11 Iuniū era o mișcare democratică, ce avea să esercite influinȕa cea mai salutariē asupra destinelor Ungariei, Poloniei și cellorū lalte naționalități.

„Astfel, capiū mișcării rumâne, conservatori în ochii Turcilorū ș'aī Englesilor, se proclamaū revoluționari la Paris.“¹⁾

¹⁾ Ubicini — opera citată, pag. 181—182.

Aceste circulare nu puteau figura în fôea guvernului de la 48; în *Monitorul* însă aflăm adresa țerrei către Împăratul Russielor, suscrisă de cetățeni; și cu tótă protestarea dela 11 Iuniu a Consulului russu din Bucuresci contra mișcării române, guvernul credușse de datorie a trimite acea adresă Cabinetului de Petersburg. În ea se menționa de tratatele dela Acherman și dela Andrianopole, și de autonomia Principatelor, basată pe tratatele Românilor cu Pôrta, la diferite epoce; protesta contra Regulamentului, și declara că, prin Revoluțiunea liniștită dela 11 Iuniu, poporul și-a dat o lege mai conformă cu interesele Națiunii și cu progresele Civilizațiunii; că mișcarea dela 11 Iuniu nu aduce nici o vătămare drepturilor puterilor vecine, și că capii ei chiar sunt o garanție pentru ordine; că supuind-o cunoscinței Împăratului, guvernul crede că o va privi ca o consecință firască a independenței nôstre administrative; că, în basa deselor declarări ale Rusiei despre simpatia sa către Români, guvernul are deplina încredere că Împăratul nu va refusa recunôșterea actului pacificu de regenerare dela 11 Iuniu; și în fine, declara că apellă despre acêsta la Europa, puindu-se sub directa ei protecțiune, și invocând ajutorul ei, în cađu d'a nu se recunôșce nua stare de lucruri. ¹⁾

Cu tôte acestea, sircularele guvernului provisoriu către Puterile Europei rêmaseră fără răspuns.

Numai Lamartine, ministru affacerilor streine allu Republicei franceze, respnse pe la Agust la o epistolă a guvernului; dar priimind'o după eșirea sa din Ministeru, ellu respundea ca simplu cetățenu și ca represintantul alu poporului; în epistola sa, Lamartine dice: că „înainte c'o lună, v'ași fi putut da, daca nu angajamente, cel puțin presimțimintele politicei Franței către naționalitatea a căria regenerare ați întreprins'o cu atâta curagiu și patriotismu; dar ađi, nu v'e mai pociu adresa decât urări și speranțe.“ ²⁾

Represintanții guvernului nostru lêngo unele din Puteri

¹⁾ Monitorul dela 6 Iuliu, (No. 3.)

²⁾ Veđi epistola întrégă a lui Lamartine în *Pruncu Român* No. 31.

nu fură măfericiți decât guvernul însuși în misiunea lor. În Bucuresci, consuli nu recunoșteau noua stare de lucruri; consulul engles, favorabil guvernului revoluționar, n'avea curagiū nici el a 'lū recunosce officialmente. Talaat Efendi, comissarul Porții, care se afla la Iași, sta în rezervă, cu tôte promisiunile, date înainte de 11 Iuniū, că Pórta este dispusă a sustine mișcarea română contra orī cāria interveniri armate.

În timpul acesta, consulul muscălescū (Cotzebu) protestă din nou delă Focșani, printr'o epistolă adresată Mitropolitului, cu data din 18 Iuniū, contra actelor *illegale* săvērșite în țerră delă 11 Iuniū incoa, acte prin cari s'aū călcat tratatele, într'un mod flagrant, ȕicea Consulul; și anunța că trupele rușesci aū și trecut Prutul; și că se dirige către frontieră Valahiei.

„Adevărul era, ȕice Ubicini, că trupele rusești, cantonate în Bessarabia, trecând Prutul, în număr de 12 mi, intraseră în Moldavia, înaintând, la 16 Iuniū, pēnă la Bărladū, duoē-ȕeci leghe departe de frontiera Valahiei. Acēstă demonstrație, fiind reū privită la Constandinopole, represintatele Franciei ș'alū Angliei cerurā esplicări D. Titof, represintantele Rusiei, care respunse că era o neînțelegere; pentru că comandantele militarū alū Bessarabiei trecuse peste instrucțiunile sēlle, și că i se didesse ordinū a evacua Moldavia. Într'adevēr, trupele rusești se retraseră pină la Văslui; și câte va regimente trecurā chiar Prutul înapoī. Dar acēstă mișcare fu oprită în urma stirii evenimentelor din Franca delă Iuniū; și către sfirșitul lui Iuniū, armata de ocupațiune, urcată la 25 mi oameni, înaintă încetū spre frontieră Valahiei“. ¹⁾

Așa dar, speranța Reacțiunii în Muscali, în Odobescu și în Solomon, ce erau în capul ostirii; retragerea din guvernū fără motivū logicū a D.D. Rosetti și Ion Brătianu la 17 Iuniū; corespondința secretă a boierilor din capitală s'a capilor ostirii cu Duhamel și cu boierii refugiți în tabara rusescă: acestea încuragiară pe Reacționarii din capitală, cari încercară attentatulū delă 19

¹⁾ Ubicini, opera citată, pag. 183.

Iuniu. Pretestul era chestia proprietății. În adunarea ce ținură pe față la Momul, în ziua de 18 Iuniu, proprietarii trimisera la guvernă o deputație compusă de cinci membrii, din sênul lor, ca să cêră espicări în chestia acêsta; și, după o acucăre făcută guvernului, față cu Odobescu (*care schimba semne cu cei cinci indiviđi*, ȕice D. Eliade ¹⁾) cã guvernul ar fi voidũ a despuia pe pro pretari prin art. 13 din Proclamațiune, ei promisseră a veni a duoađi în mai mare numêrũ.

Sêra, Odobescu, ca șefũ alũ armatei, propusse a presinta guvernului, a duoađi la prîndũ, Statulũ maior și pe officerii din capitală, după datorie; și la 19 Iuniu, Odobescu, în numele proprietarilor, arestă gnvernulũ, pe care'lu liberă poporulũ, cum vom vedea.

X.

UNŪ ACTŪ DE TRĂDARE.

19 IUNIŪ 48.

D. D. Rosetti și Brătianu fost-aũ ei complici ai lui Odobescu și Solomon în atentatul dela 19 Iuniu?

Eatã ce avem a cerceta în acestũ capitolũ.

Primulũ actũ de accusare este întroducerea lui Odobescu în ministerulũ de resbellũ, în ȕioa de 11 și 14 Iuniu. Daca D. Rosetti declinã respunderea ordinului D. N. Golescu cãtre D. Tell, despre care am vorbit în capitolulũ IV, apoi nu vã putea nega cã, după recomandațiunea sa, Odobescu fu numit la ministerulũ de resbellũ și la 11 și la 14 Iuniu, după cum am dovedit cu No. 2 allũ *Prînculuiș*. Cu cê scopũ dar stãruința D-lui Rosetti d'a manține pe Odobescu la ministerulũ de resbellũ, *când cunoștea antecedentele sêlle fôrte echivoce, și condvita sa și mai echivocã, dela 11 Iuniu incoa, cum ȕice Ubicini.*²⁾

Elias Rég nault este și mai espicitũ:

„Unii vor ș justifiã numirea lui Odobescu la ministerulũ de resbellũ prin influința acestuia nemãrginitã

¹⁾ Memoriile D. Eliade dela 1851, pag. 110.

²⁾ Operã sa citatã, pag. 183.

„asupra miliției: tactică curioasă și prea reu calculată.
„Fiind că nu se preface unu neamicu dându-i-se o putere mai mare; ceea ce însemna a’i da în mână direcțiunea Revoluțiunii. Nechibduința ce nu se pôte esplīca, Odobescu fiind omul lui Kisseleff, și represintantul militarū al Rușilor. Ca completare a acestui contrastū, Magheru era numit la Ministerulū de Finanțe. Pe când se da tôte puterile active unui partisanū declarat allū Rușilorū, se paralisa braçulū dreptū allū Revoluțiunii, singurul șefū insurgentū cunoscutū prin bravurele șelle militare.“¹⁾

N. Bălcescu ne spune, în Memoriulū seū, că s’a oppusū, din preună cu D. Al. G. Golescu, la numirea boerilorū în guvernū, cu atât mai multū a lui Odobescu, în ziua de 14 Iuniū.

Ce este mai curios, D. Rossetti se accușă singur despre acēsta. La 1850 D. Rosetti ōicea:

„Iutāea pricinā a desuniriū și p̄rima nedreptate este numīea cellor 19 bărbați ce formarā guvernulū provisoriu, propuși poporului la 14 Iuniū de către *Ministriū Revoluțiunii*; ast-fel că guvernulū provisoriu, în locū d’a eși d’apreptulū din inspirația poporului, fu propusū poporului; și d’aceea fu neputinciosū, ca tot ce esse din sēnulū unei partide.“²⁾

Dar D. Rosetti uitasse ce ōisese la 1848:

„În ziua de 14 Iuniū, fiind toți boerii adunați la prea S. Sa părintele Mitropolitulū, îngrijați de grabnica plecare a Domnului, D. C. A. Rosetti ținu unū cuvēntū improvisatū, îndemnānd pe boerī la unū sentimentū de frāție cu poporulū, și arātānd poporului că boerī, pierdēnd prin reformā tôte privilegiurile, și o parte însemnatā a veniturilor lor, meritā din parte’i oare care considerație.“³⁾

D. Rosetti, uitānd astfel cele ōise despre boerī la 14 Iuniū 48, ōicea despre aceiași boerī la 1850.

„La 14 Iuniū 48, boerīi alergarā cu toți la sin-

1) Istoria politicā și socialā a Principatelor Dunārene de Rēgnault, pag 462—463.

2) Veđi Buciumu dela 3 Oct. 1863.

3) Appelū la tôte partidele de C. A. Rossetti, pag. 58.

4) *Prunculū Românū* dela 17 Iuniū (No. 2).

gurulă Domnă ce mai avea (Mitropolitul) și cu capul legii se sfătuiau întru fără de legile lor, când Poporul simți, și năvăli peste densii ca flucul mării peste gunoiele țermurilor.“¹⁾

Daca boierii la 14 Iuniă complotau cu Mitropolitul contra Revoluțiunii, (căci ce alt însemnădă cuvintele subliniate), de ce D. Rosetti recomandă poporului p'acelle gunoie alle societății, dând Revoluțiunea tocmai pe mâna Mitropolitului, a Odobescului ș'acelor lalți rusofili?

După cele arătat, ne este permis, nu a bănu, ci a afirma că numirea lui Odobescu, și la 11 Iuniă și la 14 Iuniă 48, în ministerul de resbellă, numai după stăruința D. Rosetti, a fost făcută cu scopul d'a putea, prin Odobescu, a se debarassa de Capii mișcării dela Islaz, și anume de D.D. Eliade, Tell și Magheru, a căroră popularitate o invidia, rămând ast-fel stăpenu pe situațiune

Allă duoilea actă de accusare contra D. Rosetti și coalisatului seă este demissiunea lor cu duoă zile înaintea catastrofei de la 19 Iuniă.

Eliăș Régnault dice:

„I. Brătianu și Rosetti propun în consiliul guvernului *măsură revoluționare* a căroră energie se potrivea puțin cu temperamentul collegilor lor. Supărați că nu sunt ascultați, ei își dau demissiunea. Nenorocită descoperire de discordii intestine, ce trebuia să dea speranță aghenților moscoviți.“²⁾

Cine nu vede că acesta era un pretestă spre a se retrage din guvernă, înaintea catastrofei? Scopul lor era, în cadă de reușită a lui Odobescu, d'a reintra în guvernă cu cei ce le convenia lor, ș'a crlege ast-fel singurii laurii Revoluțiunii; scopul lor era a incrimina guvernul în ochii poporului ca necapabilă; d'ându'și tot d'odată importanță, că adică. d'ar fi fost ei la guvernă, Odobescu n'ar fi cutedat a face un coup de main; în fine, în cadă d'a face fiasco Odobescu, ei să pôtă da alarma, având aerul de liberatori ai guvernului ș'ai Revoluțiunii. Alt-fel, cum să ne esplicămă retragerea nemotivată a numiților în prețioa catastrofei? căci moti-

1) Appel la tôte partidele de C. Rosetti, pag. 57.

2) Opera citată, pag. 465—46.

vulă de *neîncredere în Eliade*, și de *refusă ală măsurilor revoluționare* este ună curatū pretestū.

Daca boierii din guvernū, ce formaū majoritatea, n'aū voit a approba acele măsurī revoluționare, culpa nu era oare numai Rosetti, care, la 14 Iuniū, i recomandasă Poporului ca ministrii? Și în locū d'a se retrage, în momente așa de critice, când Consulu muscălescū amenința țerra cu invasiunea, iar boierii complotaū pe față în salla lui Momulu, nu era mai logicū, mai politicū, mai naționalū, ca D.D. Rosetti și Brătianu saū să propuie arestarea imediată a Odobescului ș'a lui Soiomon, ceea ce ar fi aprobat'o majoritatea Consiliului, saū, în cađū de refusū, a face apelū la poporulū din Capitală, și a i destitui după cum i a și numit, recomandând poporulū bărbați cari să adopte măsurile lor revoluționare? Dar cari erau acele măsurī revoluționare? Ne spune însuși D. Rosetti.

„Guvernulū trebuia a șterge din inimele tuturorū
„urmele domniei ș'alle neștiinței serviei, prin fapte, prin
„circulare și prin catehisme.

„Trebuia a căuta schinteia revoluționară și legile
„celle nooi, nu numai într'o adunare de căți va ómenī,
„alleși și inchiși într'o cameră (Constituanta); ci prin
„adunarea poporului întregū, adunatū în grupe de miū,
„în capitală, în județe și plăși: ceea ce a cerut D. Brătianu adesea, dar în deșertū.

„Și în locū d'a mări câmpulū bătăliei, tinđend la
„neatîrnarea Nației, prin unitatea și ardererea tuturor
„barierelor, făcend din fie-ce provincie o tabără, și din
„fie-ce omū unū soldatū;

„În locū d'a desființa vrējmași ceī din afară și
„din intru, lucrând cu Poporulū, iar nu cu Partidele,
„puind în lucrare măsurile celle mai revoluționare (terrorismulū?) și reformele celle mai cutedătore;

„Noi ne tăvălirăm de ce dille în prafulū ce curgea
„din scaunulū Domniei; și, spăimēnțați de stafele imaginației nóstre, fugirăm de Ruși și de populū,“¹⁾

Cât pentru circulare și catchisme, cari să lumine-

¹⁾ Appel la tóte partidelo de C. Rosetti, pag. 61—62.

de poporul, n'avam nimic de ȃsũ: acesta era și scopul Revoluțiunii nãstre dela 48, mai alles cãnd evenimentele din Ungaria și din Franța prevesteau cã Absolutismul avã a fi triumfãtorũ peste puçin, Revoluțiunea fiind lovitã în inimã de spiritulũ egoisticũ al nepoșilor lui Atilla, și de ideile subversive alle Roșilor din Franca

Romãni dar trebuia a se sili a manține ordinea în intru, ș'a face luminã mare în sufletulũ poporului, fãcãndulũ a cãștiga în celle trei luni ceea ce nu putea cãștiga cincĩ deci de anĩ, preparãndulũ astfel pentru alte Revoluțiuni; iar în afarã, a lumina pe Ungurĩ și pe Rumãni de sub Austria asupra adevãratelor lor interese, fãcãndulũ a uni forțele lor asupra neamicului comunũ; cãci, cum ȃce Ubcini, „Russia concentra trupele sãlle la Prutũ, nu pentru Romãni din Principate, cari „eraũ unũ punctũ în marea cestiune ce se desbãtea în „Europa, ci pentru Ungaria și Italia.¹⁾

„Astfel cã, dupõ ce guvernulũ ar fi vãrsat Revoluțiunea ca o convinçțiune în inima poporului, sã'i puie „și armele în mãnã, (fiind nevoe) și sã'i ȃce: acum „cãndũ ai o credinçã, fii gata sã mori pentru dẽsa,“ cum ȃce Bãlcescu.²⁾

Cãt pentru Constituantã, D. Rosetti însuși o susținuse la 15 Iuniũ, în Cãmpul libertãții, cu duoẽ ȃille înaintea retragerii sãlle; iar gruparea a miĩ de sãteni în capitale și prin orașe, n'arũ fi fostũ cređũ decãt pãrãsirea cãmpului în timpul recoltei, prin urmare, fõmeteã, și põte și resbellulũ civilũ sau anarhia.

Bãlcescu a fost unulũ din cei ce s'au oppusũ mai tare la *mẽsurele revolutionare* cum le înțelegau D. D. Brãtianu și Rosetti.

„Le am ȃsũ, de mai multe ori, ca ne trebuie unũ „guvernũ energicũ și tare, dar cãlãuđit de principe *de dreptate și moralitate*, și fãrã a se tãvãli în sãnge.“¹⁾

Și ce altũ propuneaũ D. D. Rosetti și Brãtianu de

¹⁾ Provinces danubiennes (l'Univers) pag. 182.

²⁾ Fragmente despre õmenii de la 48 de Bãlcescu (Buciumu de la Octombrie 1863).

³⁾ Idem.

cât *terrorismu* prin măsurile celle mai revoluționare și reformele cel'e mai cutedătore?

În fine, când Odobescu s'a oppus, cu arroganța unui soldatū russū, cu arroganța omului ce se simte cellū mai tare, când s'a oppusū la măsura, într'adevăr înțel-
léptă, d'a concentra oștirea în Capitală, pentru pađa or-
dinei, ȃicēnd că asemenea măsură ar displace Russiei,
pentru ce D.D. Rosetti și Brătianu, în locū d'a se re-
trage din Guvernū. n'au propusū îndată arestarea Odo-
bescului? De ce n'au susținut pe collegiī lor cari ob-
servară atueci Odobescului, că limbagiulū seū nu era
potrivitū cu rolulū seū, și că, dacă este amiculū Rus-
siei, e mai onorabilū din parte'ī a se retrage? (1)

„Astfel, ȃice Regnault, acestū guvernū, abia năs-
„când, era sfășiatū prin retragerea a duoī din membri
„seī, și insultatū d'unū neamicū introdusū în sēnulū seū
„printr'o nechibȃuinȃă.“ (2)

Nu nechibȃuinȃă, — autorulū a voit a menagea
pōte pe culpabili, — ci precugetare, cum vom dovedi și
mai bine culpa lor din ceea ce urmēdă.

La 1849 în Paris, într'o adunare de emigrați, Ge-
neralulū Tell, accusând pe D.D. Rosetti și Ion Brătianu
despre conduita lor neleală în celle trei luni alle Re-
voluțiunii nōstre din 48, D. Rosetti i reseunde într'o
brosură întitulată **apelū la oamenii cei liberi**. Aci se
afliă și accusarea și apārarea.

Cedăm parola D. Rosetti.

Tell — Priimim nișce țidule, în care tipăritū eram
eū șefū allū oștirii; dar cu condeiulū scrisū Odobescu;
noi dar hotărīrām să nu mergem în Bucuresci.

Rosetti — De ce sunt eū trădătorū dacă ai ho-
tărētū să nu vii în capitală, *pentru că nu tē a procla-
matū ministru de resbellū?* Și de ce sunt eū trădătorū
daca, creȃndu-te capabilū a comanda D-lui Odobescu
și oștirilor. *te numirām membru alū alū Guvernului și
șefū ala oștirilor?* Pentru că știi prea bine că D. Odo-
hescu era numit ministru, iar nu șefū alū oștirilor: *postū*

1) Istoria politică și socială a Principatelor Dunarene, de Elias Rég-
nault — pag. 466—467.

2) idem.

ce gradurile ce luași și toți confrății mărturisesc că ți era destinat.

A răspunde astfel, este a eluda cestiunea, este a o confunda, spre a întuneca spiritul lectorului; este a răspunde ca acellu avocat din Roma care, în locu d'a vorbi de caprele clientului se, vorbea de bătălia dela Canne și dela Zama. Avocatulu o făcea pôte din vanitate; D. Rosetti însă o face cu precugetare, spre a încurca lucru, ș'a se putea stricura p'entre stênci.

Să analizăm respunsurile Dumisale.

D. Rosetti urma să răspundă categoric, afirmând sau negând faptul ce i se impută; ceea ce nefăcându, dovedesce că e culpabil.

D. Rosetti atribuie legitima indignare a D. Tell pentru actul perfid delat 11 Iuniu, o attribue supărării că nu l'a făcut ministru; și conchide că pentru acesta a hotărât D. Tell a nu veni în capitală, fiind că nu l'a făcut ministru. Nu e cauza acesta; perfidia colegilor se l'a silit a nu veni în capitală, temënduse de vi'o cursă: temere care s'a realizat la 19 Iuniu.

D. Rosetti confundă apoi numirea Odobesculu în ministeru dela 11 Iuniu cu numirea sa dela 14 Iuniu, când în cestiune e numai cea d'anteiu; cu ce scop oare?

D. Rosetti confundă apoi numirea D. Tell ca membru allu guvernulu, și care a avut locu la 14 Iuniu, cum ne spune Monitorulu No 1 și Pruncul No. 2, o confundă dicitu cu numirea de capu allu ostirilor și de ministru de resbellu, și care s'a făcut la 20 Iuniu, după arestarea Odobesculu, cum dovedesce decretulu No. 44, publicatu în Monitorulu No. 2, decretu suscris și de D. Rosetti, ca secretaru allu Guvernulu. Cu ce scop oare confundă și aceste duoë numiri? Ca să pôtă dice ceea ce a dicitu: că l'a numit pe D. Tell ceva mai mult de cât Odobescu; dar cestiunea este a ști: daca trebuia D. Tell să fie înlocuit cu Odobescu la 11 Iuniu? daca trebuia Odobescu să fie și la 14 Iuniu tot șeful ostirii, pe când D. Tell, chiar ca membru alu Guvernulu, nu putea face nimic, ~~și~~ ^{primo} că unii din collegii se nu erau sinceri, secundo, că armata asculta de Odobescu, cum o dice însuși D. Rosetti; și în fine, că, tocmai după 19 Iu-

niū, s'a dat D. Tell comanda ostirii, demoralisată deja de Solomon și Odobescu. De ce nu se aplică D. Rosetti cum ne esplicarăm noi? Fiind că nu e cu fruntea senină; și numai cellū cu cugetū reū i placū *umbrele* și *cotiturile*; omulū cu cugetulū curatū vorbesce adevărulū, și adevărulū e simplū, și prin urmare, înțelles chiar de cei simpli.

În fine, D. Rosetti susține că D. Tell, și a luat singur rangurile de colonelū și de generalū; déră D. Rosetti știe bine că nu D. Tell, ci colegiū seī dela guvernū, în numele Națiunii, i lă a dat acelle ranguri, cu decretelē No. 13 și 51, amēduoē cu data din 20 Iuniū, amēduoē publicate în *Moniturul* No. 2, amēduoē suscrise de toți membrii guvernulū, afară de D. Tell, și de secretarii guvernulū, între cari figurēdă și D. Rosetti.

Ei bine! asemenea apărare nu este ea o accusare chiar contra D. Rosetti făcută de însuși D. Rosetti? A falicifica astfel adevărulū, nu este a se declara sigur culpabilū? Judice lectorul, chiebatū ađi a se pronunța ca Juriū între D. Tell și D. Rosetti.

Dar să continuăm; și vă veți încredința pe deplin.

Tell.— Dar apoi priimirăm știre că suntem numiți guvernū, și că să venim în București. D. Eliade cerea să venim cu oștirea, căci se temea de vr'unū complotū; dar n'avu majoritatea glasurilor propunerea sa, și plecarăm fără oștire.

Rosetti.— Îmi pare foarte reū c'a'i uitat, că tótă lumea știe, că n'ai priimit apoi știrea că ești numitū guvernū; *ci tot pe acelle fidule, pe care D. Odobescu era numitū ministru.* Apoi, de ce sunt eū trădătorū daca D-ta, numai când auđiși că ești numitū guvernū, hotărēși a veni în București; și D. Eliade, din Caracalū încă, teminduse de poporū, *visa la comploturi*, ca bătrânulū Galba, voind ca dēnsulū să viie cu legiōnele sēlle în Capitală? Și se lăuda c'a lăsat o divisiune de călărime, o companie de bravi soldați, și peste 300 dorobanți, ca să viie nearmatū în brațele compatrioților seī.

D. Rosetti confundă și aci, cu înțelesul, lista tipărită a ministerilor dela 11 Iuniū, cu lista guvernulū provisoriū dela 14 Iuniū; cea d'ântēiū a priimito D.

Tell d'odată cu ordinul. No. 2958, espediate la 12 Iuniu; și cea d'aduoă, la 15 Iuniu, în ȝioa plecării s'elle din Craiova; și în ambele liste figura Odobescu ca ministru de resbellu. Acesta e adevărul, pe care D. Rosetti ilu falcifică, ca să întunece mintea lectorului.

Apoi, cu ce scopu mai repetă cuvintele de mai sus că *numai când a vëdut că face parte din guvern, atunci s'a decis D. Tell a veni în capitală?* Negreșitū, ca să arate pe D. Tell vanitosu. Însă nu vanitatea, ci datoria d'a fi la postulū seū, invitarea cetățenilorū din capitală, dorința d'a demasca intrigile culpabile elle ambițioșilorū, ș'a paralisa planurile criminale alle Reacțiunii, aceste l'aū silitū a veni în capitală; și, dacă i se pôte împuta ceva D-lui Tel', este c'a respins propunerea D. Eliade, d'a veni însoțitū de bravii soldați ai Pleșoianului și de bravii pandurū ai lui Magheru, cu cari ar fi pus în respectū pe Odobescu și pe Rosetti, paralisându astfel atentatulū dela 19 Iuniu. Așa dar, nu de bravul poporū alū Capitalei se temea D. Eliade, când propunea a s'arăta la porțile capitalei însoțit de represintanții satelorū și de dorobanți, soldați și voluntari armați; nu de poporulū Capitalei se temeau capiū mișcării dela Islazū: căci acestū poporū a dat destule doveđi de încredere în D. Eliade, și în D. Tell, numindu'i de trei ori în guvernū; poporulū, iar nu D. Rosetti; căci acesta, prin susținerea Odobescului, și la 11 și la 14 Iuniu, a doveditū, cellū puțin că încuragiadă comploturile de cari cu drept cuvënt se temea D. Eliade: căci 19 și 29 Iuniu aū justificat temerea sa.

Tell. — Ajungem la Bucuresci; și s'era cerurămū să viie oștirea în Capitală, iar Odobescu n'a voit.“

Rosetti. — Când ai ajuns în Bucuresci, *propunerea d'a se aduna oștirea, și chiar d'a ne batte contra ori căruia ne va ataca, fusesse propusă de Noi, desbătută în duoë ședințe; și cu totă oppunerea D. Odobescu, ilū silirăm, îi poruncirăm atât, încât nē a făcut cenoscutiū că s'aū și dat poruncile trebuincioșe pentru acēsta. De ce Dumnēta, Domnule generalū, și membru alū guvernului, n'aī făcutū tot ca Noi? De nu te ascultia, de ce nu'lū depărtaī numai de cât? Nu ești dar dumnēta cul-*

pabilă că nu s'adunară îndată oștirile, cându știți bine că Noi și numai Noi pînă însfirșitū cerurăm să le adunî, să le moralisesî, să le revoluționeđi și să le imulteșei? Și că eu îți scriamū proclamațiile către soldați? Și încă una, Domnule; dacă aveam în gëndū să facū unū complotū cu D. Odobescu, cum nu veđi D-ta că interesulū nostru era s'adducemū tótă oștirea, ca să vē putem birui și mai lesne; căci tótă lumea știe că *oștirea tremura la comanda colonelului Odobescu.* "

Antēiū, dacă D. Rosetti și D. Ion Brătianu, înainte de 16 Iuniū, aū putut intimidă într'atāt pe Odobescu, încāt acesta s'asculte *de poruncele Dumnélor*, spuindule că s'aū și dat ordinele pentru concentrare, oștirii în capitală, pentru ce la 16 Iuniū n'aū întrebuiņat Dumnélor aceeași autoritate din đioa trecută, ca să *siléscă* pe Odobescu a se ține de angajamentū? Avu oare Odobescu mai puțin curagiū la 15 Iuniū, față numai cu D. D. Rosetti și Brătianu, în cāt să se suppuie *poruncelorū acestora*, decāt la 16 Iuniū, față cu toți membrii guvernului, căroră le vorbi cu arroganța unui soldatū russū, cu auctoritatea unui dictatorū, cu tonulū cellui mai tare?

Alū duoilea, când Odobescu, silit de D. D. Rosetti și I. Brătianu (Noi și numai Noi), a făcut cunoscut c'a dat poruncele pentru concentrarea oștirii în capitală, trebuia oare Dumnélor a crede pe Odobescu pe simpla sa parolă, ștind că *s'a oppus în duoē ședințe*, și cunoșcēnd antecedentele sēlle? Nu trebuia ca D-nii secretari ai guvernului, dacă erau sinceri, să scrie singuri Dumnélor poruncele șefului oștirii pentru concentrarea armatei, si-lind pe Odobescu să le suscrie, ș'aroi să le și espedie îndată la destinata lor?

Alū treilea, la 16 Iuniū, D. Rosetti și D. Brătianu, când s'aū vēđutū dejucați de Odobescu, oppuinduse cu arroganță la măsura adoptată de dēnșii cu duoēđille mai nainte, pentru ce n'aū întrebuiņat tótă influința lēngă colegi Dumnélorū din Consiliū, cari de sigurū țar fi susținutū? Astfel, ca, saū să siléscă pe Odobescu a suscrie îndată ordinele pentru concentrarea oștirii, saū, refusând,

să-l siléscă a'și da demissia, saŭ să propuie în fine și chiar arestarea aceluî omŭ periculosŭ?¹⁾

Dar trebnia s'o facă D. Tell, ȃice D. Rosetti; căci era membru alŭ Guvernului, pe când eŭ eram unŭ simplŭ secretarŭ. Respondem și la acésta: că în consiliŭ. D. Rosetti avea votŭ deliberativŭ, vota ca toȃi membrii Guvernului; și că majoritatea inclina adesea spre opininnile D. Rosetti și D. Eliade, mai alles când Consiliulŭ era completŭ (²⁾); dar propunerea destituirii saŭ a arestării Odobescului, făcutŭ de D. Tell, de D. Eliade saŭ de D. Magheru, avea mai puține sanse de reușită, decât făcută de D. Rosetti: pentru cuvântulŭ că Domnia sa illŭ numisse ministru de resbellŭ și la 11 și la 14 Iuniŭ; pentru cuvântulŭ că tot Domnia sa, înainte cu o ȃi saŭ cu duoë, *illŭ silisse, i poruncisse atât, încât Odobescu se supusse în fine poruncelor* D. Rosetti.

Allŭ patrulea, dacă *tôtă oștirea tremura la comanda colonelului Odobescu*, cum afirmă D. Roseti, pentru ce l'a numit de duoë ori ministru de resbellŭ, adică șefŭ alŭ oștirii? Nu se temea oare D. Rosetti că acellŭ omŭ, de care tremura oștirea, va deveni într'o ȃi periculosŭ Revoluȃiunii? Având în mâna Odobescu *tôtă* puterea armată, nu se temea D. Rosetti că o va pune ellŭ într'o ȃi în serviciulŭ Reaȃiunii? Și nu ne spune însuși D. Rosetti că, chiar în ȃioa de 14 Iuniŭ, când a numit pe Odobescu ministru de resbellŭ, Reaȃiunea complota cu capulŭ bisericeii contra noeii stării de lucruri?

Alŭ cincillea. D. Rosetti face împutare D. Tell că D. Rosetti i seria, proclamaȃiele către soldaȃi.

D. Rosetti era dator a face acésta, în calitate de secretarŭ; și suscriindule, D. Tell i da dovadă de încredere. Dar acéstă sarcină era plăcută D. Rosetti: căci, fără acésta, n'ar fi avut ocaȃiune a scuȃa pe Odobescu, în proclamaȃiunea Guvernului relativă la attentatulŭ dela 19 Iuniŭ, despre care vom vorbi îndată.

Allŭ șeselea. D. Rosetti ȃice că, d'ar fi complotat

¹⁾ Afară pôte de Mitropolitulŭ și de Câmpinenu, cei laltŭ toȃi, nu ne îndoin, ar fi aprobatŭ destituirea Odobescului, ba chiar arestarea lui ș'a lui Solomon, tocmăi fiind că majoritatea consiliului era compusă de amicii D. Rosetti.

²⁾ Veȃi Memoriŭ Baleescului din Baeiumu

cu Odobescu, era interesul său a aduna toată oștirea, pentru ca să pôtă birui mai lesne. Dar oare Odobescu-lui i trebuia toată oștirea pentru ca să aresteđe pe membrii Guvernului? Nu. La 19 Iuniu, Odobescu 'i a arestat cu câți va soldați și cu câți va officeri. Interesul complicilor lui Odobescu nu era a se adduna oștirea: căci mai anevoie putea conta ei pe toată oștirea, care n'avea șefi ca Solomon, decât pe regimentul acestuia, pe care putea conta și Odobescu; altfel, de ce Odobescu s'a oposs cu atâta tenacitate la propunera concentrării oștirii în capitală? Ș'apoi, cum că credem că D.D. Rosetti și Brătianu voiaș sinceramente concentrarea oștirii, cându ei protesta, chiar după 19 Iuniu, contra scadronului Pleșoi anului, ce staționa la Palatū, pentru ca să întâmpine unū alt 19 Iuniu?

Ce era dar de făcutū la 16 Iuniu în fața amenințărilor pe față alle Odobescu-lui, s'a intrigelor complicilor săi? Lăsăm a respunde Ubicini, secretarul intimū allū guvernului din 48.

„Dictatura ar fi salvat România la 48; saū, de „n'ar fi salvato, ar fi mărit-o cel pușin în opiniunea lumii; însă nici unulū din cei chiemați a dirige Revoluțiunea română n'avea stofa unū dictatorū.“¹⁾

Pôte că generalulū Tell ar fi avut acea stofă, fără angajamentulū luatū, înainte de 11 Iuniu, în senulū Comitetulū revoluționarū, și pe care, ca omū onestū, se credea datorū a'lū pădi; dar mai cu sémă, fără temerea de resbellū civilū, ce l'ar fi provocatū ambițiunea unora, intrigele altora, invidia cellor mai mulți, unite cu influința lui Odobescu ș'a lui Solomon în oștire, și cu banii reacționarilor ș'ai Muscalilor.

În lipsă de dictatură, nu s'ar fi putut forma oare unū triumviratū între Magheru Tell și Eliade? Nu! Eliade, slabū și fricosū Magheru pretențiosū, Tell cu voința sa de ferū, anevoie s'ar fi unit acesti trei într'unū cugetū ș'o voință.

Bălcescu crede că, d'ar fi avut ellū popularitatea D,Eliade, ar fi încercat dictatura.

¹⁾ Provinces Danubiennes (l'Univers) pag. 195.

„Decât a’i împiedica d’a face rău, ȕice istoricul
 „nostru, n’ași fi făcut mai bine să facă eu, fără ei și
 „contra lor? Ună lucru numai mă pôte scuȕa: nu eram
 „destulă de sprijinită, nu aveam destulă popularitate; și
 „eram prea mēndru ca să o cersescă, precum făceau
 „cei-lalți(?), și prea puȕin comediană ca să o capētă (ca
 „Demagogă).“ ¹⁾

Tell. — Veni îndată (la 16 Iuniă) demissia D. Ro-
 setti; și aduoăȕi, a D. Brătianu. Noi nu voiram să’i
 lăsăm; îi chieamaiă, îi rugaiă să remăie; dar nu voiră,
 ȕicēnd că nu potă lucra cu acestă guvernă. După cese
 dusse D. Rosetti, D. Brătianu imă ȕisse:

— Mută te din Palatū.

— De ce?

— Căci nu e bine de Dumnēta.

— Dar bine, i ȕisseiă, unde să mă ducă? Căci eu
 n’am casă. Du-te unde vei voi; și **ȕinete bine.**

Rosetti — Nu este greă să te urci, ȕice undeva
 Michelet; ci greulă este, după ce te vei urca, să nu te
 ameȕescă. Așa dar, D. generală, saă că iubita’ȕi înăl-
 țare tē a ameȕit atunci, saă că cu precuȕetare nu vo-
 iescă a fi sinceră: fiind că dumnēta știi bine de ce ’mă
 am dat demissia; știi bine că, *înaintea Revoluȕiei, ȕi am*
spusă că n’am încredere în D. Eliade, bănuindu’lă d’ună
 caracteră fōrte slabă și șovăitoră; și dumnēta aș *incu-*
rageat temerea mea, neapărându’lă nici de cum, apro-
 bând și împlinind propunerea mea d’a cere ș’a stărui să
 viie lēngă Dumnēta la Islaz.“

Ne vom opri la fie care periodă din acēstă apă-
 rare, spre a face observările nōstre, fiind că respunsulă
 D. Rosetti e fōrte lungă în cestiunea de faȕă.

Dacă D. Rosetti n’a avut încredere în D. Eliade,
 chiar din naintea Revoluȕiunii, pentru ce nu s’a retras
 îndată, ci tocmai cu duoă ȕille înaintea catastrofei? Și
 de ce n’avea încredere în D. Eliade? Din pricina ca-
 racterului seă șovăitoră, ȕice D. Rosetti. Dar opiniunea
 D. Eliade era subordinată decisiunii majorităȕii comite-
 tului; astfel că caracterulă șovăitoră al D. Eliade nu

¹⁾ Memoriulă Băleȕeului, veȕi *Buciumu* pe 1633.

putea insufla temeri serioase D. Rosetti. Ş apoi, pênă la 16 Iuniu, când D. Rosetti a demissionatü, D. Eliade bine meritasse dela patrie; şi atât înainte, cum şi după 19 Iuniu, D. Rosetti laudă şi bine cavântă pe D.D. Eliade, Tell şi cei laltî, numindu'i *apostolii ai libertăţii, alii căroro nume va trăi vecinicü în inimele Românilor* (Pruncu dela 12 Iuniu); *căci s'aü pus în capulü sfintei întreprinderi, sacrificând totü pentru sfinta causă a poporului* (Pruncu dela 17 Iuniu); după 19 Iuniu, D. Rosetti scria în *Prunculü Românü* dela 24 Iuniu, într'unü articolü intitulatü *Unirea*: „Numai prin unire vom fi tari, „şi vom putea resista vrējmaşilor. *De nu vom fi sinceri „şi gata a jertfi tot pe altarulü patriei, suntem în pri- „mejdie a pierde tot ce am câstigmat în şillele glorioase „dela 11 şi 19 Iuniu; să avem încredere în Guver- „uulü provisoriu ce l'am ales,.. Säl sprijinim din tôte „puterile pe membrii acestui Guvernü, cari aü jurat să „möră pentru patrie.“*

Retragerea din Guvernü a D.D. Rosetti şi Brătianu fu cu dreptü cuvântü criticată de *Popolulü suveranu* în No. dela 19 Iuniu.

„Când patria se află în cele mai critice momente, „dicea acéstă foaie, retragerea cetăţenilor Rosetti şi Brătianu din Guvernü nu se pöte socoti decât ca o desbinare din alleşii ţerre; şi desbinările aü fost tot d'una fatale pentru ori ce causă. Când guvernulü cere dela poporü *Unirea*, pentru ce nu ne dä ellü însuşii esemplulü? Aü nu dorim toţi binele publicü? Nu vom a ne läsa într'asemenea cugetări sinistre; şi ne place a crede că cetăţenii demissionaţi se vor grăbi areintra în lucrările Guvernului. Asia e dorinça poporului; şi credem că atunci dä cineva doveşii că apără causa poporului, când îi indeplinesce dorinçele.“

Respons-aü cetăţenii Brătianu şi Rosetti la căldurosul apelü de înfrăţire alü *Poporului Suveranu*? Aü răspunsü; dar când? În urma catastrofei; după ce s'a vărsat sânge de Românü, sânge sfântü, pentru care D. Rosetti a vărsat lacrimi de focü, cari vor cădea grlle pe conştiinça vîndătorilor, cum dice însuşii *Prunculü* dela 22 Iuniu.

Încă o observație. D. Rosetti n'a avut încredere nici în D. Tell, înlocuindu'l în două rânduri cu Odobescu la ministerul de resbellă. D. Rosetti n'a avut încredere nici în N. Bălcescu, cum o m. rturisește acesta în opera sa, citată de noi în atâtea rânduri, și publicată în *Buciumul* pe 1863.

Așa dar, nici retragerea D. Rosetti n'a fost provocată de neîncrederea în D. Eliade, nici retragerea D. Brătianu de respingerea măsurilor revoluționare ce propunea; Dumnélor n'au avut încredere, atunci ca tot d'auna, decât în aceia ce le adopta opiniunile fără esamenă; cu totul altul a fost mobilul retragerii D-lor la 12 Iuniu, cum vom vedea la valle.

Cedăm parola D. Rosetti.

Rosetti. — „Mai știți asemenea c'am fost numit, ca să țin așa, fără voea mea (în guvern): fiind că eu credeam că voi fi mai folositor patriei ca jurnalist și ca membru allă unui club.“

Faptele vorboscă din contra: cine putea sili pe D. Rosetti a sta la guvern, fără voea sa? Cu totă neapacitatea sa, pe care singur o recunoște ¹⁾, dela 1848, și pînă ați la 1866, D. Rosetti a făcut totul ca să fie în guvern; toată lupta a fost pentru plapumă, cum vom dovedi acésta la locul seú; și când este la putere, justifică pe deplin propria sa critică. Cât pantru pressă, ea a fost, din preună cu Deputăția, scarra D. D. Rosetti și Brătianu d'a se urca la putere.

Rosetti. — „Știți prea bine, D-le general, că D. Brătianu, în séra sosirii vóstre, a assistat la consiliu; a propus, ellu, iar nu Dumnéta, multe măsură revoluționare; și vedên l că, nu numai nu'l susțineți, dar *nici în băgare de sémă nu se iaă propunerile sélle*, trecu în camera ceelaltă, și rugă pe D. Voinescu a'î scrie demissia, care o și făcu, *approbându'l, îndemnându'l să se tragă.*“

Am răspuns la acésta, când am arătat măsurile Revoluționare propuse de D. Brătianu, și cuvintele pentru ce le a respinsă maioritarea Consiliului. Vom observa

¹⁾ Appelă la tóte partidele; pag. 45.

aci numai atât: că D. Brătianu, conform angajamentului, trebuia a se supune decisiunii majorității; prin urmare, a sta în guvern cu toții pînă la sfîrșit; cu atât mai mult, că majoritatea Comitetului nu i era ostilă din sistemă, ci pôte de nevoie, neputând adopta nișce măsuri ca cele propuse de Domnia sa.

Cît pentru cele șise, că Voinescu a încurageat retragerea sa, acêsta nu dovedește alt decît că Voinescu împărtășia opiniunile D. Rosetti și Brătianu, neavînd nici Dumnelui încredere în **alleșii Națiunii**; și discursul ținut în câmpul Libertății, la 15 Iuniu, de ministru Voinescu, fără voea guvernului (lipsia patru din șese membrii) și contra guvernului, dovedește că Voinescu era ostil D. D. Eliad, Tell și Magheru, după cum erau și D. D. Rosetti și Brătianu.

Rosetti. -- „Știi asemenea că D. Brătianu nu i a vorbit o limbă mistică; pôte c'ai luat glasul cugetului drept cuvintele lui, cari fură fôrte simple și frățesci: „că nu e cuviincios să ședem în palatul domnesc; nu e frumos, pentru hrana guvernului democrat, sa cheltuiască magistratul 40 sau 50 gal. pe zi. „Ș'acêsta o știași, fiind că o mai făcuseră i și la Craiova. Și de mai vrei o dovadă, socotelele magistratului spun că, după 19 Iuniu chiar, ospețele prințiare urmau; ș'ar fi urmată anchă, de nu i diceam că numai întru în palat de nu vor înceta îndată “

La acêsta am răspuns printr'unu articol într'adin, publicat în *Trompeta Carpaților* dela 26 Mai 1866 (No 426); nu e de prisos însă a șice și aci câte va cuvinte pentru cei ce nu vor fi citit acellu articol.

Cu tôte că șederea în palat a D. D. Tell, Magheru și Eliade a fost câte va șille, pênă să i șisescă locuință, familiile lor nefind în capitală; cu tôte că Municipalitatea Capitalei, ca și a Craiovei, ca și cea din Caracal ca și cea dela Slatina, a creșut de datorie, din buna sa voine, a ospăta câteva șille pe **liberatorii patriei**, cum i numia D. Rosetti în foa sa dela 48; să primim însă că șederea lor în palat și hrana lor de către Municipalitate, era nepotrivită cu principiile unui guvern democrat; apoi oare fapta dela Mai 1866 a D. Ion Bră-

tianu, ministru de finanțe, d'a lăcui în ministerulū seū, cu mobila dela palatū, se pôte numi fantă potrivită cu principiile unui ministru democratū? Când se împrută cuiva vre o *necuviință*, nu trebuie să cađă în asemenea necuviințe tocmai acela ce critică fapta necuviințioasă; căci altfel, cu dreptū cuvântū s'ar putea dice că o face de patimă.

Rosetti. — „Ei bine! Domnule Tell, cum *dintr'o dovadă de amicitie* tragi o concludsiune de trădare? Cum de nu veđi c'asemenea bănueli sunt o pată pentru Dumnéta? Căci, de oram trădătorū, ne venea mai lesne să te lăsăm pe drumulū ce apucasoși, și pe care nu puteai face o sută de pași făr'a te cufunda, precumū tē ai și cufundat: căci una *pôte* din pricinele reacțiilor a fostū publicația ce făcurăți, *unde mă iscălireai, fără să știu nimicū despre dēnsa*; și pe care, neavēnd curagiulū d'a o susține înainte de dece ómenī ce protestarā, trāgānd'o, ascundēnd-o chiar, aflarā cine sunteți; și se 'neuragiarā toți cei ce de interesū saū neștiință aveau aplecare spre Regulamentū.“

Maī ântâiū, observămū: că bănuielele D-lui Tell erau *basate*, nu numai pe cuvintele *semnificative* alle D. Ion Brătianu, (mută-te din Palatū, că nu e bine de Dumnéta; și ținete bine) ¹⁾, dar pe chiar faptele Dumisale ș'ale coalisatului seū, d'a numi pe Odobescu și pe cei lalți boieri în Ministerū, fără consimțimântulū Bălcescului ș'alū D. Al. G. Goleșcu; și d'a se retrage din guvernū în pređioa catastrofei, fără nici unū motivū seriosū.

Maī observăm: că, daca va fi adevērat (ceea ce nu credem) că membrii guvernului aū iscălit pe D. Rosetti, fără știrea sa, în publicația relativă la chestia proprietății, cum de n'a protestat îndată D. Rosetti în foaea sa? Eată unū motivū serios de retragere, făr'a mai fi silit a alerga la motive absurde. D. Rosetti a protestat contra multor acte alle guvernului, și pôte fără cuvântū; de e-

¹⁾ Cuvintele țise Bălcescului de D. Brătianu la Iuliu 1848 afirmă cele țise de Domnia sa D-lui Tell. „Brătianu, țice Bălcescu în memoriu seū, imi țisse să nu plecū, că *n'are încredere în Locotenentă*; și să staū spre a'i opri d'a face răū, fără care este hotărîtū a face ori-ce ta putea ca să'i surpe.“

semplu, contra actului datu de Locotenență lui So-
leiman Pașa, (veđi No. dela 29 Iuliu alu *Trunculu*
Românũ.)

Cât pentru conduita guvernulu, în đioa dela 19
Iuniu, în fața cellor đece proprietari, a căroro venire
fu semnalulũ arestării D. D. Tell, Mageru, Eliade și ceĩ
lalți de către Odobescu, observăm: că fără a voi a justifica
guvernulũ pentru acéstã faptã, despre care vom vorbi
la loculũ seũ, Reacționarilorũ le trebuia unũ pretestũ,
ca și D. D. Rosetti și Brătianu: acelora, spre a'și permite
sã insulte guvernulũ și s'elũ amenințe; acestora, spre
a se putea retrage din guvernũ tocmai în momentele cri-
tice, încuragând prin acéstã pe Reacționari. Astfel făcurã
și la 1862, retrăgându-se din Camerã, tocmai când era
la ordinea đillei cestiunea proprietãții, sub pretestũ că
sunt bãnuiți de capi ai revoltei sãtenilor, arestați atunci
la Văcăreșci. La loculũ seũ vom desvolta și acéstã.

Rosetti. — „Tẽ așĩ mai ruga încă, Domnule Ge-
neralũ, sã'mĩ spuĩ, *de nu te iubiam, de nu te sti-*
mam(!), de nu te credeam capabilũ a salva Republica
românã, cine mẽ silea sã te numescũ membru alũ Gu-
vernuluĩ? Spune, *cine te cunoșcea atunci, afarã de*
noi, ce credeam că te cunoșcem? *Insurecția dela Islaz*
era într'adevũ sublimã; dar D. Pleșoianu avea unũ
meritũ egalũ, de și nu mai mare, ca căpitanũ allũ
companiei; dar preotulũ Șapcã, etc. etc.? Și veđi, *cã*
nuĩ proclamarãm membrii ai Guvernuluĩ. De ce dar
cređi că erai mai popularũ decât Dumnélor? Și de
ce nu'ți adduci aminte că chiar N. Golescu, care era
cellũ mai favoritũ alũ poporuluĩ, nu fu numit în Gu-
vernũ? și nici *unũ glasũ n'a protestat.* Fii mai puđin
egoistũ; și veĩ vedea, în numirea D le, cea mai mare do-
vadã *de stimã* din partea lui A. G. Golescu, N. Bălcescu,
I. Brătianu și eũ: fiind că *numai pe cuvântulũ nostru*
furãți numiți de populũ; mai cu sémã D-ta, a căruia
esistență chiar nu era ânchõ ennoscutã pînã aci. Ce
dicũ! nici pînã în urmă nu te a cunoscutũ chiar oști-
rea: fiind-cã, pe când soldații se bâteau, în loc d'a a-
larga în mijloculũ lor ca sã comanđi focũ, sau sã'i o-
preșci d'a se jerfi ca nișce martiri, erai închisũ la

Palatū. Nu'ți mai adducū a minte de revolta soldaților, când îți diceaū: „că te ai culcat séra maiorū, și te ai „sculat dimineța generalū.“ Și când Brătianu cellū trădătorū 'și a pus în primejdie viața ca să te apere! Nu'ți mai vorbescū despre altele încă; căci cređū c'ai vărsat destule lacrime, ca să nu fi uitat c'ai știut să câștigī ura, și nici odată amorulū oștirii; dispreçulū, și nici cum stima confrăților Dumitale.“

Din acésta numai, póte vedea lectorulū imparțialū cât de mult orbeșce p'unū omū patima, în cât ilū face a sugruma rațiunea și conștiința, făcēndulū, nu a vorbi (căci vorba sbóră, vorba se póte scuđa) ci a scrie asemenea aberrațiunii.

D. B...., unū omū din 48, care a luat parte activă și sinceră în mișcarea regenerațiunii Române, ne dicea deunăđi;

„Rosetti, ne dicea în emigrație, că, dacă ar putea, ar face să dispară *appelul seū la oamenii cei liberi.*“¹⁾

Chiar dacă nu va fi ăisū D. Rosetti acésta în emigrație, o va cugeta cellū puçin, ađi, după 16 ani, cândū va reciti cea broșură, în care, silinduse a s'apăra contra acușărilorū D. D. Tell și Eliade, se acușă singur, și într'unū modū cum n'au cugetat a o face însuși neamicii seī politici.

Dovadă însă că s'a căit pentru cea broșură, este că la 1850, peste unū anū, publică o altă broșură, sub titlu *Appelū la tóte partidele*, urmată de *încedere în sine*, și în care se sileșce a îndrepta greșalele din prima broșură, căđēnd însă în alte contradicțiunii, numai puçin curioșe.

D. Rosetti repetă de trei ori, în rēadurile de mai sus, că, fără sprijinulū Dumitale ș'a cellor lalți trei secretari ai guvernului din 48, D. Eliade, D. Magheru și D. Tell n'ar fi fost numiți în guvernū.

Una din douē: ori poporulū Capitalei e o turmă de oi, pe care ilū póte conduce cellū d'ântēiū venitū, sau în poporulū acesta, chiar la 48, era o opiniune publică. Dacă era o opinune, formată mai alles de D. Eliade prin ope-

¹⁾ Broșura din care reproducem passsele ce criticăm.

rile și foile sélle publice, D. Eliade era dar cunoscut la 48 de toți Români. D. Magheru era asemenea cunoscut, ca șefu de panduri, ce luptase la 1828, allături cu Ortodocsii, contra păgênilor. D. Tell, presupuind că *nică esistența sa chiar nu era cunoscută pênă la 9 Iuniu*, după *insurecția cea sublimă dela Islazü*, cum o numește însuși D. Rosetti, D. Tell, la 14 Iuniu, când s'a numit în guvernulü provisoriu, era și Domnia sa cunoscutü tuturor Românilor; prin urmare, nu D. Rosetti, ci Români luminați și patrioți au numit în guvernü, la 14 Iuniu, pe capi mișcării sublime dela Islazü; și dovadă este numirea de doë ori în guvernü a două din tr'ênșii, contra voinței póte a D. Rosetti.

Dar dacă poporulü nu cõeștea pe D. Tell înainte de 9 Iuniu, cel puțin illü cunoșteaü membrii Comitetului, (între cari figuraü cei patru secretari) cari-lu invitara a le face onórea să ia parte cu dênșii la mișcarea regeneratorie a României; și D. Ion Ghica ne asigură că sabia maiorului Tell a asigurat succesulü Revoluțiunii dela 48.

Cât pentru Pleșoianu, negreșit că merita a figura în guvernulü dela 48, mai mult decât unii din boierii patronați de D. Rosetti; și, dacă ar fi fost sincerü, pe Pleșoianu, nu pe Odobescu, l'ar fi susțiuut D. Rosetti la 14 Iuniu. Să nu uităm însă ca maiorulü Tell a pusü întâiü sabia sa în serviciulü Revoluțiunii; și onórea se cuvenia mai întâiü maiorului, apoi căpitanului.

Dacă D. N. Golescu n'a figuratü în guvernü la 14 Iuniu, cauza este că figura fratele Dumisale, D. Stefan Golescu; ast-fel că nu puteau figura două Golesci în guvernulü provisoriu dela 14 Iuniu.

Dacă D. Tell n'a alergat, la 19 Iuniu, în mijloculü soldaților lui Solomon, ca să'i opréscă a se jerfi ca nișmartiri, cauza este, ne spune D. Rosetti, că D. Tell *era închisü la palatü* de șefulü oștiri; dar chiar liberü de era în acelle momente, era oare s'asculte Solomon de D. Tell, când n'a ascultat de chiar șefulü seü, care 'i ordonă a se înturna la casarmă, și ellü făcu focü asupra poporului?

Despre repedeä înălțare a D. Tell din rangü de maiorü în rangü de generalü, ce țice D. Rosetti că'i-o

împuța soldații D lui Tell, întrebăm: oare acea înălțare nu era meritată? Oare n'o approbasse însuși D. Rosetti, care suscrisese decretele Nr. 13 și 51 dela 20 Iuniu, și în care se țice „că tótă viața D-lui maioru Tell a fost plăcută tuturor, și că la 9 Iuniu a fost unul din brațele cele mai puternice alle României?”

Și cine demoralisasse pe officerii oștirea, care la 19 Iuniu arestară guvernul, iar la 28 Iuniu depusseră demissiunile lor, sub cuvânt că *ei nu vor să móră pentru fantasă* (luptând contra Rușilor)?¹⁾ Exemplul D. D. Rosetti și Brătianu, cari dovedeau prin retragerea lor neîncredere în guvern, exemplu D. Rosetti și Brătianu, cari patronaseră pe Odobescu ce ordonă arestarea guvernului, exemplu lor a demoralizat oștirea.

Cât pentru D. Ion Brătianu, am dori să știm când și a pus viața în pericol ca să scape pe D. Tell? La 19 Iuniu? Curios lucru! Pe d'o parte, încuragiadă pe Odobescu prin retragerea sa ca să facă lovirea dela 19 Iuniu; iar pe de alta, alérgă să scape pe D. Tell dela arest; nu este acésta o curată comedie, demná de niște comediani ca D.D. Rosetti și Brătianu, cum i numește însuși Bălcescu?

Asemenea farse n'au nevoie de comentatú. Eî bine! Din celle relatate, credem că lectorul s'a convinsú că nu D. Tell, ci D. Rosetti, prin falcitea principiilor ce profesedă, prin intrigele și ambițiunea sa culpabile, prin spiritulú seú de exclusivismú, prin invidia și parțialitatea sa, etc, D. Rosettia sciutú căsciga disprețulú și nici odată stima Românilor. cincerí și independniți.

D. Tell. — La 19 Iuniu veniră améndoí în guvernú.

Rosetti. — *Dumnéta ne aí chiebat, D-le general, când aí vęđut că poporulú nu voesce retragerea nóstrá; iar nu a duoadı, cum țici. Așa! suntem trădători, fiindú că alergarăm îndată la palatú să te apărám cu viața și mica popularitate ce aveam? Cât pentru mine, îți spuiú în adevěr, că mă căescú acum; mă căescú că nu m'am oppusú la numirea vóstrá în guvernú; c'amú ascultatú*

¹⁾ Popolulú Suveranú dela 12 Iuniu, 48.

îndemnul, *ordinul tinerimei*, și *inima mea* numai, iar nu prudința și convicțiile melle; ș'am reintrat în guvern.

Fiind că D. Rosetti nu dovedește că D. Tell l'a chemat la guvern, după catastrofa dela 19; și fiind-că D. Tell se convinsese de rolul ce D. D. Rosetti și Brătianu jucaseră pe sub mână în drama dela 19, ne este permis a ne îndoi de ceea ce dice D. Rosetti, ș'a crede că D. Tell nu mai putea chema în guvern pe niște colegi perfidi.

Iar dacă Dumnéloră s'aă grăbită a reîntra în guvern. cauza nu este că aă alergată a apăra pe D. D. Tell, Eliade și Magheru *cu viața și mica lor popularitate*; ci, vedândă că planul loră a cădută, că ei sunt demascați, că Odobescu e în pericol, și pôte i va scăpa ună cuvântă imprudentă, s'aă grăbită a veni la palat ca să depărtese bănuiala de complici occulți ai Odobescului, și ca să pôtă da Odobescului tot ajutorul posibil, ca secretari ai guvernului; și tot d'odată, ca s'aibă și aerul c'aă fostă liberatori cellore arestați ș'amenințați. Corifeii falcei Democrații aă talentulă a repara greșalele, devenind adesea din culpabili, martiri; și din victime, eroi; astfel că cei ce nu'i cunoscă d'apropă. cum și credulii și fanaticii, jură în sinceritatea actelor lor; jură în sinceritatea principiilor ce professă. Nu fără cuvântă i numește istoriculă Bălcescu, care'i a cunoscută foarte bine, **comediani politici**.

Tell. — Cellă d'ântéiă actă ală D. Rosetti a fost o proclamație prin care apăra pe Odobescu, și tótă oșanda cădea pe Solomon.

Rosetti. Nu esci sinceră, Domnule Caïmacam. Aduți aminte, te rog, că, după ce se sfirșiră luptele dillei, se traseră toți pe la casele lor; iar eă remăsseiă veghind tótă nóptea pe duoă scaune, când D-ta era lungită pe canapea, *gură 'n gură cu D. Odobescu*. Aduți aminte că, luând pană în mână, tă am întreată, pe Dumnéta, — auđi, Domnule membru ală guvernului? — pe Dumnéta tă am întreat, că eă nu știam cursul pricinei. Ș'ai đis D-lui Odobescu: „Spune Dumnéta, Domnul polcovnice.“ D. Odobescu vorbi, oă secretarulă scrissei; și

Dumnéta, membru alú guvernului, iscăliși. Acum, spune, care din noi doi este culpabilú? Și nu uita că, *cu totă frăția ce aveai în acellé césuri cu D. Odobescu, am dessinat fapta cu colore viú; și puținele cuvinte d'o umbră de apărare ce se află sunt*“ *dice Odobescu*, „De este adevăratú saú nu ceea ce *dice D. Odobescu*, tribunalulú competentú va hotări.“

Tell. — Nóptea întrebú de D. Odobescu ce l'a făcutú să facă acésta? Și'mi a *dis* că, vedénd că se tragú D. Rosetti și D. Brătianu, și că sunteți neuniți, etc.“

Rosetti. — Ast-fel dar, pentru că D. Odobescu avu *mai muțá pătrundere decât noi*, și *vé cređu incapabili*, eú sunt unú trădătorú? Și daca cređi să 'mi faei o insultă spuindú că D. Odobescu a *dis c'avea incredere și stimă pentru mine*, de va fi adevăratú, află, Domnule, că sunt mëndru; și c'ași dori ca chiar Nicolae să mă stime și să mă respecte.

„De ce însă nu voiesci să *ții* minte că D. Odobescu a trimis la mine la prăvălie pe D. Lăcusténu cu 15 soldați, *de sub comanda D-le*, Domnule generalú, să mă aresteđe pe mine și pe D. Brătianu; și că ellú, scăpândú, adună popululú, arestă pe D. Lăcusténu, veni la palatú, *scósse delu arestú pe D. Stefan Golescu*, luă din mijloculú soldaților pe D. Odobescu, illú sui sus, și *disse* să se aresteđe și D. Solomon, care era încă în curte: comandă fórte prudentă, și care, de nu vé pierdați mințile, *ș'o repetati și voi, s'ar fi implinitú*, și *nu s'ar fi vărsat sângele Românilor*; iar eú, fugind din prăvălie, cu 'nă momentú mai 'nainte, m'aruncaiu d'napoiulú unei trăsure care m'addusse la palatú, comandaítú să tragă clopotele, să s'addune poporulú, și opriiú pe D. Bolintinénu, carele, în entusiasmulú seú, era gata ași deșerta pistólele în peptulú sentinellelor; și primejdia în care crați s'ar fi făcut póte seriósá.

„De ce ai uitat că, în acelle momente, litterile tipografiei melle se prefăceaú în glónțe, și se 'mpărțeaú la populú; și celle ce mai remasserá, le întrebuintaú a-duoađi să vé laudú pe voi? Nesocotitulú!

Tell. — Când D. Odobescu era la arestú, D. Ro-

setti și Brătianu erau pe totă ziua de câte 10—15 ori la dânsul

Rosetti. — Pe onnoarea'ți de soldat, jură că nu te miri singur de bogăția și fertilitatea imaginațiunii ce avuși în această *sublimă acusație*? E! Domnule! nici pe Dumnéta chiar n'ași fi putut să te vedă de 15 ori pe zi. Și însfirșit, *cu toate că m'ași fi putut duce foarte desu*, n'am fost însă la D. Odobescu decât de 5 sau 6 ori peste totu; ș'acésta, numai când m'a chemat, sau când m'ați trimis voi.“

Aci, ca în totă apărarea sa, D. Rosetti eludésă ces-tiunea, o încurcă într'o fraseologie obscură.

În locu d'a respune categoric, afirmând sau negând cele disse de D. Tell, D. Rosetti respunde că Odobescu avea *încredere și stimă în Domnia Sa*, iar pe guvernă *illu credea necapabilu*; că D. Rosetti a fost arestatu cu 15 soldați ¹⁾ de sub comanda D. Tell ²⁾; și că D. Brătianu a scăpat dela arestu pe D. Stefan Golescu ³⁾.

Confusiunea ideilor ar fi o probă de culpabilitate, *daca actele nă ar lipsi.*

Trecem peste toate, și venim la proclamațiunea de la 19 despre care vorbește D. Tell.

„În nóptea dela 19 spre 20 Iuniu, dice Bălcescu, între alte acte, guvernul face și o proclamațiune *prin care se scuđa Odobescu*. Refusând a o suscrie, **am silit pe Rosetti** a viri în proclamațiune *că aceste scude sunt după disa Odobesculu*, iar nu opiniunea guvernulu.“ ⁴⁾

În proclamațiune se dicea, între altele:

„Colonelu Solomonu disse Colonelulu Odobescu: că „trei din membrii Guvernulu (Eliade, Tell și Megheru)

¹⁾ În *Pruncul Român* dela 22 Iuniu, D. Rosetti dice c'a fost arestatu cu 12 soldați; dar acésta nu face nimic; ceea ce ne interesă este a ști *daca arestarea ce amenința pe D. D. Rosetti și Brătianu era serioasă*; fiind că, din câte eunoscem, suntem dispuși a crede că era o *jucărie*, cu scopu d'a depărta hănuelele ce planău asupra lor

²⁾ Neadevăr; fiind că la 20 Iuniu s'a dat D-ului Tell comanda oștirii, cu decretulu No. 44 publicat în *Monitorul* No. 2

³⁾ De ce numai pe acesta, când erau arestați și D. D. Eliade, Magheru, Tell, N. Bălcescu și N. Golescu?

⁴⁾ Memoriulu Bălcesculu: din Buciumu pe 1863.

voiescū să piardă țerra; și D. Odobescu, orbitū în acellū minutū de dragostea țerreī, poruncește să viie duoē rōte de soldați, cu cari arestă pe membrii Guvernului. D. Solomon însă, care pōte era pusū de vrējmașū țerreī să facă rescōla, vėdend că D. Odobescu poruncește a slobodi della arestū pe membrii Guvernulăi, a comandat focū...

„De și este deosebire mare între greșalele acestor duoī coloneli, s'aū pusū la arestū și se vor da în judecată...

„Vė adducem însă aminte că ați jurat pe cănpulū libertății că pedėpsa cu mōrtea număi este, și că Hristos a dis; iartă le lor, Dōmne, că nu știū ce facū.“¹⁾

Noi nu ne mirăm de loc de stăruința D. Rosetti a disculpa pe Odobescu; mirarea noastră este cum d'aū putut suscrie o asemenea proclamație D.D. Tell și Eliade (Magheru n'a suscriso), contra căroră anume s'a făcut reacția dela 19? Nu putem altfel esplica conduita cellor duoī membrii ai Guvernului provisoriiū, în cestiunea de față, decât că s'aū suppus otăririī maiorității Consiliului Dar atunci D. Magheru de ce n'a suscris o? Ei bine! D. Mageru merită lauda. Dacă nu la 11, dacă nu la 14 Iuniū, la 19 Iuniū însă, când perfidia era flagrantă, angajamentulū fatalū trebuia rumpțū, ca acțiunea Guvernului să rămăie liberă, spre a nu se mai putea ascunde nimeni dupō paravanulū angajamentului. Am dori să se esplice D.D. Tell și Eliade în cestiunea acēsta: căci altfel, vor trece de *stupidī*, cum le ȃice Bălcescu.

Astfel redactată acēstă proclamație, nu este ea óre o curată pledoarie făcută de Guvernū în favórea Odobescului? Fără cuvintele, *dupō cum ȃice* ²⁾ pe care D. Rosetti *silitū* le-a adăogat, pentru ca *scuȃele Odobescului să nu fie luate ca opiniunea Guvernului*, cum ȃice Bălcescu, prin proclamația aceea nu se disculpă oare Odobescu pe deplin, făcend să cadă tótă culpa, tótă pedėpsa, număi asupra lui Solomon? Prin cuvintele dela sfirșit, că *este deosebire mare între greșalele cellor duoī coloneli, că pedėpsa este desființată*, și că Hristos ordonă

¹⁾ Publicată în monitorulū Nr. 2.

²⁾ Puse dupō cuvintele *orbitū de dragostea țerreī*.

iertarea cellui păcătos, nu este o indulgență ce reclamă Guvernul provisoriu în favoarea culpabililor de înaltă trădare? Dar fără ajutorul poporului, oare liberatorii patriei și Revoluțiunea chiar n'ar fi fost anulate? Și pentru ce atâta indulgență către Odobescu? Oare fără ordinul șefului oștirii, venea Solomon cu cele două rôte de soldați? Și cine a ordonat arestarea Guvernului? Și dacă Soldații aceia erau *beți* ¹⁾, n'a pntut fi și colonelul Solomon? Și ca astfel, cine e adevăratul culpabil?

Ș'apoi, cum să ne explicăm întorcerea D.D. Rosetti și Brătianu în guvern, tot așa de grabnică ca și retragerea lor, și fără nici o invitare, ... și după ce Odobescu a făcut fiasco? ²⁾ Cum să ne explicăm stăruința D. Rosetti, și ca secretar și ca publicist, d'a disculpa, cu ori ce preț, pe Odobescu, incriminându numai pe Solomon? Cum să ne explicăm niște contradicțiuni flagrante în cestiunea de față? De exemplu:

În *apelul la omenii liberi*, D. Rosetti dicea la 1849: „adăogând în proclamațiune cuvintele *dice Odobescu*, cuvinte d'o *umbră de apărare*, sunt trădător pentru acesta?”

Am văzut că nu dela sine a adăogat D. Rosetti acelle două vorbe, ci *si'it* de Bălcescu

În *apelul la toate partidete* (pag. 61) D. Rosetti dicea la 1850:

„N'o cunosc încă bine *resc*la D. D. Coloneli Odobescu și Solomon; prin urmare, *nu pot* vorbi *ad* despre *acea resc*lă; fatală însă din ori-ce punct de vedere, ea fu cu atât mai fatală că, *prin atacul lor*, ei siliră poporul a *s'ag*ța cu *t*otă inima de trupul *junghiat* și *provisoriu*, care la 19 Iuniu *pierdu* cu *totul* și *mica schinteie de via*ță ce mai avea *într'ensul*.”

Cum n'a cunoscut D. Rosetti *resc*la dela 19 Iu-

¹⁾ După cum afirmă D. Eliade în Memoriile sêlle dela 1851, pag. 115.

²⁾ *Pruncul* Român N. 4 (22 Iuniu) dice că cauza retragerii lor în guvern este că *socotiseră misiunea lor* implinită; dar la 1849, în *apelul la omenii liberi*, D. Rosetti dice că n'a avut *încredere în D. Eliad*, și *D. Brătianu*, că nu i s'a luat în *s*emă măsurile revoluționare.

niū, când în *Prunculă* dela 22 Iuniū 48, o descrie în tôte amăruntele ei? Ş'apoī, cuvintele de mai susū sub liniate nu sunt elle oare o părere de rău pentru nereuşita cellor două coloneli la 19 Iuniū? Altfelū, poporul n'ar fi fost silit a mai sustine acellū corpū mortū, numitū guvernū provisoriu! Fără ataculū colonelilor, corpulū acella muria de sigur, Ńice D. Rosetti; dar la 30 Iuniū şi la 28 Iuliū, se dovedi că e viu acellū corpū; căci în Eliad şi în Tell, nu în Demagogi, avea poporul încredere!

În *Memoriele intime* dela 1855, alle D. Eliade, publicate sub numele D-lui Rousso, acesta Ńice că într'o Ńi la Brussa, la anulū 1849, în auđulū mai multor emigrađi din coteria D. Ion Ghica¹⁾, D. Alexandru C. Goleşcu ar fi declarat că conspirađia dela 19 Iuniū fusese urđită de mai tođi membrii Comitetulū revoluđionarū, scopulū lorū fiindū a înlocui pe Tell, pe Eliade şi pe Magheru cu Odobescu şi amicii conspiratorilor.

Şi tot D. N. Rousso Ńice, în aceeaşi operă, că la 1853, preotulū Anastasie, unulū din oamenii mişcării nōstre de la 48, a mărturisit la Brussa emigrađilor d'acolo: că D. Alex. C. Goleşcu illū însărcinasse, în pređioa lui 19 Iuniū, a face propăgandă în poporū contra D.D. Eliade, Tell şi Magheru, esagerând calităđile D. D. Odobescu, Creţulescu şi consorđiū.²⁾

D. Eliade afirmă în *Memoriele sēlle* de la 1851 (pagina 121) că Solomon a declarat D.D. Eliade, Magheru şi Tell că D.D. Rosetti şi Brătianu erau amestecađi în complotulū dela 19 Iuniū.

Dintre membrii Comisiuniū însărcinată dupō 19 Iuniū cu procesulū lui Odobescu şi Solomon, afară de căpitan Ciocărdia, judecătorulū de instrucđiune în acest procesū, şi Col. Pleşoianu, şi maior Mavrocordatū. cari aū încetatū din viađa, cei-lalđi membrii trăescū; şi anume: maior Racotă, căpitanū Serurie, căpitan Ciocărlanū,

¹⁾ Şi anume: Nenisorū, Apollonie, Marin Serghiescu. Iorann, A. Manu, Al. Zane, I. Ionescu, P. Peretz, Bălcescu et. veđi opera *Suplément à l'histoire de Régnault*, par N. Rousso.

²⁾ *Suplément à l'histoire de Régnault*, pag. 70—71.

căpit. Hagiopolu și căpitanu Dimitrescu¹⁾); declare ei, în interesul adevărului, ceea ce știu în cestiunea de față.

Să coppiem acum și câte va passage din revista din întru a *Pruncului Român* dela 22 Iuniu, scrisă negreșit de D. Rosetti, fiind că aflăm în ea stilul și espresiunile chiar din proclamațiune; și nefiud suscrisă, privește Redacțiunea.

„Dumnezeu e cu noi, frați Români!..

„O *trădare infernală* se urdisse împotriva libertății, a dreptății ș'a frăției; dar Dumnezeu, care la 11 năa sprijinitu, năa apărătú și la 19; și libertatea, dreptatea, frăția, aú triumfatú. — Aú triumfatú, și vor triumfa în veci împotriva *uneltirilor viclene*, împotriva acellorú *înraúlățiți vrăjmași ai patriei, cari sémănă zavistie și neunire, și culegú ura și disprețulú nației...*

„Să îndrăsnescă *Idra discordiei să mai ardice capu*, — *capu i se va sdrobi ca la 19 Iunie*; și atunci, vai! *vîndătorilorú patriei! De ar tăcea ómenii, s'ar aridica pietrele ulițelorú, și ar striga rēsbunare împotriva lorú....*

„A doua și după abdicăția și plecarea fostului Domn George Bibescu, începuse aici a se forma niște partide, niște *cluburi, cu scopuri reacționare*²⁾ Ómenii *se toși de zavistie, orbiți de pismă, boldiți de un duhu infernalú; ómenii egoiști, cari pe aprópele lorú illú privescú ca pe un dobitocú, dar nu ca pe un frate; ómenii în sfirșitú ce nu merită numele de Românú, se siliră în totú chipulú a băga intrigi între cetățeni, a strica unirea și frăția lor, a i întăríta unii împotriva altora, răspîndind feluri de acusații mincinoase împotriva guvernului provisoriiu. Cea d'ântiiú cercare de reacție o făcură la 14. a duna la 15 pe câmpu libertății³⁾; aceste două cercări remasseră zadarnice, precum și a treea de la 19 Iunie, care însă era *multú mai seriósă și multú mai primejdiosă*; căci am vedutú frate armatú împotriva fratelui său, am vedutú*

¹⁾ Numiți cu decretul N. 73. publicatú în *Monitorulú* No. 2.

²⁾ *Prunculú* nu vorbesce de nici unú clubú înainte de 22 Iuniú.

³⁾ Am dovedit că acesta era provocată de oamenii ordinii, nu de reacționarii. spre a protesta contra numirii D. S. Crețulescu.

sânge vërsatü, sânge curatü, sânge nevinovatü, sânge de Romänü, sânge sântü, vërsatü pentru patrie; am vëdüt acestü sânge, și am vërsatü lacrämi de focü, care vorü cădea grele pe conștiința vëndëtorilorü.

„Colonelul Solomon, gäsindü pe Colonelul Odobescu îi ñisse: că trei dintre mädulärii guvernului provisoriu vor sä piardä țerra; iar D. Odobescu, dindü prea lesne cređëmântü vorbelorü viclene alle Domnului Solomonü, și, cum ñice, orbitü în acellü minutü de iubirea patriei, poruncește se viie duoe röte de soldați și pune pe mädulärii guvernului la arestü. Acöstä arestüire se făcea cu înșeläciune: căci officerii credeaü că suntü porunçiți ca sä complimenteđe pe guvernulü provisoriu, și nu cünoștëü nimicü din celle proiectate. In-datä dupe arestuirea guvernului, Maiorü Lăcustenu, cu vre o doi-spre-đece soldați, armați cu pușci, alérgä cu sabia scösa pe podulü Mogoșoiü ca sä prinđä pe D. D. C. A. Rosetti și I. C. Brätianu; cu töte că ei de douë ñille (socotindu'si missia împlinitä) se trasserä din guvernulü provisoriu; ei însă scapä și ajungü la palatü, unde începuse popolulü a se aduna. Acollo D. Odobescu este silitü a porunci sä se slobösä mädulärii guvernului dela arestü, sä se retragä soldați la casarmä, și postul dela caraulä sä dea pușcile și amuniția în mäna popolului.

„D. Solomon însă, allü căruia planü mergea mai departe, și care — precum töte ne facä a crede ¹⁾, era pusü de vräjmașii țerrei sä facä o räscölä și sä compromiță causa nösträ în ochii Europei,—vëdëndü aceste porunci neășeptate, vëdind că totü popolulü se ardicä, și că planulü seü n'o sä isbutescä, comandésä focü; și Soldațiü, neștiindü ce este pricina, și supuși disciplinei militare, ascultä păcätösa comandä. Șepte cadavre cădurä ²⁾; șepte ömeni, morți pentru libertatea, pentru pä-

¹⁾ Care töte? Noi nu știm nimic. De ce nu le dä pe față? D. Rosetti face din Odobescu unü cepillü fără minte, și din Solomon unü hai-ducü de codru. Nu luäm pe garanție pe nici unul. Constatämü lucru.

²⁾ D. Eliade ñice 9 cadavre, și vr'o ñece räniți. Vëđi Memoriele sëlle dela 1851, pag. 115.

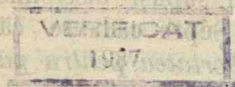
*tria lor*¹⁾; șapte suflete staū astădi în naintea lui Dumne-
deu, și rănile lorū singerînde vorbescū și părescū
înnaintea celui vecinicū pe Colonelul Solomonū,
care săvirși acestū omorū, care își călcă jurămîntul fă-
cutū în câmpul libertăți, și care de tot poporulū este
hulitū, și marcatū cu numele de trădătorū și vîndătorū.²⁾”

Din piesele reproduse în acestū capitolū, lectorulū
își pôte forma convințiunea sa în privința adevăraților
antorī ai reacțiunii dela 19 Iuniū 48.

Cât pentru noi, cari cunoscem ađi d'apropē pe
compliciū lui Odobescu, opiniunea nōstră în cestiunea de
façă este formată, și avem curagiulū a declara: că
D. D. Rosetti și Brătianu aū participatū pe sub mână
la reacțiunea dela 19 Iuniū; astfel că le putem aplica
cuvintele ce D. Rosetti aplica lui Odobescu și Solomon
la 22 Iuniū în No. 4 allū fōei sēlle dela 48:

»Sângele nevinovatū dela 19 Iuniū pîrasce înain-
tea lui Dumneđu pe acei oameni egoisti, cari, orbiți de
pismă, sēmăna zavistia și neunirea, călcând jurămēntulū
lor pentru a'și satisface o culpabilă ambițiune.

FINE LA VOLUMUL I.

¹⁾ Ambițiunea meschină a unor egoisti a provocatū acea reacție, în
care s'a vărsat sângele ce strigă resbunare!

²⁾ Dar Odobescu nu, și a călcat oare jurămēntulū? Ellū nu este trădă-
torū? Fără poporū, România și Revoluțiunea n'ar fi fost tratate la
19 după cum fu la 30 Iuniū, și ca după 13 Sept. 48?

ÎNSCIINȚARE.

Din lipsa mijloacelor pecuniare, ne vedem siliți, cu părere de reu, a suspende aci lucrarea noastră.

Vom continua dar publicarea acestei opere în broșure decâte 5—7 côle, dând pe fie-care anu, daca vom fi incuragiați de publicu, câte duoë sau trei broșure.

Opera întrégă va forma cincî volumuri, din care :
Cellu d'ântéiu va conține lucrările capiloru mișcării în cele trei luni alle Rovoluțiunii dela 48.

Cellu d'alü duoilea, lucrările lorü din emigrație.

Cellu d'alü treilea, actele lor dela 1857—1859.

Cellu d'alü patrulea, conduita lor sub Vodă Cuza.

Cellu d'alü cincelea, Revoluțiunea dela 11 Febr. 66.

4
8

OFFICE OF THE
DIRECTOR OF THE
BUREAU OF LAND MANAGEMENT
WASHINGTON, D. C.

1908

[Handwritten signature]

vd

30 7706 1000

OPERE DE C. D. ARICESCU

LA LIBRĂRIEA IOANID WARTA ȘI SOCEK.

PREȚIULĂ SCĂDUTĂ.

POESII

lei par.

Câte va ore de collegiū } isprăvite.....	
Florica.....	
Strigoiulū.....	— 12
Arpa Română cu explicația ei.....	2 10
Lyra.....	2 10
Șoimulū Carpaților (editor D. G. Ioanid).....	2 10
Trâmbița Unirii.....	1 5

PROSĂ

Misterele Căsătoriei 2 volum.....	6 30
Istoria Câmpulungului 2 vol. (vol. I isprăvit).....	4 20
Cestiunea proprietății desbătută la 1848 de proprietari și săteni.....	2 10
Esilulū meū la Snagovū.....	2 10
Despotismulū și Constituția.....	2 10
România sub Prințulū Bibescu.....	1 5
Procesulū meū pentru Oda la Grecia.....	1 5
Dissolvarea Camerei electivē.....	2 10
Reforma electorală.....	— 21
Protestulū contra legii de pressă dela Aprilie 1848.....	— 21
Călătoria în giurulū Camerei melle (traducere).....	1 5
Octavu (traducere — Editor D. H. Ioanin).....	4 20

